

Стенографски дневникъ

НА

32. заседание

Петъкъ, 16 януарий 1942 г.

(Открито въ 16 ч. 50 м.)

Председателствували: подпредседателитъ Никола Захариевъ и Димитър Пешевъ.

Секретари: Александър Загоровъ и Георги Михайловъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:

Отпуски	609
Телеграми	609
Предложения	609

По дневния редъ:

Предложения: 1. За продължаване сроковетъ на пристигналитъ въ Свиленградската митница вагони по манифестъ № 208/1—14, отъ 13 августъ 1941 г. (Приемане)	610
2. За продължаване сроковетъ по временно-вносни декларации № 212/7094, отъ 5 февруарий 1940 г., на Русенската митница и др. (Приемане)	610
3. За освобождаване отъ износни мита и други данъци и такси и гербъ разни продукти за нуждитъ на манастира „Св. Никола Бълозерски“ въ Света-гора (Приемане)	611
4. За разрешаване безмитния износъ на около 150 тона каменни вжглища, които италианскитъ военни части сж закупили отъ мѣстнитъ желѣзопѣжтн власти отъ оставенитъ такива, заварени отъ окупацията на германскитъ войски (Приемане)	610
Законопроекти: 1. За измѣнение и допълнение на алинея трета отъ чл. 319 на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ (Първо четене)	612

2. За разрешаване на Дружеството за народно здраве при Главната дирекция на народното здраве да печати позиви за предпазване отъ заразни болести на вестникарска хартия (Първо и второ четене)	613
3. За възлагане на българската земеделска и кооперативна банка да достави подъ гаранция на държавата 15.000 тона изкуствени торове (Първо и второ четене)	613
Бюджетопроекти за разходитъ презъ 1942 бюджетна година по министерствата на:	
а) Общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството (Приемане)	614
Говорили: М-ръ инж. Д. Василевъ	614
Инж.-арх. И. Гърковъ	621
Д-ръ А. Поповъ	624
б) Търговията, промишлеността и труда (Приемане)	630
Говорилъ: М. Ковачевъ	630
Предложение (устно) отъ народния представителъ И. Петровъ за отпечатване въ 50.000 екземпляра речта на министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, произнесена по бюджета на сѣщото министерство за 1942 бюджетна година (Прието)	621
Дневенъ редъ за следващото заседание	641

Председателствувашъ Никола Захариевъ: (Звъни) При-
сѣствуватъ необходимото число народни представители.
Откривамъ заседанието.

(Отсѣствуватъ народнитъ представители: Александър Симвовъ, Александър Цанковъ, Андро Лулчевъ, Атанасъ Цвѣтковъ, Бѣлю Келешевъ, Георги Свиновъ, д-ръ Ге-
орги Рафаиловъ, Данаилъ Жечевъ, Димитър Киревъ,
Жико Струнджевъ, Илия Славковъ, Марко Сакарски,
Матю Ивановъ, Петъръ Грънчаровъ, Симеонъ Андреевъ,
Стефанъ Радионовъ, Таско Стоилковъ, Тодоръ Кожуха-
ровъ, Христо Статевъ и Христо Таучкиевъ) (Става правъ)

Г-да народни представители! На отправената теле-
грама отъ г-на председателя на Народното събрание до
Нейно Царско Височество Княгиня Мария Луиза, Нейно
Величество Царицата е отговорила съ следната телеграма:
(Всички народни представители и министри ставатъ прави)

„Г-нъ Христо Калфовъ, председател на Народното съ-
брание, София.

Искрено благодаря Вамъ и на народнитъ представители
за любезнитъ пожелания за дъщеря ми, които много я
зарадваха. Съ много поздравъ, Йоанна“. (Продължителни
ръкоплѣскания)

Председателството е разрешило отпускъ на следнитъ
г-да народни представители:

Бѣлю Келешевъ — 2 дена;
Василь Цвѣтковъ — 1 день;
Георги Свиновъ — 3 дена;
Георги Миковъ — 1 день;
Данаилъ Жечевъ — 6 дни;
Димитър Сараджовъ — 1 день;
Димитър Андреевъ — 2 дена;
Дичо Тодоровъ — 1 день;
Дончо Узуновъ — 10 дни;
Д-ръ Иванъ Бешковъ — 1 день;
Игнатъ Хайдудовъ — 2 дена;
Панайотъ Станковъ — 1 день;
Симеонъ Андреевъ — 2 дена;
Таско Стоилковъ — 2 дена;
Тодоръ Кожухаровъ — 1 день, и
Христо Таучкиевъ — 2 дена.

Постѣпили сж:

Отъ Министерството на народното просвѣщение —
предложение за одобрение на подписаната въ София на
8 декември 1941 г. „Спогодба между царство България и
независимата хърватска държава за културно сътрудни-
чество“.

Отъ Министерството на финансите — предложение за одобрение третото постановление на Министерския съвет, взето въ заседанието му отъ 14 януарий 1942 г., протоколъ № 5, относно освобождаването отъ гербовъ налогъ манифеститъ и товарителницитъ по нѣкои доставки за Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата.

Минаваме на дневния редъ. Точка първа:

Одобрение на предложението за продължаване срока на пристигналитъ въ Свиленградската митница вагони по манифестъ № 208/1—14, отъ 13 августъ 1941 г.

Моля г-да народни представители, да се съгласите да се прочете само проекторешението, като мотивитъ се смѣтатъ за прочетени. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля, г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за продължаване срока на пристигналитъ въ Свиленградската митница вагони по манифестъ № 208/1—14, отъ 13 августъ 1941 г.

Одобрява се:

Да се продължи съ 6 месеца предвидениятъ въ чл. 112 отъ закона за митницитъ срокъ за транзитиране на 14 броя нови вагони товарни „Техеранъ“, приети въ Свиленградската митница по манифестъ № 208/1—14, отъ 13 августъ 1941 г.“

(Ето текстътъ на мотивитъ къмъ проекторешението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за продължаване срока на приетитъ въ Свиленградската митница вагони по манифестъ № 208/1—14, отъ 13 августъ 1941 г.

Г-да народни представители! Въ Свиленградската митница сѣ пристигнали 14 броя вагони нови товарни „Техеранъ“, манифестирани предъ сѣщата митница съ манифестъ № 208/1—14, отъ 13 августъ т. г., съ транзитно предназначение за Иранъ. Поради прекъсването на желѣзопѣжнитъ съобщения съ Турция, вследствие на разваленитъ мостове въ тази страна, въпроснитъ вагони не могатъ да заминатъ за предназначението си и продължаватъ да стоятъ въ страната.

За престояването на горнитъ вагони е донесено въ министерството отъ управителя на митницата съ рапортъ № 2495, отъ 5 септемврий т. г.

Съгласно чл. 112 отъ закона за митницитъ, всички стоки, стоварени въ митническитъ магазини, се държатъ на разпореждане на притежателятъ имъ най-много три месеца, считано отъ датата на приемането имъ въ митницитъ. Този срокъ за горната стока е изтекълъ на 13 септемврий т. г. Поради неизвестността кога желѣзопѣжнитъ съобщения ще бѣдатъ поправени въ Турция и превозътъ възстановенъ съ сѣщата, необходимо е горниятъ срокъ да се продължи съ още 6 месеца.

Горното като ви докладвамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, декемврий 1941 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за продължаване срока на пристигналитъ въ Свиленградската митница вагони по манифестъ № 208/1—14, отъ 13 августъ 1941 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка втора отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за продължаване сроковетъ по временно-вносни декларации № 212/7094, отъ 5 февруарий 1940 г., на Русенската митница и др.

Кито приематъ да се прочете само проекторешението, като мотивитъ се смѣтатъ прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за продължаване сроковетъ по временно-вносни декларации: № 212/7094, отъ 5 февруарий 1940 г., на Русенската митница; № 7082/7865, отъ 16 мартъ сѣщата година, на Столичната митница; № 1738/2423, отъ 19 априлъ сѣщата година, на Бургаската митница; № 1422/1665, отъ 8 май сѣщата година, на Ломската митница и № 2349/3012, отъ 5 априлъ сѣщата година, на Русенската митница.

Одобрява се:

1. Да се продължи съ шестъ месеца дадениятъ максималенъ 18-месеченъ срокъ за изнасяне, като амбалажъ на пулпове, парафина, кгр. 8.000, внесенъ временно по декларация № 212/7094, отъ 5 февруарий 1940 г., на Русенската митница, подадена отъ „Елакъ“, акционерно дружество, София.

2. Да се продължи съ една година дадениятъ максималенъ 18-месеченъ срокъ за изнасяне, като опаковка на плодове и други стоки, пергаминовата хартия кгр. 3.081, внесена временно по декларация № 7082/7865, отъ 6 мартъ 1940 г., на Столичната митница, подадена отъ Г. И. П. А. Г., акционерно дружество, София.

3. Да се продължи съ една година дадениятъ максималенъ 18-месеченъ срокъ за изнасяне, като амбалажъ на пулпове, парафина, кгр. 1.200, внесенъ временно по декларация № 1738/2423, отъ 19 априлъ 1940 г., на Бургаската митница, подадена отъ Любенъ Маноловъ, София.

4. Да се продължи до 30 юний 1942 г. дадениятъ максималенъ 18-месеченъ срокъ за изнасяне, като консерватъ на плодове, калиевия бисулфидъ, кгр. 6.140, внесенъ временно по декларация № 1422/1665, отъ 8 май 1940 г., на Ломската митница, подадена отъ „Поповъ & Жебарски“, София.

5. Да се продължи съ една година дадениятъ максималенъ 18-месеченъ срокъ за изнасяне, като амбалажъ на плодови пулпове, парафина, кгр. 800, внесенъ временно по декларация № 2349/3012, отъ 5 юний 1940 г., на Русенската митница, подадена отъ кредитната кооперация „Орало“ — с. Осмаръ, Преславско“.

(Ето текстътъ на мотивитъ къмъ проекторешението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за продължаване сроковетъ по временно-вносни декларации: № 212/7094, отъ 5 февруарий 1940 г., на Русенската митница; № 7082/7865, отъ 16 мартъ сѣщата година, на Столичната митница; № 1738/2423, отъ 19 априлъ сѣщата година, на Бургаската митница; № 1422/1665, отъ 8 май сѣщата година, на Ломската митница и № 2349/3012, отъ 5 априлъ сѣщата година, на Русенската митница.

Г-да народни представители! 1. Съ временно-вносна декларация № 212/7094, отъ 5 февруарий 1940 г., Фирмата „Елакъ“, акционерно дружество — София, е внесла временно презъ Русенската митница, съгласно чл. 203, пунктъ 4, отъ закона за митницитъ, 8.000 кгр. парафинъ, предназначенъ за парафиниране бурета, въ които се изнасятъ плодови пулпове, съ първоначаленъ срокъ за възвръщането му отъ една година, който, съгласно забележката къмъ горния членъ, е продълженъ съ още 6 месеца и е изтекълъ на 9 августъ т. г.

Съ заявление вх. № 23948, отъ 6 октомврий сѣщата година, подадено следъ срока, дружеството, като съобщава, че, поради създаденото международно положение, не е имало възможностъ да развие напълно своята износна кампания, а съ това да изнесе и цѣлото количество временно-внесенъ парафинъ, моли, срокътъ за неизнесения такъвъ — около 3.000 кгр., да се продължи съ още 6 месеца.

Пропускането на срока дружеството обяснява съ мобилизирането на чиновника му Богданъ Рашевъ, който се е занимавалъ изключително съ разпредѣлянето и оправдането на временно-внесенитъ отъ сѣщото консервиращи и амбалажни материали.

2. Съ временно-вносна декларация № 7082/7865, отъ 16 мартъ 1940 г., фирмата Г. И. П. А. Г., акционерно дружество — София, е внесла временно презъ Столичната митница, съгласно чл. 208, пунктъ 4, отъ закона за митницитъ, 3.081 кгр пергаминова хартия, предназначена за амбалиране мѣстни плодове и други стоки за износъ, съ първоначаленъ срокъ за възвръщането и отъ една година, който, съгласно забележката къмъ горния членъ, е продълженъ съ още 6 месеца и е изтекълъ на 16 ноемврий тази година.

Съ заявление вх. № 26101, отъ 24 октомври сжщата година, подадено следъ срока, фирмата, като съобщава, че поради недобрата миналогодишна плодова реколта, както и поради ограниченията въ износа, направени отъ страна на Експортния институтъ, не е имала възможност да изнесе голъми количества грозде и други плодове, а заедно съ тѣхъ и съответното количество пергаминава хартия, моли, срокътъ за неизнесената такава да се продължи съ една година.

Пропускането на срока фирмата обяснява съ мобилизирането на чиновника й Георги Велковъ Тодевъ, който се е занимавалъ съ разпредѣлението и оправдаването на временно-внесенитѣ отъ сжщата консервиращи и амбалажни материали.

3. Съ временно-вносна декларация № 1738/2423, отъ 25 априлъ 1940 г., Любенъ Маноловъ, отъ София, е внесълъ временно презъ Бургаската митница, съгласно чл. 208, пунктъ 4, отъ закона за митницитѣ, 1.200 кгр. парафинъ, предназначенъ за парафиниране буретата, въ които се изнасятъ плодови пулпове, съ първоначаленъ срокъ за възвръщането му отъ една година, който, съгласно забележката къмъ горния членъ, е продълженъ съ още 6 месеца и е изтекълъ на 25 октомври тази година.

Съ заявление вх. № 26492, отъ 28 октомври сжщата година, подадено следъ срока, вносителътъ, като съобщава, че, поради събитията въ Европа, не е ималъ възможност да изнесе голъми количества плодови пулпове, а заедно съ тѣхъ и временно внесенния парафинъ, моли продължение на срока за изнасяне и на остатъка отъ сжщия.

Пропускането на срока вносителътъ обяснява съ мобилизиране на чиновника му Давидъ Аврамъ Леви, който се е занимавалъ изключително съ разпредѣлението и оправдаването на временно-внесенитѣ консервиращи и амбалажни материали.

4. Съ временно-вносна декларация № 1422/1665, отъ 8 май 1940 г., фирмата „Поповъ & Жебарски“ — София, е внесла временно презъ Ломската митница, съгласно чл. 208, пунктъ 4, отъ закона за митницитѣ, 6.140 кгр. калциевъ бисулфидъ, предназначенъ за консервиране на мѣстни плодове за износъ, съ първоначаленъ срокъ за възвръщането му отъ една година, който, съгласно указъ № 78, отъ 13 юний т. г., публикуванъ въ „Държавенъ вѣстникъ“, брой 133, отъ 21 юний сжщата година, е продълженъ съ още 6 месеца и е изтекълъ на 8 ноември 1941 г.

Съ заявление вх. № 29340, отъ 24 ноември сжщата година, подадено следъ срока, фирмата, като съобщава, че, поради недобрата плодова реколта, както и поради създадено се положение, не е имала възможност да изнесе голъми количества пулпове, а заедно съ тѣхъ и временно внесенния калциевъ бисулфидъ, моли, срокътъ за неизнесенния таквъ да се продължи до 30 юний 1942 г.

Пропускането на срока фирмата обяснява съ мобилизирането на чиновника й Димитъръ Антоновъ Дръндаровъ, натоваренъ изключително съ завеждане и оправдаване временно-внесенитѣ амбалажни и консервиращи материали.

5. Съ временно-вносна декларация № 2349/3012, отъ 5 юний 1940 г., кредитната кооперация „Орало“ — с. Осмаръ, Преславско, е внесла временно презъ Русенската митница, съгласно чл. 208, пунктъ 4, отъ закона за митницитѣ, 800 кгр. парафинъ, предназначенъ за парафиниране буретата, въ които се изнасятъ плодови пулпове, съ първоначаленъ срокъ за възвръщането му отъ една година, който, съгласно указъ № 122, отъ 12 септември т. г., публикуванъ въ „Държавенъ вѣстникъ“, брой 205, отъ 16 септември сжщата година, е продълженъ до 31 декември тази година.

Съ заявление вх. № 30069, отъ 2 декември 1941 г., подадено въ срока, кооперацията, като съобщава, че, поради събитията въ Европа, не е имала възможност да изнесе голъми количества пулпове, а заедно съ тѣхъ и съответното количество парафинъ, моли, срокътъ за неизнесенния таквъ да се продължи съ още една година.

Горното като ви излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, декември 1941 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за продължаване сроковетъ по временно-вносни декларации: № 212/7094, отъ 5 февруарий 1940 г., на Русенската митница; № 7082/7865, отъ 16 мартъ сжщата година на Столичната митница; № 1738/2423, отъ 19 априлъ сжщата година, на Бургаската митница; № 1422/1665, отъ 8 май сжщата година, на Ломската митница и № 2349/3012, отъ 5 априлъ сжщата година, на Русенската митница, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка трета отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за освобождаване отъ износни мита и други данъци, такси и гербъ разни продукти за нуждитъ на манастира „Св. Никола Бѣлозерски“ въ Света-гора.

Които приематъ да се прочете само проекторешението, като мотивитѣ се смѣтатъ прочетени, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване отъ износни мита и други данъци, такси и гербъ разни продукти за нуждитъ на манастира „Св. Никола Бѣлозерски“ въ Света-гора.

Одобрява се да се разреши на манастира „Св. Никола Бѣлозерски“ въ Света-гора да изнесе за собствени нужди следнитѣ продукти: 500 кгр. фасулъ, 100 кгр. захаръ, 100 кгр. сирене, 200 кгр. ржъ и 5.000 кгр. царевича, които да се освободятъ отъ заплащане на износни мита и други данъци, такси и гербъ.“

(Ето текстътъ на мотивитѣ къмъ проекторешението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за освобождаване отъ износни мита и други данъци, такси и гербъ разни продукти за нуждитъ на манастира „Св. Никола Бѣлозерски“ въ Света-гора.

Г-да народни представители! Игуменътъ на манастира „Св. Никола Бѣлозерски“ отъ Света-гора, съ заявление вх. № 29480, отъ 25 ноември 1941 г., моли да му се разреши да изнесе, за нуждитъ на персонала на сжщия манастиръ, 500 кгр. фасулъ, 100 кгр. захаръ, 100 кгр. сирене, 200 кгр. ржъ и 5.000 кгр. царевича, като, поради това, че сжщиятъ персоналъ е изключително отъ българи, които поради събитията сж останали въ крайно лошо материално положение, моли, горнитѣ продукти да се освободятъ отъ заплащане на износни мита и всѣкакви други данъци, такси и гербъ.

Като ви излагамъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, декември 1941 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за освобождаване отъ износни мита и други данъци, такси и гербъ разни продукти за нуждитъ на манастира „Св. Никола Бѣлозерски“ въ Света-гора, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка четвърта отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за разрешаване безмитния износъ на около 150 тона каменни въглища, които италианскитѣ военни части сж закупили отъ мѣстнитѣ желѣзопътни власти отъ оставенитѣ имъ такива, заварени при окупацията отъ германскитѣ войски.

Които приематъ да се прочете само проекторешението, като мотивитѣ се смѣтатъ прочетени, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване безмитния износъ на около 150 тона каменни въглища, които италианскитѣ военни части сж закупили отъ мѣстнитѣ желѣзопътни власти отъ оставенитѣ имъ такива, заварени при окупацията отъ германскитѣ войски.

Одобрява се да се разреши да се изнесатъ безъ формалности и безъ заплащане на износни такси, гербъ и др. около 150 тона каменни въглища, които италианскитѣ военни части закупуватъ отъ мѣстнитѣ желѣзопътни власти отъ оставенитѣ имъ такива, заварени при окупацията отъ германскитѣ войски.“

(Ето текстът на мотивитъ към проекторешението:

МОТИВИ

към проекторешението, съ което се одобрява безмитен износ на около 150 тона каменни въглища, които италианските военни части съ закупили от мѣстнитъ желѣзопѣтни власти отъ оставенитъ имъ такива, заварени при окупацията отъ германскитъ войски.

Г-да народни представители! Италианскитъ военни части закупуватъ отъ мѣстнитъ желѣзопѣтни власти въ гр. Скопие оставенитъ имъ каменни въглища, заварени при окупацията отъ германскитъ войски, около 150 тона. Съшитъ молятъ да имъ се разреши да изнесатъ за Тетово, безъ формалности и безъ заплащане на износни такси, гербъ и др., горното количество въглища.

Горното като ви излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, януарий 1942 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за разрешаване безмитния износъ на около 150 тона каменни въглища, които италианскитъ военни части съ закупили отъ мѣстнитъ желѣзопѣтни власти отъ оставенитъ имъ такива, заварени при окупацията отъ германскитъ войски, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка пета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на алинея трета отъ чл. 319 на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

Които приематъ да се прочете само законопроектьт, като мотивитъ се смѣтатъ прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на алинея трета отъ чл. 319 на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

Алинея трета на чл. 319 отъ наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ се измѣня и допълва така:

„Тия документи се представятъ при откриване на заведението, а при последващото снабдяване съ патенти питеепродавецътъ дава писмена декларация на акцизната (данъчната) началникъ, че е пълнолѣтенъ, не е лишень отъ граждански и политически права и не е осъждакъ за престѣпление на затворъ повече отъ шестъ месеца. За невѣрността на декларацията виновниятъ се наказва по чл. 195, пунктъ 1, отъ наказателния законъ.“

(Ето текстътъ на мотивитъ към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за измѣнение и допълнение на алинея трета отъ чл. 319 на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

Г-да народни представители! Съгласно чл. 319 отъ наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ отъ 1936 г., упражняването на питейна търговия на дребно и на едро се позволява само на лица, които представятъ документи, установяващи:

а) че съ пълнолѣтни и се ползуватъ съ граждански и политически права;

б) удостоверение на сѣдимостъ, че не съ осъждани за престѣпление на затворъ не по-малко отъ 6 месеца;

в) препорѣчителното писмо, издавано безплатно, за питеепродавецътъ на едро, отъ браншовия сѣюзъ на питеепродавецътъ за питеепродавецътъ на дребно — отъ мѣстното питеепродавско браншово сдружение, а ако нѣма такава — отъ съответното най-близко браншово питеепродавско сдружение.

Тия документи се представятъ при откриване на заведението и, следъ това, въ началото на всѣка година.

Представянето на казанитъ три документа при откриването на питейно о заведение все има смисълъ и оправдание — да се проѣтри отъ акцизната (данъчната) власть, какво лице ще се снабди съ питеенъ патентъ, какво лице ще извършва търговия съ акцизни обекти, подлежащи на акцисенъ контролъ. Ежегодното снабдяване съ питейни

патенти, съгласно алинея трета на казания чл. 319, съставя много тежко задължение, неоправдаващо целитъ, които се преследватъ.

При откриването на питейното заведение съшитъ документи веднажъ се представятъ на акцизната (данъчна) власть, при снабдяване съ питеенъ патентъ.

Установяването въ началото на всѣка година, при снабдяване съ питеенъ патентъ, че питеепродавецътъ е пълнолѣтенъ, че се ползува съ граждански и политически права, създава много трудъ, губене на време, правене на разноски за лицата, които се снабдяватъ съ патенти.

Отъ удостоверението за сѣдимостъ се установяватъ съшитъ данни за пълнолѣтие и за нелишаване или лишаване отъ граждански и политически права, следователно, представянето на двата документа, отъ общината и отъ сѣда едновременно, е излишно.

Броятъ на лицата, питеепродавци, лишени отъ граждански и политически права, е незначителенъ, а искането въ началото на всѣка година, при снабдяване съ питеенъ патентъ, свидетелства за сѣдимостъ отъ всички лица: питеепродавци създава, особено въ края на календарната година, извънредно много работа на прокуроритъ при областнитъ сѣдилища и на Министерството на правосѣдието.

Следъ туряне въ действие на закона за организиране на професиитъ, членуването на лицата отъ една професия въ съответния родовъ сѣюзъ, респективно браншово сдружение, не е задължително, а задължително е плащането на членскитъ вноски, искането на препорѣчителното писмо за питеепродавецътъ по чл. 319 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, въ началото на всѣка година, се явява излишно, обременяващо лицата-питеепродавци, сдруженията имъ, които ги издаватъ, така и длъжностнитъ лица, които ги приематъ и проѣрватъ.

Намирамъ, че, за да се отстранятъ казанитъ неудобства и прѣтиворечия, наложително е алинея трета на чл. 319 отъ закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ да се измѣни и допълни въ смисълъ, документитъ по пунктове „а“, „б“ и „в“ на чл. 319 отъ сѣщия законъ се представятъ само при откриване на заведението, а не и следъ това въ началото на всѣка година. Въ замѣна на това, следъ откриване на питейното заведение, при последващитъ снабдявания съ питейни патенти, заинтересуванитъ питеепродавецъ, съ подаване на заявлението за снабдяване съ патентъ, е длъженъ да направи само писмена декларация, че той не е лишень отъ граждански и политически права и не е осъждакъ за престѣпление на затворъ повече отъ 6 месеца или, ако е осъждакъ, е изтекълъ срокътъ за лишаване отъ граждански и политически права, или пъкъ, ако не е имало срокъ за лишаване, съ се изменили две години отъ влизането въ сила на присѣдата.

Като санкция за невѣрността на тия декларации, деклараторътъ-питеепродавецъ ще подлежи на наказание по чл. 195, пунктъ 1, отъ наказателния законъ.

Като имате предвидъ гореизложеното, имамъ честъ да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете настоящия законопроектъ.

Гр. София, 30 декември 1941 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на алинея трета отъ чл. 319 на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, законопроектьт да отиде въ комисията.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Законопроектътъ отива въ комисията.

Точка шеста отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за разрешаване на Дружеството за народно здраве при Главната дирекция на народното здраве да печати позиви за предпазване отъ заразни болести на вестникарска хартия.

Което г-да народни представители приематъ да се прочете само законопроектьт, като мотивитъ се смѣтатъ прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване на Дружеството за народно здраве при Главната дирекция на народното здраве да печати позиви за предпазване отъ заразни болести на вестникарска хартия.

Членъ единственъ. Разрешава се на Дружеството за народно здраве въ гр. София, при Главната дирекция на народното здраве, да отпечатва на вестникарска хартия позивитъ къмъ населението, съ които дава упътване за предпазване отъ заразни болести.“

(Ето текстътъ на мотивитъ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за разрешаване на Дружеството за народно здраве при Главната дирекция на народното здраве да печати позиви за предпазване отъ заразни болести на вестникарска хартия.

Г-да народни представители! Дружеството за народно здраве при Главната дирекция на народното здраве, въ гр. София, иска да отпечата на вестникарска хартия 150.000 броя позиви, за предпазване отъ скарлатина, които ще бъдатъ раздадени на населението безплатно.

На вестникарска хартия, съгласно чл. 199, точка 2, на закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, могатъ да се отпечатватъ само вестници. Понятието вестници е определено въ статия 293, буква „и“, забележка II, отъ закона за митнишката тарифа, а именно: за вестници се считатъ печатни издания за информации, политика, стопанство и пр.

Позивитъ на поменатото дружество не могатъ да се третираатъ като вестници, затова не могатъ да се отпечататъ на вестникарска хартия, освободена отъ акцизъ.

Като се има предвидъ, че печатането на такива позиви преследва здравни цели и подпомага здравната служба въ България, за борбата съ заразителъ болести, намирамъ, че искането имъ следва да се удовлетвори.

По горнитъ съображения имамъ честъ да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да гласувате въ настоящата редовна сесия на Народното събрание приложенния законопроектъ.

Гр. София, януарий 1942 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за разрешаване на Дружеството за народно здраве при Главната дирекция на народното здраве да печати позиви за предпазване отъ заразни болести на вестникарска хартия, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, да се даде спешностъ на законопроекта.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ предлага да се даде спешностъ на законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете заглавието на законопроекта и членъ единственъ*)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на второ четене заглавието на законопроекта и членъ единственъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка седма отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за възлагане на Българската земеделска и кооперативна банка да достави подъ гаранция на държавата 15.000 тона изкуствени торове.

Които приематъ да се прочете само законопроекта, като мотивитъ се смѣтатъ прочетени, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за възлагане на Българската земеделска и кооперативна банка да достави подъ гаранция на държавата 15.000 тона изкуствени торове.

Членъ единственъ. Възлага се на Българската земеделска и кооперативна банка да достави бързо и безъ

трѣгъ, по начинъ, който тя намира най-добъръ за нуждитъ на земеделскитъ стопани, подъ гаранция на държавата, 15.000 тона изкуствени торове, именно: 9.000 тона варова селитра и 6.000 тона амониевъ сулфатъ по спецификация на тороветъ отъ Министерството на земеделието и държавнитъ имоти, които да пласира между земеделскитъ стопани по коштуема цена.

Доставката и свързанитъ съ нея предприятия се освобождаватъ отъ всѣкакви данѣци, такси, берии, мита и други, включително и данѣка по членове 10 и 23 отъ закона за данѣка върху приходитъ, а книгата въ връзка съ тия предприятия, както и въ връзка съ продажбата на тороветъ, се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ.“

(Ето текстътъ на мотивитъ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за възлагане на Българската земеделска и кооперативна банка да достави подъ гаранция на държавата 15.000 тона изкуствени торове.

Г-да народни представители! За да се осигури напълно прехраната на населението и войската, необходимо е да се приложатъ всички сръдства за увеличаване на земеделското ни производство, както чрезъ разширение на засѣнатата площъ, така също и чрезъ увеличаване на добива.

Едно отъ най-бързитъ и резултатни сръдства за увеличаване на земеделското производство чрезъ повишение добива отъ единица площъ е торенето на посѣвитъ съ изкуствени торове. Повишената стойностъ на земеделскитъ произведения и намаленитъ специални цени на изкуственитъ торове за нашата страна рентири напълно употребяванетъ имъ и въ нашето земеделие.

Особено резултатно и наложително е наторяването презъ пролѣтътъ на по-слабитъ есенни посѣви съ азотни торове — единственитъ, които днесъ могатъ да се доставятъ отъ Германия.

За да се наторятъ и подсилатъ поне 1.000.000 декара отъ най-слабитъ и мѣчно презимували есенни посѣви, необходимо е да се доставятъ 15.000 тона изкуствени торове, кѣто доставката се възложи на Българската земеделска и кооперативна банка, която да ги и пласира между земеделскитъ стопани.

Съ този въпросъ Министерскиятъ съветъ се е занимавалъ и въ заседанието си отъ 30 декемврий 1941 г. е постановилъ следното:

„Възлага се на Българската земеделска и кооперативна банка да достави бързо и безъ трѣгъ, по начинъ, който тя намира за най-добъръ за нуждитъ на земеделскитъ стопани, подъ гаранция на държавата, 15.000 тона изкуствени торове, а именно: 9.000 тона варова селитра и 6.000 тона амониевъ сулфатъ по спецификация на тороветъ отъ Министерството на земеделието и държавнитъ имоти, които да пласира между земеделскитъ стопани по коштуема цена.

Доставката и свързанитъ съ нея предприятия се освобождаватъ отъ всѣкакви данѣци, такси, берии, мита и др., включително и данѣка по членове 10 и 23 отъ закона за данѣка върху приходитъ, а книгата въ връзка съ тия предприятия, както и въ връзка съ продажбата на тороветъ, се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ.“

Като излагамъ това, моля, г-да народни представители, да одобрите чрезъ надлежно гласуване предложениия законопроектъ.

Гр. София, януарий 1942 г.

Министъръ на земеделието и държавнитъ имоти:

Д. Кушевъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за възлагане на Българската земеделска и кооперативна банка да достави подъ гаранция на държавата 15.000 тона изкуствени торове, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля да се даде спешностъ на законопроекта.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ предлага да се даде спешностъ на законопроекта. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете заглавието на законопроекта и членъ единственъ*)

*) За текста на членъ единственъ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.

*) За текста на членъ единственъ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ на второ четене заглавието на законопроекта и членът единствен, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Точка осма отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисия по бюджетопроекта за разходите презъ 1942 бюджетна година по Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Има думата г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министъръ инж. Димитъръ Василевъ: (Отъ трибуната. Посрещнатъ съ рѣкопѣскания. Чете) Г-да народни представители! За трети пътъ на XXV обикновено Народно събрание се поднася отъ сегашното правителство проучването и одобряването на бюджета на държавата, за трети пътъ вие сте сезирани по всички голѣми въпроси, свързани съ общата строителна политика на днешното правителство.

Бюджетътъ на държавата, респективно бюджетитъ на отделнитъ министерства и дирекции сѣ едни отъ най-важнитъ държавни актове, които съставляватъ отъ себе си не само една програма за политическо и културно действие, но и единъ обширенъ планъ за финансово и стопанско заздравяване, както и за едно истинско строително творчество.

За мене бюджетътъ на Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството и на двѣтъ главни дирекции при него не е нищо друго, освенъ единъ свѣтъ указателъ за нашата бъдеща строителна дейностъ, за която ние — дейцитъ въ това министерство — отъ най-малкия до най-голѣмия, поемаме единъ несъкрушимъ ангажиментъ да я осмислимъ и да я изпълнимъ съ пълния капацитетъ на нашитъ морални и физически сили.

Заедно съ одобряването на тѣзи бюджети отъ васъ, ние поемаме предъ цѣлия български народъ, и то въ лицето на неговитъ представители, тържественото обещание, че за изпълнението на установенитъ строителни програми нѣма да пожалимъ нито спокойствието си, нито даже живота си. (Рѣкопѣскания) Особено въ днешнитъ времена на велики политически, социални и стопански преобразования азъ мога да твърдя, че всички труженици въ повѣреното ми министерство дадохъ доказателства, че тѣ сѣ провикнати отъ чувства и разбирания за единъ високъ патристизъмъ и отъ съзнание за жертвитъ, които тѣ въ всѣки моментъ трѣбва да дадатъ предъ олтара на любимата си родина.

Г-да народни представители! Днесъ азъ се явявамъ предъ васъ, не за да ви разправамъ въ подробности за онова, което ни предстои да вършимъ въ бъдеще, а по-скоро за това, което сме извършили презъ миналата бюджетна година. Съ една дума, моето желание е да ви дамъ отговоръ на въпроса, какъ Министерството на благоустройството е оправдало онова почти безгранично довѣрие, което вие му дадохте при гласуването на бюджета за 1941 г.

Вѣрно е, че вие по-добре и отъ мене знаете какви благоустройствени и строителни работи се вършатъ въ вашитъ собствени избирателни колегии, тъй като вашиятъ интересъ въ това отношение е извънредно повишенъ, но сѣщо така е вѣрно, че вие проявявате огроменъ интересъ и за работитъ, които засѣгатъ и други избирателни колегии, както и изобщо цѣлата ни страна. Азъ много пъти съмъ казвалъ, че безъ заинтересуваността на г-да народнитъ представители много по-малко бихъ виждалъ и много по-трудно бихъ чувалъ хубавото и лошото, което е свързано съ нашето строителство. Ето защо считамъ, че и вашата по-пълна осведоменостъ върху последното ще бѣде отъ полза както за самитъ васъ, така и за родината ни.

Трѣбва, обаче, преди всичко да подчертая, че родното ни строителство презъ миналата година бѣ поставено при неутроитно тежки условия за работа, защото настѣпилата военна конюнктура изведе отъ насъ всички възможности за спокойна и нормална работа. Ние трѣбваше да се справяме съ липсата на работници, съ недостатъчността или пълната липса на много видове строителни материали, съ ограничеността — за строителство — на желѣзопѣтиятъ транспортъ, който бѣ натоваренъ съ други неотложни задачи, съ полуразстроенъ автомобиленъ и камионенъ транспортъ, поради недостатъкъ на течни горива и на каучукъ и най-после поради намаляване броя на специалиститъ, които рѣководѣха всички благоустройствени и строителни работи.

Но въпреки всички тия несгоди, Министерството на благоустройството успѣ да разреши почти безъ изключение всички задачи, които му бѣха поставени презъ ми-

налата година. Съвършено малкиятъ брой на изключенията се дължеше главно на невъзможността да се доставятъ нѣкои материали или машини отъ чужбина.

Г-да народни представители! Следъ тия нѣколко вводни думи азъ пристѣпвамъ къмъ разглеждане дейността на двѣтъ главни дирекции при Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството — на Главната дирекция на благоустройството и на Главната дирекция на строежитъ.

Главната дирекция на благоустройството има за задача да провежда общата благоустройствена политика на министерството, изпълнявайки съответнитъ решения на правителството. Въ тази дирекция сѣ събрани отделитъ за архитектура, благоустройство, електрификация и индустриални заведения, рѣководството на общинскитъ технически служби, автомобилнитъ съобщения и временната трудова повинност, както и бюджетоконтролниятъ отдѣлъ, който е общъ за двѣтъ дирекции. Ще се спра последователно върху дейността на всѣки ресоръ отъ Главната дирекция на благоустройството.

Както казахъ, условията, при които ние трѣбваше да работимъ презъ 1941 г., бѣха изключително тежки за нашето строителство. Особено такива тѣ бѣха за строежитъ, които се извършваха, рѣководѣха или контролираха отъ архитектурния отдѣлъ на Министерството на благоустройството. Общиятъ брой на тѣзи постройки презъ 1941 г. е възлѣзълъ на 1.708, отъ които нови строежи: 575 държавни и 341 общински или други обществени строежи. Останалитъ 792 строежа сѣ били ремонти отъ твърде голѣмъ размѣръ на единия или другия видъ постройки.

Общата стойностъ на новитъ държавни строежи е възлѣзла на 627.000.000 л., а на ремонтитъ — на 32.000.000 л.,

Стойността на рѣководенитъ и контролирани отъ архитектурния отдѣлъ общински и обществени строежи, като: читалища, бани, фурни, перални, болници, санаториуми, винарски изби, общински домове, стопански сгради, черкви, здравни домове и ветеринарни лѣчебници възлиза на 424.766.000 л., или общо новитъ строежи възлизатъ на 1.052.000.000 л., а заедно съ ремонтитъ — на 1.084.000.000 л.

Независимо отъ това, отделитъ архитектура е извършилъ всички възстановителни работи на разрушенитъ отъ въздушни бомбардировки въ нѣкои отъ нашитъ градове държавни, обществени и частни сгради, а така сѣщо и тѣзи, които пострадаха отъ катастрофалната градушка въ София презъ миналата година. Грижитъ на този отдѣлъ бѣха насочени и къмъ новитъ жилищни и стопански строежи за преселницитъ отъ Северна Добруджа, които строежи се наложиха поради разселването на тѣзи преселници, станало при тѣхното окончателно осемляване. Стойността на всички тия ремонти и строежи възлиза близу на 50 милиона лева. Или, изразено реално, презъ архитектурния отдѣлъ на Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството сѣ били преобърнати въ постройки повече отъ 1.130.000.000 л.

Г-да народни представители! Като хвърлимъ погледъ назадъ върху размѣра и стойността на строежитъ, извършени презъ тази и последнитъ нѣколко години, ще видимъ, че действително 1941 г. въ областта на архитектурнитъ строежи заема най-високото досега стѣпало. Така, напримеръ, презъ 1936 г. сѣ били извазходвани общо 457.555.000 л.; презъ 1937 г. — 505.631.000 л.; презъ 1938 г. — 534.095.000 л.; презъ 1939 г. — 655.646.000 л.; презъ 1940 г. — 826.460.000 л., а презъ 1941 г., както вече казахъ — 1.130.000.000 л. Всѣки отъ васъ може да си представи какво е било напрежението на умствени и физически сили отъ страна на персонала, който е трѣбвало да се грижи за този колосаленъ архитектуренъ строежъ, прѣснатъ изъ всички предѣли на страната ни, както въ столицата, тъй и въ най-затѣтититъ краища на нашата родина.

Г-да народни представители! Както всѣка година, тъй и тази година, при съставянето на бюджета на Министерството на благоустройството всички министерства и отделни дирекции представиха своитъ искания за бъдещи строежи. Тази година, следъ като тия искания бѣха нѣколкократно намалявани, най-после се дойде до една цифра, възлизаща на 495.000.000 л. Възможноститъ на нашата държава не ни позволиха да предвидимъ сума, по-голѣма отъ 140.000.000 л., която ще бѣде разпредѣлена за най-необходимитъ строежи въ всички ведомства. Сѣщо тъй предвидена е и една сума отъ 34.000.000 л. за поддържане, поправяне и пристрояване на държавни сгради, която се явява твърде недостатъчна да задоволи зѣшитъ въ това отношение нужди.

Нека се има предвидъ обстоятелството, че отъ предвиденитъ 140.000.000 л. 50.000.000 л. сѣ опредѣлени за изплащане на поети ангажименти, 35.000.000 л. ще послужатъ

за довършване на започнати строежи и едва 57.000.000 л. ще бъдат употребени за свършено нови строежи.

Г-да народни представители! Говорейки за държавните и други обществени архитектурни строежи, менъ се налага дългът да кажа няколко думи и за персонала, който извършва, проектира, ръководи и контролира тия строежи. Тръбва да се подчертае, че този персонал е крайно недостатъчен, както въ самото министерство, тъй и въ областните инженерства из провинцията. Независимо от това, нашите налични технически сили са твърде много пръснати из разните служби, съществували въ други министерства, дирекции и ведомства. Така ние пръскаме нашите национални технически сили и въ моменти, като настоящия, когато ни се налага най-рационално използване на нашите интелектуални сили, ние ги виждаме, напротив, напълно разединени въ усърбъ на общия ни технически напредък. Че тръбва да се прибъгне до една нова организация на техническите служби, е повече от ясно. Сега завареното положение не може повече да се търпи, защото то е абсолютно вредно за страната ни. Не остава нищо друго, освенъ част по-скоро да се направи потребното, за да се намъри пътятъ за обединението и за цялостното и разумно използване на тий необходимите ни технически сили.

Г-да народни представители! Една твърде разнообразна и обемиста дейностъ проявява и отдълътъ „Благоустройство“. Въ неговите грижи са: регулациите и нивелациите на населените мѣста, тяхното градоустройство, както и водоснабдяването, канализацията и чистотата имъ. Пакъ накратко ще се опитамъ да ви дамъ само нѣкои данни за всички деятельности на отдѣла „Благоустройство“, за да имате представа въ какво положение се намиратъ нашите градове и села при своето благоустройство изграждане.

Планоснимането, регулирането и нивелирането на населените мѣста въ царството се извършва вече отъ 38 години насамъ, и голъма частъ отъ нашите села, както и всички градове, притежаватъ регулационни планове, голъма частъ отъ които са напълно или отчасти приложени.

Съ присъединяването, обаче, на новоосвободените наши крайща, картината се коренно измѣнява, и то въ неблагоприятенъ смисълъ. Докато въ старите предѣли отъ всичко 4.289 населени мѣста, подлежащи на планоснимане имаме вече 2.535 населени мѣста съ окончателно утвърдени регулационни планове, въ новоосвободените земи имаме следното положение:

а. Въ Добруджа, отъ всичко 384 населени мѣста, само 8 иматъ утвърдени регулационни планове;

б. Въ Македония заедно съ Моравско, и въ Тракия, отъ 2.000 населени мѣста, иматъ утвърдени регулационни планове само 15. Или, изобщо, въ новоосвободените земи отъ 2.384 населени мѣста само 23 са снабдени съ окончателно утвърдени регулационни планове. А изразено въ проценти, това дава: за старите предѣли — 59-1%, или кръгло 60% отъ населените мѣста иматъ окончателно утвърдени регулационни планове, а въ новите земи — 0-97%, или кръгло само 1%.

Отъ тези данни вие виждате, г-да народни представители, колко ние сме излѣзли напредъ въ полагане на основите на благоустройството дѣло на нашите градове и села и съ какво безградно пренебрежение са се отнасяли чуждите власти въ продължение на почти 1/4 вѣкъ въ нашите заробени родни крайща.

Изработването на нивелационните планове е започнало не много отдавна и то върви сравнително по-бавно, поради редъ причини, стоящи вънъ отъ желанието на министерството. Все пакъ, напоследъкъ интересътъ къмъ изработването на нивелационни проекти започва да се събужда. Въ старите предѣли на царството ние имаме всичко 20 населени мѣста съ утвърдени нивелационни проекти, отъ които 9 са изработени презъ 1941 г. Въ работа, са, обаче, още 62 нивелационни проекти.

Въ новоосвободените земи, изобщо, не може да се говори за нивелация на населените мѣста. Въ Южна Добруджа само Силистра има нивелационенъ планъ и то изработенъ презъ 1909 г. Въ Македония Прилепъ е единствениятъ градъ съ пълна нивелация, а Скопие — съ частична нивелация. Нито едно друго селище въ новоосвободените земи нѣма нивелационенъ планъ.

Едно ново бюро е и това, което се зае съ градоустройството на нашите селища. То се занимава главно съ събиране и систематизиране данните за изработването на градоустройствените планове. Презъ 1941 г. това бюро изработи градоустройствения планъ на Добричъ въ две алтернативи и продължава да работи също такива планове за Силистра и Балчикъ — за последния градъ съвместно съ отдѣление „Общински технически служби“. Освенъ това, същото бюро изготви три градоустройствени плана за трите мери на държавното стопанство „Каби-

юк“, 180 проекта за градоустройствено разрешение на мѣста за паметници и 21 регулационни плана, а така също пручи и одобри 885 зонирания на населени мѣста.

Необходимите специалисти въ градоустройството дѣло у насъ се броятъ на пръсти. За да се даде, обаче, тласъкъ на този тѣй важенъ отдѣлъ на нашето благоустройство, министерството е предвидило нужните кредити за изпращането още тази година въ Германия на поне 10 души архитекти и инженери за двусеменна специализация въ нѣкои отъ известните градоустройствени семинари въ Германия.

Г-да народни представители! Службата „Водоснабдяване“, общо взето, е направила изчърпено голѣми постижения, особено презъ последните 20 години. Ето защо отъ нейната дейностъ ние изобщо можемъ да бъдемъ доволни. Това не ще рече, обаче, че нейната работа се е вече свършила. Напротивъ, тя непрестанно се увеличава, защото не само че новоосвободените земи ни донесоха огромни задачи въ това отношение, но и защото всѣко завършено водоснабдително съоръжение е свързано съ една организирана експлоатация и съ редовно и постоянно поддържане. И тукъ ще си послужи съ цифри, понеже тѣ са най-мощното сръдство за характеризирание състоянието на извѣстия въпросъ.

До края на 1940 г. въ старите предѣли на царството процентътъ на водоснабденото и неводоснабденото население въ градовете и селата е билъ следниятъ:

2. Население въ селата.	
Частично водоснабдено	— 87-4%
Пълно водоснабдено	— 10-2%
Неводоснабдено	— 2-4%

1. Население на градовете.	
Пълно водоснабдено	— 21-0%
Частично водоснабдено	— 18-1%
Неводоснабдено	— 60-9%

А ето каква е водоснабдителната картина въ новоосвободените земи — всичко изразено пакъ въ проценти:

1. Население въ градовете.	
Пълно водоснабдено	— 0%
Частично водоснабдено	— 60%
Неводоснабдено	— 40%

2. Население въ селата.	
Пълно водоснабдено	— 0%
Частично водоснабдено	— 5-7%
Неводоснабдено	— 94-3%

При това тръбва да отбележа, че отъ техническа гледна точка нито единъ отъ градовете и нито едно отъ селата въ новоосвободените земи, частично водоснабдени, нѣма съоръжение, което да може да се сравнява по изпълнение съ съоръженията, служещи за водоснабдяването на селата и градовете въ старите предѣли. Почти всичко тамъ стои подъ нивото на една сериозна техническа критика.

Отъ токущо дадените ви данни вие виждате, че въ новоосвободените земи и въ водоснабдително отношение е работено изчърпено малко. Това се потвърждава и отъ данните за положените тръби. Докато въ тия земи има положени всичко 220.000 м. стоманени, чугунени и галванизирани тръби, въ старите предѣли на царството само презъ последните 20 години са положени 4.608.000 м., или сръдно годишно са полагани по около 230.000 м. тръби, т. е. повече, отколкото изобщо са положени досега въ всички новоосвободени земи.

Съ огледъ на огромните нужди за водоснабдяването на нашите населени мѣста държавата непрекъснато отъ редъ години организира голѣми доставки на тръби и арматури отъ чужбина. Никога, обаче, тези доставки не са могли да задоволятъ напълно нуждите на населението и винаги, преди още една доставка да е била завършена, се е явявало нужда отъ нова такава. Въ последната глобална доставка отъ Германия министерството поиска да се направятъ за общините две партидни доставки за около 216 милиона лева. За голѣмо съжаление, обаче, германските власти, които са били винаги напълно отзивчиви къмъ нашите искания, можаха да ни дадатъ само половината отъ исканото количество.

Следъ службата водоснабдяване, макаръ и съ много по-бавно темпо, върви службата за канализация и чистота на нашите градове. Тази служба презъ 1941 г. е прегледала и одобрила проекти и тръжни книжа за канализационни строежи за около 100.000.000 л., а така също са изчърпани канализациите на 47 държавни сгради, имоти и стопанства на обща стойностъ около 7.000.000 л.

Г-да народни представители! Вие виждате огромната работа, която се извършва въ отдѣла „Благоустройство“.

За да може, обаче, тази работа да се извърши въ единъ много по-кратъкъ периодъ — не 70-80 или 100 години, а по възможностъ за 15, най-много за 20 години — намъ е потребенъ голъмъ технически персоналъ. Особено много ни сж потребни срѣдни техници, които намиратъ най-широко приложение на своя трудъ преимуществено въ изработването на регулационнитъ и нивелационни планове за селата, въ поддържането и приложението на тѣзи планове, а така сжщо и въ водоснабдителното и канализационно дѣло. Нашитъ учебни заведения, въпрѣки че открихме вече две нови срѣдни технически училища, макаръ че презъ есенята тази година ще откриемъ и Висшето техническо училище, не сж въ състояние да ни дадатъ този технически кадъръ, който е необходимъ за всички споменати технически работи. Ето защо азъ отново идвамъ на мисълта, че е крайно належащо да се откриятъ съкратени технически курсове за гимназисти, въ които курсовете да добиятъ достатъчно познания по ония специални дисциплини, които се изучаватъ въ срѣднитъ технически училища. Само така ние ще можемъ за 3-4 години да създадемъ оня персоналъ, който ще се справи съ стремежа на българския народъ къмъ по-благоустроенъ и по-културенъ животъ.

Азъ зная, че има горещи противници на този начинъ на вербуване необходимитъ ни срѣдни техници. Сжщо така, обаче, за мене е напълно ясно, че при разпределянето на този въпросъ не можемъ да изхождаме отъ тѣсно ограниченитъ професионални интереси, а само отъ добре съзнатитъ интереси на държавата и народа ни.

Г-да народни представители! Една строителна областъ, която се намира въ изключително неблагоприятни условия за развитие, това е електроизграждането на нашата страна. Електрификацията е въ връзка съ доставката на многобройни апарати, машини и материали, които не се произвеждатъ въ България и които, за голъмо съжаление, откакъ е започнала войната, се доставятъ неочичайно трудно отъ чужбина. Въпрѣки това, обаче, ние не сме престанали да се грижимъ за електроизграждането на нашето стопанство, защото последното само по тоя пътъ намира и ще намѣри своето положително развитие. Накратко ще се опитамъ да ви дамъ нѣкои данни, отъ които вие сами ще си съставите картината на ония електрификационни работи, които сж въ ходъ въ настоящия моментъ.

Най-изостаналата частъ отъ нашата страна въ електрификационно отношение е Северна България, за електрификацията на която вие съ специаленъ законъ, гласуванъ отъ васъ презъ 1940 г., създадохте Дирекцията за електрификация на Северна България. Тази дирекция, следъ като проучи всички консумативни и силопроизводителни възможности на Северна България, установи окончателно своя планъ за работа и пристъпи къмъ неговото реално изпълнение. До днесъ се отдадоха на трѣгъ трансформаторнитъ подстанции Курило, Мездра, Червентъ-брѣгъ и Плъвентъ, които се възложиха на едни отъ най-добритъ европейски електрификационни фирми. Курилската станция ще бѣде съоръжена съ три трансформатора съ обща мощностъ 31.400 KVA, а останалитъ три — съ мощности по 10.000 KVA.

Трасира се далекопроводътъ отъ 110.000 волта Курило—Мездра—Червентъ-брѣгъ—Плъвентъ съ обща дължина 140 км., като монтажътъ му се отдаде на фирмитъ Браунъ Бовери и бивши Школови заводи. Изучиха се повече отъ около 900 км. далекопроводи 20.000 волта, които ще докарватъ електрическа енергия непосредствено до консумативнитъ пунктове. Проучиха се и се приготвиха планове за 228 трансформаторни постове, строежътъ на голъмата частъ отъ които е вече започнатъ. Заедно съ Дирекцията за електрификация на Северна България въ електроизграждането на тази частъ отъ родината ни участвуватъ и Русенската и Варненската общини, на които се предадоха въ електрификационно отношение съответни части отъ района на Дирекцията за електрификация на Северна България. Електрификационнитъ работи въ останалитъ области на България не спиратъ. Така, наприимѣр, минитъ „Перникъ“ разширяватъ електрическата централа „Марийно“ при гара Раковски съ новъ агрегатъ отъ около 10.000 конски сили.

Сжщо така минитъ „Перникъ“ завършиха електропровода отъ 60.000 волта отъ Стара-Загора до гр. Казанлъкъ, продължавайки го до гр. Габрово и гр. Горна-Орѣховица. Тѣ завършиха и строежа на трансформаторнитъ станции въ градоветъ Казанлъкъ, Габрово и Горна-Орѣховица. Понастоящемъ е откритъ въ строежъ далекопроводътъ 60.000 волта между Марийно и Пловдивъ. За нуждитъ на Северна България и на Северозападна и Западна България мини „Перникъ“ сж въ ходъ да разширятъ парната електрическа централа въ гр. Перникъ съ две нови

групи отъ по 10.000 киловата, които заедно съ голѣмитъ електрификационни предприятия на акционерно дружество „Гранитоидъ“ и на Софийската община, ще дадатъ оная електрическа енергия, която е необходима за бързото стимулиране на стопанското развитие на страната.

Въ твърде неизгодно положение е останала Бургаската областъ, която, поради една или друга причина, още не е снабдена съ достатъчно електрическа енергия. Тѣмъмото, въ сравнение съ съседнитъ области, видимо остава твърде назадъ въ своето стопанско развитие. Министертвото, обаче, е взело грижата за бързата електрификация и на тази областъ, като счита, че въ бъдещата глобална доставка на електрически машини и материали срещу наши вземания отъ Германия Бургаската електрификационна областъ трѣбва да бѣде поставена на първо мѣсто.

Г-да народни представители! Най-сжществената, бихъ казалъ епохална, придобивка въ електрификационно отношение за нашата страна презъ 1941 г. бѣ съставянето отъ повѣреното ми министерство на общия идеенъ електрификационенъ планъ на България. Съ него се ликвидиратъ окончателно всички досегашни погрѣшни насоки и лутаници въ електрификационното изграждане на страната ни. Нѣщо повече, чрезъ него се координиратъ всички инициативи за даване мощенъ импулъсъ за бързото и цѣлостно електрифициране на България. Въ всички културни страни на свѣта електрификацията е обявена за първостепенна държавна проблема, за осществяването на която се влагатъ извънредни срѣдства и създаватъ специални организации. И за насъ електрификацията е една първостепенна и наложителна задача, тъй като България въ електрификационно отношение е останала почти най-назадъ, даже и въ сравнение съ своитъ съседи. Извънредно низкиятъ срѣденъ добивъ на глава у насъ крие въ себе си много опасности за спокойното ни национално съществуване. И тѣмъ общата електрификация на България цели да повиши стандарта на живота и материалната мощъ на държавата, и то по единъ ясенъ, бръзъ и сигуренъ начинъ.

Цѣлостно свързаната електрификация дава възможностъ да се добие най-евтина масова енергия, която да достигне до всѣка занаятчийска работилница, до всѣко селско стопанство и да преобрази днешния битъ на нашия народъ. Съгласно електрификационния планъ на страната ни, електрическата енергия при цена отъ 0.50 до 1 л. за киловатъ-часъ, ще събуди домашната промишленостъ и въ най-затѣнитъ наши краища, като по този начинъ даде продуктивно занимание на малоимотното население. Тя ще извика на животъ нови индустрии, използващи изобилно нашитъ природни богатства. Тя ще даде на българския народъ и на българската държава една многобройна, невидима работническа армия, която ще твори материални блага и културни ценности за българина. Изобило тя ще направи България мощна и устойчива даже и срещу възможнитъ външни опасности.

Изработването на общия електрификационенъ планъ на България зае цѣли две години усиленъ и квалифициранъ трудъ. Плодътъ, обаче, отъ този трудъ е извънредно цененъ, защото той дава не само техническото разрешение на въпроса, но и ония финансови основи, върху които лежи електрификационното изграждане на страната ни. Стойността на всички предвидени за реализиране електрификационни обекти въ продължение на 20-тъ години, съставляващи срока за изпълнение на електрификационния планъ, възлиза на 18.000.000.000 л.

Тази цифра действително би могла да уплаши неосведоменитъ, обаче условията, при които ще се развие нашата електрификация, създаватъ всичкитъ възможности за нейното самоизграждане. Достатъчно е тя да чувствува близу до себе си симпатиитъ и топлотата, както на държавата, тъй и на всички ония обществени организации, които фактически творятъ стопанския животъ въ страната ни. Отъ де ще се взематъ тѣзи 18.000.000.000 л.?

Ние още сега виждаме какъвъ е натискътъ отъ страна на всички населени мѣста да бѣдатъ по-скоро електрифицирани. Всички селища, всички общини, къмъ които разпростира своитъ далекопроводи Дирекцията за електрификацията на Северна България, работятъ вече на свои срѣдства своитъ електроразпределителни мрежи. Синдикати, обществени организации, кооперации, частни дружества, даже и частни лица, заети въ стопански деятельности, изказватъ голѣмото си желание да изградятъ както разпределителнитъ мрежи, тъй и трансформаторнитъ постове и части отъ 20.000-волтовата мрежа. По този начинъ народното ни стопанство въ цѣлата страна незабележимо, по оценка на министерството, ще даде около 5.000.000.000 л. Други обществени институти, като общини, синдикати, популярни банки и пр. още отсега искатъ да имъ се раз-

реши изграждането на редъ силови централи. Така тѣ ще заематъ около 2.000.000.000 л. отъ общата стойностъ на нашата електрификация. Планомѣрно разрастваша се, съгласно плана, електрификация, за която не е потребно въ никакъ кѣтъ на страната ни да се води каквато и да е пропаганда, ще осигури останалитѣ 11.000.000.000 л. само като обремени за тази целъ произведения киловатчасъ съ около 30 ст. Това ще даде още презъ първата година, при днешното годишно производство отъ около 330 милиона киловатчасъ, 100.000.000 л., къмъ 1952 г., т. е. следъ 10 години — около 450.000.000 л., а къмъ 1960 г., когато ние ще имаме предвиденото споредъ електрификационния планъ годишно производство отъ 3.050.000.000 киловатчасъ — около 1.000.000.000 л. За интензивирането на електрическитѣ изграждания държавата трѣбва, безъ каквото и да е рискъ, само за първия периодъ отъ 10 години да отпуща ежегодно безлихвенъ заемъ — не субсидия — въ размѣръ отъ 100.000.000 л., които електрификацията ще започне да ѝ връща също така ежегодно презъ втория 10-годишенъ периодъ отъ своето изграждане.

За целесъобразното изпълнение на всички финансови операции, свързани съ изграждането на нашата обща електрификация, вѣроятнo ще е потребно да се създаде единъ специаленъ държавенъ електрификационенъ кредитенъ институтъ. Подъ ръководството на този институтъ ще могатъ да се привлѣкатъ всички възможни срдства отъ държавенъ, общественъ и частенъ производъ. Ежегодно растящитѣ приходи на този електрификационенъ кредитенъ институтъ отъ 200 до 500 милиона лева за първитѣ 10 години сж въ състояние да гарантиратъ бързото погашение на единъ пръвъ по-голямъ заемъ, чрезъ който, заедно съ организирания срдства на общинитѣ, синдикатитѣ, популярнитѣ банки и частнитѣ лица, ще се изгради първиятъ етапъ отъ българската електрификация.

Така, приключвайки съ отдѣла за електрификацията, азъ още веднажъ подчертавамъ, че яснитѣ и строгото очертанъ пътъ, който ни дава одобренитѣ вече отъ Министерския съветъ общъ електрификационенъ планъ на България, ще ни изведе въ благодатната областъ на неизмѣримитѣ стопански и културни постижения за българския народъ.

Г-да народни представители! Отдѣлението „Автомобилни съобщения“ полага особени грижи за осъществяването на всички мѣроприятия, предвидени въ закона за автомобилнитѣ съобщения, грижещи се за осигуряването на сигурни и редовни връзки между нашитѣ, културни и стопански центрове. Трѣбва, обаче, дебело да се подчертае, че съществуващото международно положение оказва извънредно силно неблагоприятно влияние върху нашитѣ автомобилни съобщения. Липсата на автомобилни гуми и ограниченото количество на течно гориво, безъ които сж невъзможни каквито и да било автомобилни съобщения, упражнява едно потискащо давление не само върху материалната частъ на нашия автомобиленъ и камионенъ паркъ, но и върху живитѣ сили, които разполагаха съ този паркъ или го управляваха. Вѣрѣки всичко, както отъ страна на правителството, така и отъ страна на Съюза на професионалнитѣ автомобилисти и шофьори, Съюза на общественитѣ товаренъ превозъ и частнитѣ притежатели на автомобили и камиони, се полагатъ голѣми усилия и се правятъ всички поносими жертви, за да може този стопански клонъ въ нашето транспортно дѣло все още да изпълнява ония задачи, които му се възлагатъ не само отъ нуждитѣ на нашето стопанско развитие, но и отъ тѣзи на държавната ни отбрана.

По лесно разбираеми причини, азъ не мога да ви дамъ много цифри относно състоянието на нашето автомобилно и камионно дѣло. Такива, обаче, притежавамъ въ изобилие и мога да ги дамъ на всѣки отъ васъ, който се интересува отъ това дѣло. Все пакъ съ нѣколко общи думи азъ ще се спитамъ да ви дамъ една малка представа за положението на автомобилния и камионенъ транспортъ къмъ края на 1941 г. По силата на закона за автомобилнитѣ съобщения се формира Съюзътъ за товаренъ общественъ превозъ. Неговото образуване не стана лесно, защото тъкмо въ това време голѣма частъ отъ шофьоритѣ, заедно съ своитѣ камиони, бѣха повикани на военно обучение, а останалитѣ свободни отъ военна повинностъ шофьори и камиони не бѣха въ състояние да извършватъ даже и най-важнитѣ стопански превози, каквито въ момента се явяваха. Присъединяването на Македония, Тракия и Западнитѣ покрайнини къмъ родината ни постави на службата „Автомобилни съобщения“ трудната задача да осигури продоволствието на населенитѣ мѣста, които пъмаха други съобщения, освенъ тѣзи съ автомобили и камиони, както и да се разпредѣлятъ наличнитѣ храни въ странята до разнитѣ консумативни пунктове. Съ намаления паркъ отъ

товарни моторни коли трѣбваше да се замѣстятъ и претоваренитѣ желѣзопѣтни съобщения. Успоредно съ това трѣбваше да се организира извършването на важни превози за нуждитѣ на германскитѣ войски, за нуждитѣ на Главното комисарство и за нуждитѣ на мобилизиранитѣ граждански предприятия и мини. До края на лѣтото миналата година грижитѣ за организирането и управлението на цѣлата тази транспортна дейтелностъ легна изключително върху плещитѣ на отдѣлението за автомобилни съобщения при Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, и то я изпълни съ достоинство, макаръ че не разполагаше съ достатъченъ персоналъ, още повече, че частъ отъ служащитѣ на отдѣлението бѣха повикани въ редоветѣ на войската. То можа да се справи съ всички трудности на новата за него служба, като липсата на хора бѣ запълнена съ работа въ извънработното време, както въ дѣлнични, така и въ празнични дни. Едва на 1 септември 1941 г. Съюзътъ за товаренъ общественъ превозъ започна да функционира редовно, и отъ тази дата общественитѣ товаренъ превозъ се извършва изключително отъ съюза. Превозитѣ се извършватъ по тарифи, установени винаги съвмѣстно отъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството и Министерството на търговията, промишлеността и труда, като въ зависимостъ отъ посѣкването на живота — специално въ случая на автомобилнитѣ гуми и на течнитѣ горива — тѣзи тарифи сж били ревизирани вече нѣколко жѣти.

Г-да народни представители! Пѣтническиятъ превозъ въ страната ни е предвидено да се извършва по 340 пѣтнически автомобилни линии. До влизането въ сила на закона за автомобилнитѣ съобщения, т. е. до 20 юний 1940 г., сж били дадени въ експлоатация 215 автомобилни линии съ обща дължина 10.492 км., а до края на 1941 г. сж били отдадени подъ наемъ още 46 такива линии, или всичко 261 линии. Освенъ тѣхъ, отдадени сж за временно разработване още 10 линии съ обща дължина 490 км., а въ новоосвободенитѣ земи — Тракия и Македония — се отдадоха за временно експлоатиране още 21 линии съ обща дължина 1.107 км. Удѣлжиха се и три автомобилни линии въ старитѣ предѣли на страната съ около 210 км. За нарушение на закона за автомобилнитѣ съобщения се отне разрешението за експлоатиране на 10 автомобилни линии. За първитѣ три тримесечия отъ миналата година по горнитѣ автомобилни линии сж превозени около 3.912.383 пѣтника — т. е. близу 4.000.000 пѣтника — и сж изминати отъ автобуситѣ 5.505.723 км.

Отдѣлението „Автомобилни съобщения“ е имало следнитѣ приходи и разходи презъ 1941 г. Приходи въ фондъ „Пѣтища“ отъ годишни наеми, 10% отъ брутния приходъ за превозенитѣ пѣтници и стоки, отъ глоби, такси и други презъ 1940 г. — 19.574.000 л., а презъ 1941 г. до 1 ноември, т. е. за 10 месеца — 41.530.000 л., вѣрѣки чувствителното относително намаление на товарния и стокотъ транспортъ. Разходитѣ сж били по бюджета за 1940 г. — 1.527.000 л., а за 1941 г. — 2.821.000 л., въ която сума влизатъ и разходитѣ за новитѣ автомобилни служби въ новоосвободенитѣ земи.

Г-да народни представители! Военното време и условията, при които се развива у насъ автомобилното дѣло, дойдоха да подскажатъ, че е крайно необходимо да се направятъ въ закона за автомобилнитѣ съобщения известни измѣнения, които да дадатъ по-правилна насока за развитието както на пѣтническия, тѣй и на товарния превозъ. Констатациитѣ, които диктуватъ тия измѣнения, сж направени както отъ органитѣ на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, тѣй и отъ тѣзи на Министерството на войната. Пригответиятъ вече законопроектъ ще ви бѣде представенъ за разглеждане въ едно най-близо време.

Г-да народни представители! Едно отъ най-младитѣ отдѣления на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството е отдѣлението „Общински технически служби“, което се създаде съ бюджета на държавата за 1941 г. и започна своята работа едва отъ 1 мартъ сѣщата година. Задачата на това отдѣление е твърде обемиста и съ голѣмо значение за нашитѣ градски и селски общини. То подпомага всички бедни общини въ изготвянето на кадастрални снимки и съставянето на градоустройствени, регулационни и нивелационни планове, проучване на условията за водоснабдяване и канализиране, както и изготвянето и изпълнението на необходимитѣ за тази целъ проекти; съставяне планове и упражняване контролъ върху общинскитѣ и частнитѣ архитектурни строежи; извършване на пѣтни мостове, укрепителни и корекционни работи; проучване и провеждане на малки общински електрификации и разни други технически работи и строежи,

извършени съ временната трудова повинност въ населенитѣ мѣста. Освенъ това, отдѣлението има за задача да обедини техническитѣ служби при общинитѣ, като имъ даде една правилна и точно установена насока. Презъ своята 10-месечна дейностъ отдѣлението е извършило цѣлостна анкета и е дало насоки за една планова и рационална дейностъ на техническитѣ служби въ 47 градски и 35 селски общини.

Като резултатъ отъ тия анкети, отдѣлението издаде подробни предписания до всички общински технически служби, които допреди създаване на отдѣлението бѣха много слабо контролирани въ техническо отношение, вследствие на което се чувствуваха напълно изолирани, дезориентирани и изоставени и въ резултатъ на това, въ нѣкои отношения, напълно безпомощни.

Ограничеността на времето, съ което разполагамъ, не ми позволява подробно да изложя голѣмата работа, която това отдѣление, състоящо се едва отъ 11 души персоналъ, е извършило твърде успѣшно за краткия 10-месеченъ периодъ на своето съществуване. Ще спомена само, че то взе участие въ изработване на градоустройствения планъ на гр. Балчикъ, също така взе участие въ подготовката и проучването на водоснабдяването на населенитѣ мѣста въ Южна Добруджа, приготви кадастралната снимка на засегнатитѣ отъ бомбардировката въ гр. Велесъ квартали и състави планъ за възстановяване на пострадалитѣ сгради както въ старитѣ квартали, така и въ новопроектиранитѣ такива. Същото отдѣление преглежда и одобрява планове и книжа за направа на пѣтни, мостови, рѣчно-корекционни и укрепителни работи при общинитѣ; събира подробни данни за дейността на техническитѣ служби при общинитѣ отъ освобождението на България досега; обзавежда картотека за техническия персоналъ при общинитѣ; извършва проучване на повдигнати спорове между общинитѣ и тѣхнитѣ строители предприемачи и технически ръководители и съдействува при уреждането имъ и пр. и пр.

Ясно е, че значението на това отдѣление за общинитѣ е извънредно голѣмо и затова то ще трѣбва по възможностъ по-скоро да се разшири, като се привлече въ неговия съставъ добре подготвенъ и квалифициранъ технически персоналъ, който да може бързо и винаги да дава онова съдействие на общинитѣ, което тѣ търсятъ отъ него. Азъ искрено съжалявамъ, че поради нареждането за относително намаляване на тазгодишнитѣ бюджетни кредити ние не можахме да предвидимъ ония промѣни въ персонала на отдѣлението, които се искаха отъ него. Това, обаче, трѣбва да се направи при първа възможностъ, защото, както казахъ, особено селскитѣ и малкитѣ градски общини чувствуватъ огромното значение на помощта, която въ техническо отношение имъ се дава отъ въпросното ново отдѣление.

Г-да народни представители! Спирамъ се за малко и върху отдѣла „Временна трудова повинностъ.“ Презъ миналата година и той работи при извънредно трудни условия. 75% отъ личния съставъ на офицеритѣ при временната трудова повинностъ бѣ командированъ въ редовнитѣ трудови войски, за да подсили офицерския имъ кадъръ. По този начинъ ръководството въ службитѣ остана съвършено недостатъчно за огромната работа, която трѣбваше да се извърши презъ работния сезонъ. На мѣстата на командированитѣ въ трудовитѣ войски офицери, съ решение на Министерския съветъ, бѣха мобилизирани необходимиятъ брой запасни офицери, подофицери и други чиновници, числящи се въ народното опълчение. Тѣ, обаче, трѣбваше да преминатъ единъ кратъкъ едномесеченъ курсъ, въ който се подготвиха за задачитѣ, възложени имъ следъ това. Мобилизирането на единъ голѣмъ брой трудоповинници не можеше да не се отрази неблагоприятно върху прилагането на временната трудова повинностъ.

Въпрѣки това, обаче, благодарение на съзнанието въ българския гражданинъ за обществена дисциплина и за културно-стопанското значение на временната трудова повинностъ въ изграждането на нова България, възложениитѣ задачи на отдѣла „Временна трудова повинностъ“ при Министерството на благоустройството бѣха разрешени задоволително. Безъ да има нужда да изброявамъ подробно работитѣ, които сж извършени съ временна трудова повинностъ, ще кажа само това, че тѣ възлизатъ на една стойностъ надъ 200 милиона лева. Извършенитѣ работи се състоятъ главно въ направа на пѣтища, направа и поправка на мостове, направа на напоителни и отводнителни канали, корекция на рѣки, пресушаване на блатъ, постройка на каптажи, водопроводи, чешми и кладенци, направа на канализации, шосиране на улици и площади, поставяне на бордюри, извършване на нѣкои отъ работитѣ при строежа на обществени сгради, засаждане на дървчета,

направа на горски пѣтища и пр. Освенъ това, както държавата, тѣй и общинитѣ отбелязватъ известни приходи, постъпили отъ откупи на временната трудова повинностъ. Доходътъ на държавата презъ миналата година е билъ около 18.540.000 л., а на общинитѣ — 43.076.000 л. Срещу тѣзи постъпления държавата е изразходвала за временната трудова повинностъ 16.180.000 л.

Г-да народни представители! Освенъ организирането и ръководството на работитѣ по временната трудова повинностъ, отдѣлътъ „Временна трудова повинностъ“ при министерството е организиравъ и ръководилъ работитѣ съ 29-тѣ работни групи отъ по 100 човѣка, мобилизирани несслужили трудоваци, свикани на 5 мартъ и 6 априлъ миналата година и работили до 14 юний същата година по поправката на нѣкои отъ разрушенитѣ планински пѣтища. Освенъ тѣзи 29 работни групи, също съ постановление на Министерския съветъ, на 15 май миналата година се свикаха други 20.000 души несслужили трудоваци, сведени въ 102 трудови групи, които бѣха ангажирани въ постройка на пѣтища, за които ще ви дамъ сведения малко по-късно. Тѣзи работни групи работиха усилено по пѣтищата до 15 ноемврий миналата година. Също така бѣ решено да се формиратъ къмъ групитѣ отъ мобилизиранитѣ несслужили трудоваци и 50 надничарски групи отъ безработно население: съ единъ съставъ общо отъ 12.100 души. Обаче, поради липса на безработни, едва можахме да формираме 32 групи, и то съ общъ съставъ само отъ около 3.000 души. По извършваната на околйскитѣ инженери, които бѣха непосредственитѣ ръководители на строителнитѣ работи, извършвани отъ всички тия групи, стойността на работитѣ възлиза на около 160 милиона лева, а всички разходи сж възлѣзли на една сума отъ около 110 милиона лева.

Като имаме предвидъ срѣдствата, съ които се е разполагало, и огромнитѣ постижения въ количествено и качествено отношение, както и моралното и възпитателно въздействие на трудовата повинностъ при оформяването на гражданското съзнание въ нашия народъ, ясно е за всички, че временната трудова повинностъ продължава да играе и ще играе една забележително значителна роля въ моралното и материално пресъздаване на нашата страна. Това значение на временната трудова повинностъ е схванато и отъ други близки и далечни народи и затова ние виждаме, че тя се възприема и въвежда отъ всички европейски държави.

Г-да народни представители. Единъ отъ отдѣлитѣ при Министерството на благоустройството, който извършва една отъ най-голѣмитѣ по размѣръ строителни работи, това е отдѣлътъ „Пѣтища“. Да се спирамъ подробно на неговата дейностъ, това би значило да отвема голѣма частъ отъ вашето скъпо време. Затова азъ считамъ, че вие ще ми позволите да ви изложя съвсемъ накратко нѣкои отъ даннитѣ, които характеризиратъ дейността на този отдѣлъ.

Интересно е преди всичко да се знае какъвъ е прирастъ на нашитѣ пѣтища следъ освобождаването на голѣмата частъ отъ доскоро поробенитѣ ни родни краища. Следъ освобождаването на Южна Добруджа, презъ есента на 1940 г., пѣтната ни мрежа се увеличи съ 1.258 ккм., отъ които 54 ккм. главни, 256 ккм. първокласни, 277 ккм. второкласни и 662 ккм. третокласни пѣтища. Отъ тѣзи пѣтища въ готовъ видъ сж, обаче, само 891 ккм., а всички останали сж още въ постройка и даже въ проектъ. Въ новоосвободенитѣ презъ миналата пролѣтъ земи — Бѣлморска Тракия, Македония и Моравско — заварилиме други 3.675 ккм. пѣтища, отъ които готови само 2877 ккм. Последнитѣ се раздѣлятъ на: 817 ккм. главни, 648 ккм. първокласни, 956 ккм. второкласни и 546 ккм. третокласни пѣтища. Като се вземе предвидъ, че въ старитѣ предѣли на царството готовитѣ и въ постройка пѣтища къмъ края на 1940 г. сж възлизали на 28.107 ккм., излиза, че прирастътъ на пѣтищата съ завземането на новоосвободенитѣ земи възлиза крайно на 18%. Голѣма частъ отъ пѣтищата, особено въ Тракия, сж направени съ повърхностъ емулзирана — не асфалтирана — трошенокаменна настилка, която, обаче, е точти износена и ще трѣбва въ скоро време да бѣде подновявана. Такива пѣтища емулзирани има общо 381 ккм., а останалитѣ пѣтища, които сж настлани съ обикновена трошенокаменна настилка, общо взето, сж въ срѣдно състояние. По тѣзи пѣтища предстои обща поправка и редовна поддръжка, както това става и въ старитѣ предѣли на страната.

Това, което следва особено да се изтъкне по отношение пѣтната мрежа въ новоосвободенитѣ земи, е, че същата е нѣколко пѣти по-рѣдка въ сравнение съ тази въ старитѣ предѣли на царството. Това обстоятелство говори красноречиво, че както въ българскитѣ земи, намиращи се въ бившата Югославия, така и тѣзи въ Тракия, които

бъха поробени отъ Гърция, пътищата сж се строили по единъ свършено другъ начинъ, отговарящъ на стремежа на дветъ поробителки да държатъ въ политически и стопански гнетъ откъснатитъ отъ насъ земи. Българската система на пътенъ строежъ, да се свърже и последното и най-малко селище съ своя административенъ и търговски центъръ, тамъ е била съзнателно избѣгвана. Тамъ сж строени пътища само за стратегически и едро търговски нужди, а селата и малкитъ градове сж били изоставени безъ всякаво внимание. Ето защо на отдѣла „Пътища“ предстои голѣмата задача да удвои заварената пътна мрежа, за да включи и тѣзи новоосвободени земи въ общата пътна политика на царството, съ което ще се тласне напредъ стопанското развитие на отдѣлнитъ селища и ще се засили общата стопанска и културна мощъ на нашата страна.

Първитъ ударни работи, целещи бързото свързване на новоосвободенитъ земи съ майката-родина, работи, които иматъ извънредно голѣмо, не само стопанско, но и психологическо и политическо значение, сж следнитъ:

1. Поправката на пътя Драгоманъ—Царибродъ—Пиротъ—Поноръ.
2. Направата на пътя Трънъ—Стрѣзюмировци—Клисура Власина—Сурдулица—Владишки ханъ.
3. Направата на пътя Трънъ—Петачинци—Звонци—Бабушница.
4. Направата и поправката на пътя Гюешево—Крива-паланка—Куманово.
5. Направата и поправката на пътя Горна-Джумая—Логодашъ—Царево-село.
6. Направата на пътя Петричъ—Ново-село—Струмица.
7. Направата и поправката на пътя Разлогъ—Неврокопъ—Зърнево—Драма—Сѣресъ.
8. Поправката на пътя Св. Врачъ—Кулата—Демир-Хисаръ.
9. Направата и поправката на пътя Смолянъ—Шахинъ—Ксанти.
10. Направата и поправката на пътя Ардино—Златоградъ—Шахинъ и
11. Направата и поправката на пътя Момчилградъ—Маказа—Гюмюрджина.

Освенъ тѣзи пътища, въ старитъ предѣли на страната се извършиха многобройни пътни строежи, които по размѣръ и стойностъ за пръвъ пътъ отъ освобождението насамъ се очертаватъ въ нашия пътенъ строежъ. Това най-ясно се вижда отъ следната сравнителна таблица за извършенитъ работи по пътищата въ България отъ 1932 г. насамъ.

По реда на годинитъ отъ 1932 г. до 1941 г. направени сж нови пътища въ ккм.: 610, 238, 150, 364, 364, 684, 616, 448, 477 и презъ 1941 г. — 707 ккм. Направени сж нови и поправени сж пътни настилки, като сж почне пакъ отъ 1932 г. до 1941 г. въ ккм.: 750, 990, 1068, 897, 1230, 1641, 2126, 1909, 2105 и презъ 1941 г. — 3020 ккм. Направени сж нови мостове и водостоци презъ сжитъ години въ брой: 1103, 1214, 1029, 597, 1054, 2133, 2348, 2054, 2516 и презъ 1941 г. — 3520. Направени сж нови кантони, ремизи, навеси и др. въ брой презъ сжитъ години: 5, 14, 16, 11, 9, 29, 16, 88 и презъ 1941 г. — 110 броя. Извършени сж пътни работи всичко на стойностъ лева: 218.365.496, 196.748.000, 199.341.683, 252.680.571, 416.335.832, 785.698.249, 569.861.729, 611.508.930, 900.000.000 л.

Считамъ за свой наложителенъ дългъ да подчертая, че голѣма частъ отъ пътищата се извършиха отъ редовнитъ трудови войски, които дадоха една извънредно хубава работа. Сжитъ бѣха заети и съ строежа на частъ отъ новитъ желѣзници. Освенъ редовнитъ трудоваци, къмъ Министерството на благоустройството бѣха мобилизирани още 20.000 души неслужили трудоваци, пакъ по строежа на пътища. Също така бѣше предвидено да се формиратъ и около 50 работни групи отъ плащани надничари. Поради липса, обаче, на такива, едва можахме да формираме само 32 работни групи съ около 3.000 работника. Причината, поради която не можахме да бждатъ формирани предвиденитъ работни групи, се дължи на обстоятелството, че голѣма частъ отъ нашето земеделско население намира вече своето препитание отъ обработването на земята. Това обстоятелство ни навежда на мисълта, покрай редъ други причини, че ние вече въ масовия строежъ на нашитъ пътища не можемъ да разчитаме, както е било досега — изключително на селския трудъ, а трѣбва бързо и незабавно да преминемъ къмъ машинизирането както на самия строежъ, тъй и на свързания съ него транспортъ. Съ огледъ на това, правителството извършва известнитъ ви вече голѣми доставки не само на строителни материали, произвеждани въ чужбина, но и

на редъ разнообразни строителни машини и транспортни сръдства. Само по този начинъ ние ще можемъ да отговоримъ на колосалнитъ нужди на нашето сто анство отъ постройката на повече и по-трайни пътища.

Г-да народни представители! Отдѣльтъ „Нови желѣзопътни линии“ презъ миналата 1941 г. бѣ изправенъ предъ една наистина огромна задача: освенъ строежитъ, съ които той бѣ ангажиранъ, поради щастливото освобождение на Тракия, Македония и Моравско, въ единъ извънредно краткъ срокъ той трѣбваше да организира и строежа на 4 свършено нови желѣзопътни линии, а именно: линия 1 Гюешево—Крива-паланка—Куманово съ дължина 95 ккм.; Горна-Джумая—Царево-село—Кючани съ дължина 108 ккм.; Момчилградъ—Златоградъ—Гюмюрджина съ дължина 95 ккм. и временната тѣснопътна линия Кулата—Демир-Хисаръ. За да се започне строежътъ на тѣзи линии, необходимо бѣ преди всичко да се извърши проучването на самитъ трасета. Формираниитъ инженерни бригади, натоварени съ тази извънредно важна работа, изпълниха достойно своя дългъ, като успѣха да дадатъ за единъ месецъ части отъ трасетата на споменатитъ линии, върху които бѣха поставени на работа както редовни трудоваци, тъй и мобилизирани неслужили трудоваци. За тази имъ предана работа азъ считамъ за свой дългъ тукъ предъ васъ да ги похваля, да имъ благодаря и да изкажа надеждата, че и въ бждеще тѣ сж сщия ентузиазъмъ и желание за работа, преодолявайки всички спънки и трудности, ще изпълнятъ безъ остатъкъ своя дългъ на високо съзнателни професионалисти и отлични родолюбци. (Ржкоплѣскания)

Сръдствата, съ които отдѣльтъ „Нови желѣзопътни линии“ разполага презъ 1941 г., възлизаха на около 438.000.000 л. Освенъ тѣзи сръдства, отдѣльтъ използва около 32.000.000 л. — остатъкъ отъ 400-милионния кредитъ, отпущнатъ презъ 1938 г. за постройка на нови желѣзопътни линии. Отъ тия сръдства до края на миналата година сж изразходвани около 300.000.000 л., и тѣ главно за довършване на намиращитъ се отъ по-рано въ строежъ нови желѣзопътни линии: Шумень—Карнобатъ, Горна-Джумая—Симитли—Крупникъ, Мурна—Синдѣлъ, Макоцево—Сопотъ, Бѣлица—Разлогъ—Банско, Дупница—Бобовъ-долъ и софийската околвръстна линия, както и споменатитъ по-горе четири нови желѣзопътни линии.

Презъ годината се довършиха и откриха въ редовна експлоатация линиитъ: Горна-Джумая—Симитли—Крупникъ, Шумень—Карнобатъ и тѣснопътната линия Кулата—Демир-Хисаръ. Съ това 1941 г. може да се причисли къмъ годинитъ на най-засиления строежъ на желѣзопътни линии. Строежътъ на повече желѣзопътни линии, изразенъ чрезъ изразходванитъ суми за отдѣлнитъ години, е вървѣлъ, както следва — отъ 1932 г. до 1941 г.: 77 милиона лева, 63 милиона лева, 16 милиона лева, 35 милиона лева, 23 милиона лева, 78 милиона лева, 175 милиона лева, 111 милиона лева, 169 милиона лева и презъ 1941 г. 300 милиона лева; или всичко около 1.050.000.000 л. Къмъ тази сума трѣбва да прибавимъ още отпущанитъ специални кредити отъ 1938 г. за доставка на разни материали и машини, възлизащи досега на 572.000.000 л. Значи, за последнитъ 10 години сж дадени за постройка на нови желѣзопътни линии и доставка на материали и машини около 1.620.000.000 л. Въ сщия периодъ време, отъ 1932 до 1941 г., сж предадени въ редовна експлоатация нови желѣзопътни линии както следва: 14-400 ккм., 147-400 ккм., презъ 1934 г. нѣма открити линии, презъ 1935 г. нѣма открити линии, 33 ккм., 110 ккм., 7-200 ккм., 158-400 ккм., презъ 1940 г. нѣма открити линии и презъ 1941 г. 144-350 ккм. Или презъ последнитъ десетъ години сж открити и предадени въ редовна експлоатация 615 ккм. нови желѣзопътни линии.

За да се види огромността на работитъ при строежа на нови желѣзопътни линии презъ току-що изтеклата година, ще си позволя да дамъ само следнитъ две цифри: извършени сж отъ всички строителни желѣзопътни секции земни и скални работи, възлизащи на 2.214.000 куб. метра, и бетонни и зидарски работи, възлизащи на 52.258 куб. метра.

Съ бюджетопоекта за 1942 г. сж предвидени за строежъ на нови желѣзопътни линии кредити на обща сума 201.000.000 л. Отсега, обаче, може да се предвиди, че тази сума ще бжде крайно недостатъчна за изпълнението на зная сторителна програма за нови желѣзопътни линии, която споменахъ по-рано. Ето защо може би по-късно ще се наложи нуждата да се намѣрятъ нови сръдства, съ които да се запълнятъ зиналитъ нужди на нашето желѣзопътно строителство. Къмъ горната сума трѣбва отсега, обаче, да се смѣтнатъ още около 250 милиона лева за до-

ставки от чужбина главно на релси, стрелки, семафори, телеграфни апарати, сигнални апарати, машини и пр., търговетъ за които сж вече произведени.

Г-да народни представители! Отдълът „Водни строежи“ завършва вече своята трета бюджетна година. През тѣзи три години на съществуване строителните обекти на отдѣла обхващатъ главно следните видове мѣроприятия: отводняване и защита на дунавските низини противъ заливане отъ високитѣ води на рѣка Дунавъ и нейните притоци; корекция на рѣки; стрежъ на голѣми напъителни и силодобивни съоръжения и пр. По-голѣмата частъ отъ тѣзи мѣроприятия иматъ, поради самото си естество, единъ нѣколкогодишенъ строителенъ периодъ, и тѣкмо затова годишните строителни програми за отдѣла „Водни строежи“ сж се развивали въ две посоки: продължение и завършване на започнати обекти преди създаване на отдѣла „Водни строежи“ и проучване, подготвяне и изпълнение на нови мѣроприятия въ духа на петгодишния планъ за водни строежи на Главната дирекция на строежите, изработенъ въ началото на 1940 г. отъ съответните специалисти, както отъ Министерството на земедѣлието, така и отъ Министерството на благоустройството.

Тази петгодишна програма е изработена въ пълно съгласие съ закона за Главната дирекция на строежите, въ чл. 21 на който е казано, че, докато съществува Главната дирекция на строежите, не може да се откриватъ въ никое държавно ведомство служби, които да извършватъ строежи, упоменати въ чл. 2 на сѣщия законъ, и съгласно поетото постановление на Министерския съветъ отъ 31 декемврий 1938 г., протоколъ № 138, споредъ което въ Министерството на благоустройството оставатъ голѣмитѣ водни строежи, а въ Министерството на земедѣлието оставатъ службите: хидрография, изучавания, водни синдикати, поддържане и малки строежи.

Въ отклонение отъ споменатата петгодишна програма, къмъ която Главната дирекция на строежите строго се придържа, Министерството на благоустройството е извършило следните извънпрограмни работи, които се наложиха поради голѣмитѣ наводнения въ края на 1940 и въ началото на 1941 г., а именно: извършиха се полските снимки за корекцията на р. Сютлийка до устието ѝ въ р. Сазлийка на дължина 60 км.; полските работи за корекцията на р. Канаклийска, при гр. Свиленградъ, на дължина 10 км., като се изработиха вече и необходимите корекционни планове. Такива планове се изработиха и за корекцията на рѣкитѣ Хасковска и Ана дере и се пристъпи къмъ организацията за започване землените работи по тѣзи нови предприятия. Включването на тѣзи нови предприятия въ приетата вече петгодишна програма стана съ знанието на самото Министерство на земедѣлието и по нареждането на нашия високоуважаванъ министър-председателъ. Това включване говори, че на петгодишната строителна програма за водните строежи се гледа не като на неотмѣняемо сектанско дѣло, а като на живъ организъмъ, който притежава способността бързо да се нагажда къмъ появилитѣ се нови стопански и природни особености.

Г-да народни представители! Изпълнението на петгодишната програма до края на 1941 г. се е изразила въ следното.

Първо, отводнителни мѣроприятия. Видинска низина. Завърши се сградата за помпената станция на низината, предназначена отъ дигата Видинъ-Кошава, както и електропровода отъ Видинъ до сѣщата помпена станция. За голѣмо съжаление, машинната и електрическа уредба на централата, която трѣбваше да се достави отъ фирмата „Колбенъ Данекъ“ още презъ месецъ май миналата година, и до днесъ не е пристигнала, въпреки многократните настоявания на министерството предъ представителитѣ на тази фирма въ София.

Завърши се сѣщо така лѣвата дига на главния събирателенъ каналъ до шосето Видинъ-Вилболъ, отгдето се започна дигата Видинъ-Видболъ, която е вече окончателно завършена и съ това дава възможностъ да се защити и североизточната частъ на низината отъ заливането.

Островска низина. И тукъ се завърши помпената станция, обаче машинната и електрическата уредба сѣщо така още не сж доставени, макаръ че срокътъ на доставката отдавна е изтекълъ. До помпената станция усилено се строи и въ най-скоро време ще бѣде завършенъ електропроводътъ отъ гара Червенъ-бръгъ, презъ Орѣхово до село Островъ, съ напрежение 20.000 волта и дължина 83 км. Той ще снабдява и всички селища, които сж до него.

Борилска низина. И тукъ помпената станция е готова за монтажъ, обаче се очакватъ машините, които трѣбваше да бѣдатъ монтирани най-късно до края на мина-

лата година. Далекопроводътъ за тази помпена станция се отдѣля отъ с. Гулянци и е сѣщо на довършване. Той има дължина 25 км. съ сѣщото напрежение отъ 20.000 волта.

Свишовска низина. Работитѣ по направата на предназначената дига се продължиха и презъ миналата година.

Общо за тѣзи отводнителни мѣроприятия Главната дирекция на строежите е имала на разположение само единъ багеръ, 2.300 мобилизирани трудоваци и 200 души наемни работници, съ които сж извършени 400.000 куб. метра изкопъ, употребенъ въ насипъ за направата на споменатите диги.

Второ, корекции на рѣки.

Презъ годината е работено върху корекцията на р. Провадийска, съ притоцитѣ ѝ Крива, Каспичанска и Мадарска, а така сѣщо и на рѣкитѣ Девня, Азмакъ, Вѣча и Чая, съ 1.900 души мобилизирани трудоваци, 200 души наемни работници и отчасти съ предприятия сж извършени общо 260.000 куб. метра изкопъ, построени сж общо 4.000 м. буни и 5 съоръжения.

Трето, напоителни предприятия.

Продължи се направата на дѣсния главенъ напоителенъ каналъ на р. Места, за напояване на Неврокопското поле, и се продължи работата по корекцията на р. Туфча. Чрезъ предприятия и по стопански начинъ сж извършени 20.000 куб. метра землени работи и 6 съоръжения.

Четвърто, язовири.

Въ изпълнение на приетия петгодишенъ планъ за водни строежи, министерството постави началото за изграждането на набелязанитѣ голѣми язовири за напояване и силодобиване. Съ язовира „Росица“, министерството поставя началото за изграждането на едно отъ най-голѣмитѣ водостопански мѣроприятия въ нашата страна — напояването на 300.000 декара бруто площъ и добиването на 30.000.000 киловатчаса годишно електрическа енергия. Работитѣ по това предприятие продължаватъ вече две пълни години. Въ това време на усиленъ компетентенъ трудъ се извършиха всички водостопански проучвания и приготвиха проекти за язовирната стена, главниятъ напоителенъ каналъ и съоръженията по него, като специална инженерна бригада пикетира на самото мѣсто този каналъ. Извършиха се сѣщо така всички необходими геоложки проучвания за язовирната стена и нейния басейнъ. За тази целъ се направиха редъ сондажни кладенци, галерии, проски и дълбоки сондажи въ самото корито и въ основитѣ на бѣдещата язовирна стена.

Г-да народни представители! Всички проучвания на язовира „Росица“ досега дадоха извънредно благоприятни резултати. За да имаме, обаче, една абсолютна сигурностъ въ правотата на нашитѣ констатации и въ строителната зрѣлостъ на изработенитѣ проекти, министерството счете за нужно да поиска вѣщото мнение по това мѣроприятие на единъ отъ най-голѣмитѣ свѣтловни капациети по водни строежи — професора при Берлинската политехника Адолфъ Лудинъ. Той бѣ тѣй добъръ да се отзове на нашата покана и дойде въ срѣдата на м. августъ миналата година на самата мѣстопостройка при с. Горско-Косово, за да прегледа природните условия, при които ще се изгради язовирътъ, и взе самитѣ проекти, за да ги проучи въ Берлинъ и даде по тѣхъ своето заключение. Въ началото на ноемврий миналата година министерството получи неговия подробенъ докладъ относно проекта на язовира „Росица“. Не е тукъ мѣстото да излагамъ подробно неговитѣ проучвания, азъ ще представя само единъ пасажъ отъ този докладъ, съ който той изразява въ нѣколко думи своето мнение по извършенитѣ досега отъ министерството работи. Професоръ Лудинъ пише дословно следното: „Разговоритѣ на самото мѣсто и най-подробната провѣрка на проекта, която направихъ въ Берлинъ, създадохъ у менъ общото впечатление, че предварителнитѣ работи за строежа на „Росица“ сж извършени съ голѣмъ обхватъ, основностъ и разбиране. Подробно разработенитѣ планове свидетелствуватъ за старанието, което сж положили тѣхнитѣ изготвители. Ето защо азъ нѣма да предложа никакви измѣнения отъ съществено значение въ строително-техническо отношение.“ (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Още презъ време на пребиваването на професоръ Лудинъ въ България, въ личенъ разговоръ съ него относно избора на мѣстото на язовира и относно резултатитѣ отъ извършенитѣ дотогава общи проучвания, той ми даде увѣрението, че ние можемъ да продължаваме изкопнитѣ за основитѣ на стената, безъ да изчакаме неговото мнение върху самитѣ детайли, далени въ проектитѣ на тази стена. Ето защо ние продължихме разкриването на основитѣ на язовира, успоредно съ което се извърши и самото организиране на строежа, като се

построиха сгради за работниците, за административния и технически персонал и като се започна усилено строежът на електропровода от Габрово до язовира за провеждане на електрическата енергия, необходима при строежа на язовирната стена.

Паралелно съ извършваните работи по язовира „Росица“, министерството продължи проучванията и за язовира „Копринка“ на р. Тунджа.

Г-да народни представители! Дейността на отдѣла „Водни строежи“ се все повече и повече разширява. Тя става от година на година все по-голяма и по-голяма. Това се вижда най-добре от следната таблица за изразходваните средства.

Отводнителни мѣроприятия: 1939 г. — 6.480.531 л., 1940 г. — 18.079.938 л., 1941 г. — 18.190.021 л., всичко за 1939—1941 г. — 42.750.490 л.; корекционни мѣроприятия: 1939 г. — 1.844.000 л., 1940 г. — 8.073.847 л., 1941 г. — 12.603.990 л., всичко за 1939—1941 г. — 22.591.837 л.; напоителни мѣроприятия: 1939 г. — 869.994 л., 1940 г. — 2.200.758 л., 1941 г. — 6.399.063 л., или всичко за 1939—1941 г. 9.469.815 л.

За 1942 г. ние отиваме още напред, като предвиждаме въ бюджета за водни строежи една обща сума от 75 милиона лева. Обаче не сѣ само предвидените кредити, които гарантиратъ успѣшното провеждане на установените строителни програми въ Главната дирекция на строежите. Този успѣх се дължи на обстоятелството, че при централизирането на всички строежи въ Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, като пътища, нови железопътни линии, водни строежи, архитектурни строежи, електрификация и пр., се поставятъ подъ едно общо компетентно ръководство, което предотвратява безкрайните и безплодни спорове между различните ведомства, каквито твърде много се водѣха въ миналото и отзвучи отъ които и до днесъ се чуватъ, макаръ сподавено, тукъ и тамъ. (Ржкоплѣскания)

Независимо отъ това, събрани въ една обща дирекция, тѣ свободно използватъ огромния инвентаръ на Главната дирекция на строежите, възлизашъ вече на стойност надъ 1.500.000.000 л. и обслужващъ фактически всички отдѣли на тази дирекция, независимо отъ това, къмъ кой отдѣлъ се числи този инвентаръ. Също така, що се отнася специално до голѣмите водни строежи, които сѣ обектъ на отдѣла „Водни строежи“, тѣхното реализиране се извършва съвършено спокойно и успѣшно отъ единъ персоналъ, който се специализира само въ строителството и който е освободенъ отъ всички грижи, свързани съ администрирането по водоползуванията и всички сервиси по експлоатацията на мѣроприятията по водите, като водни синдикати, поддържане на водните съоръжения, грижи по всички стопански въпроси, свързани съ непосредственото напояване и отводняване на земята и използването имъ непосредствено за и отъ земеделското производство.

Г-да народни представители! Азъ съ удовольствие трѣбва да повтора тукъ, че въ тоя духъ на разсѣждения и действия, това, което е направено у насъ днесъ, макаръ две години по-късно, се извършва и отъ страната на най-голямото техническо строителство, въ страната, ръководещите люде на която се ползватъ действително съ единъ свѣтло признатъ организаторски талантъ.

Съ указъ на Фюрера и райскандлера на Германия отъ 29 юлий 1941 г. цѣлата служба по стопанството и водостопанството се прехвърля отъ Министерството на стопанството и Министерството на прехраната и земеделието върху райхсминистъра на германското пѣтестроителство д-ръ Тодтъ. Мотивите за това прехвърляне сѣ същите, които подчертахъ преди малко — централизация на службите и пълното рационално използване капацитета на националните технически сили. (Ржкоплѣскания)

Съ огледъ на тѣзи мотиви, Министерскиятъ съветъ въ едно отъ последните си заседания реши, къмъ отдѣла „Водни строежи“ да се формира и едно отдѣление, което да има грижата специално за строежа на язовири, вмѣсто трите бюра, предвидени за същата целъ въ бюджетопрокта на Министерството на земеделието.

Г-да народни представители! Опитавъ се въ едно сравнително кратко изложение да ви дамъ представа за дейността на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството и на двете главни дирекции при него. Огромната работа, извършена отъ тѣхъ въ областта на благоустрояването на нашите градове и села, областта на нашето пѣтно, железопѣтно и водно строителство и въ областта на електрифицирането на нашето земедѣлко, занаятчийско и индустриално стопанство и на нашия битъ и пр. се увѣчава, безспорно, съ голѣми постижения. Нека не забравяме, че тѣзи успѣхи топятъ душата на нашия народъ и той имъ се радва отъ все сърдце, за-

щото той има вече съзнанието и манталитета на единъ истински културенъ европейски народъ, който знае да цени техническите завоевания на своята родна техника.

Най-сетне азъ ви моля да имате едно твърде важно нѣщо предвидъ. Фокусътъ на цѣлата гражданна, строителна организация, душата на нашето творчество, това е техническиятъ персоналъ, който проучва, проектира и строи. Той даде неопровержими доказателства за самопожертвувателностъ и за едно безгранично родолюбие. Презъ миналата година въ неговия голѣмъ активъ се намиратъ нѣколко блестящо разрешени и съ огромно значение за страната ни дѣла. Е добре, азъ трѣбва да ви кажа, че този персоналъ е вече крайно недостатъченъ, поради което — и поради безспирно увеличаващата се работа — той явно изнемогва. Не забравяйте, че за него е вече непознатъ 8-часовиятъ работенъ день. Напротивъ, 10-часовиятъ или 12-часовиятъ работенъ день не е рѣдкость за него. Творитѣл-техници не сѣ канцеларски персоналъ, тѣ не сѣ фабрични работници и затова тѣ трѣбва да се ползватъ отъ по-друга преценка, да се възнаграждаватъ съответно на полагания отъ тѣхъ трудъ, трудъ, прецененъ не само по време, но и по своето значение и съобразно отговорността, които сѣ свързани съ него. (Ржкоплѣскания)

Като приключвамъ моя докладъ, азъ изказвамъ горещото си пожелание, строителството на велика и обединена България по-скоро да се намъри въ ония благоприятни и нормални условия, които ще дадатъ възможностъ на българския народъ и на българската държава да разполагатъ съ всички блага, които това строителство може да имъ даде. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания и възгласи „Браво!“)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ В. Петровъ: Г-да народни представители! Това блестящо изложение, което направи г-нъ министърътъ на благоустройството, ще кажа въ една скромна форма, при-сѣща на него, трѣбва да бѣде прочетено отъ всѣки добъръ българинъ, особено въ селата и въ малките паланки. Азъ не съмъ сторонникъ на афиширане на речи, особено на речи, съ които се цели да се проведатъ лични елементи или нѣкаква реклама. Тая илюстрация, която даде предъ насъ г-нъ министъръ Василевъ за строителството на българската държава, особено въ последните години, показва, че това строителство, което не го виждаме въ ежедневието, е велико строителство. Особено, съпоставено съ това строителство, което той посочи въ присъединените къмъ България земи, изпѣква още повече върху историко-политическия фонъ на България. Нѣщо повече, това строителство, което е извършила българската държава въ 60 години свободенъ животъ, бѣ отречено. Затова то трѣбва да бѣде чуто и доведено до знанието на нашите селяни, въ отговоръ на демагогията въ селата, гдето чужди агенти вършеха своето пораженско дѣло.

Азъ предлагамъ, тая речъ да бѣде публикувана въ 50.000 екземпляра — посочвамъ една скромна цифра — но тия 50.000 екземпляра да отидатъ преди всичко въ българското село, както въ майката-родина, така и въ присъединените земи. (Ржкоплѣскания) Да бѣде раздадена тя, чрезъ кметоветъ и учителите, на всички, които не знаятъ българското строителство, а не както обикновено се раздаватъ министерските речи. Нека кметоветъ, читателните дейци и учители въ беседи, въ събрания, ако щете, да прочетатъ това изложение. Азъ считамъ, че това строителство, така илюстрирано, е най-добро доказателство, че България е строила съ скромните си възможности сврѣхъ своите сили. Това ще окуражи българския народъ особено днесъ, когато ние присъединихме поробените краища.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Петровъ прави предложение, речта на г-на министра на обществените сгради, пътищата и благоустройството да бѣде отпечатана въ 50.000 екземпляра и да бѣде разпрѣсната върѣдъ населението въ страната.

Кои то приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ инж.-арх. Иванъ Гърковъ.

Инж.-арх. Иванъ Гърковъ: (Отъ трибуната) Уважаеми г-да народни представители! Днесъ е сложенъ на разглеждане бюджетътъ за разходите на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството

през 1942 г. Вървамъ, че всички народни представители сж прегледали този бюджетъ съ най-големо внимание, имайки предвидъ голѣмитъ и сложни технически задачи, които сж възложени на нашето Министерство на благоустройството и които трѣбва да бждатъ проведени отъ неговия висшъ и нисшъ персоналъ. И действително, г-да народни представители, всестранни, голѣми и многобройни сж техническитъ нужди на една модерна и голѣма България, каквато имаме днесъ.

Въ тия тревожни времена, когато земята е обхваната отъ кървави пламъци, когато човѣчеството изживява голѣма трагедия, тукъ въ България нашитъ техници, организирани като държавни служители, безъ да жалятъ трудъ, безъ да жалятъ време, съ огромна енергия, съ помощта на своитъ познания, координирани съ познанията на техницитъ на частна практика, работятъ за изграждането на материалната и духовната култура на страната, при голѣмото съзнание, че нацията ще преуспѣе, че нацията ще е безсмъртна, че нацията ще се слѣе съ бѣжността, че нацията нѣма да има край само тогава, когато е запазена силата ѝ съ премахването на вътрешнитъ съсловни борби, когато тая сила е разумно организирана, за да работи за изграждането на всестранната ѝ материална и духовна култура. Само така нацията ще заеме достойно мѣсто въ книгата, написана презъ вѣковетъ отъ общочовѣшката съвѣсть, наречена история на народитъ.

Уважаеми колеги! За да може българскиятъ колективенъ творчески гений да се разгѣне въ ползонародното творчество, не е достатъчно да има само готовностъ за индивидуални прояви на всѣки техникъ, споредъ неговитъ познания, неговата подготовка и неговата житейска опитностъ. Въ такъвъ случай, г-да народни представители, нѣма да има планомерно организирана творческа дейностъ, която е основата днесъ въ авторитарнитъ режими, въ новия свѣтъ.

Ето защо, г-да народни представители, въ този моментъ се налага да подложимъ на обективна преценка начина, по който сж организирани службитъ въ Министерството на благоустройството, и да видимъ дали тѣ въ този моментъ отговарятъ на самата действителностъ, на повелята на живота и повика на времето, или пъкъ сж обхванати отъ една подустарческа немощъ, вече неотговаряща на повелята на новото време. Вие виждате отъ самия бюджетопроектъ, че Главната дирекция на благоустройството има шесть отдѣла, които г-нъ министърътъ изброи: отдѣлъ „Архитектура“, отдѣлъ „Благоустройство“, отдѣлъ „Електрификация и индустриални заведения“, отдѣлъ „Автомобилни съобщения“, отдѣлъ „Временна трудова повинностъ“ и отдѣление „Общински технически служби“.

Г-да народни представители! Азъ ще се спра най-напредъ върху първия отдѣлъ „Архитектура“. Ще ми позволите да направя едно малко отклонение. Г-да! Архитектурата е едно най-старо изкуство, познато още на прастария свѣтъ. Въ борбата между духа и материята, когато духътъ се сили да победи материята, да ѝ даде нова, благородна форма, да бжде въ услуга на обществото, се родиха петтъ изкуства: поезията, музиката, художеството, скулптурата и, най-сетне, архитектурата. И действително, г-да народни представители, ако хвърлимъ бѣглъ погледъ въ многовѣковното човѣско съществуване, ние виждаме, че тогава, когато не е съществувало писмо, съ което да се увѣковѣчи гениалното творчество на нашитъ дѣди и пра-дѣди, човѣшкиятъ гений да се излива въ стоици и хиляди архитектурни паметници. И ако ги подредимъ по епохи, ще видимъ какъ блестятъ въ стария свѣтъ отдѣлнитъ стилове, които подготвиха разцвѣта на антиката, когато можемъ да кажемъ, че творцитъ слѣха своята душа съ Бога и родиха красотата на земята.

Затуй, г-да, азъ съмъ солидаренъ и напълно се съгласявамъ съ мислитъ, които бѣше развилъ архитектъ Бѣлковски на 12 януарий т. г. въ в. „Днесъ“. Тамъ между другото той казва: „Въ всички времена, въ всички епохи човѣчеството дава голѣмъ дѣлъ отъ грижитъ си за сградо-строителство. Когато искашъ да опознаешъ човѣка, ще вѣдешъ въ неговото жилище, когато искашъ да опознаешъ една нация, единъ народъ, ще посетишъ неговата страна. Първиятъ погледъ, когато се влѣзе въ една страна, се спира върху сградостроителството“. И действително, г-да народни представители, въ всички времена човѣчеството е отдѣляло голѣми грижи за сградо-строителството.

И ние въ нашата малка страна отдѣляхме въ миналото също така голѣми грижи.

Преди освобождението нѣма и поменъ за нѣкакво сградостроителство. Ние виждаме, че тогава нѣма никакви плановете и че тогавашнитъ майстори не познаватъ теорията

за якостта на материалитъ. Ние виждаме само първо-битни майстори, които сж наследили едно велико качество на българина, да се стреми къмъ творчество, къмъ изкуство. Тѣ създаватъ сгради безъ планъ, но влагатъ изкуство, рѣзбарство, каквото виждаме въ Дръново, въ Тетевенъ и пр. Това е, бихъ казалъ, проява на единъ гений на техника, на изкуство, на творчество.

Следъ освобождението нашитъ първи общественици, обхванати отъ единъ неизразимъ и неизмѣримъ идеализъмъ, още носители на духа отъ епохата на Възраждането, макаръ и не много просвѣтени, обърнаха погледъ къмъ чужбина, къмъ външния свѣтъ и видѣха колко е назадъ нашата държава въ благоустройствено отношение. И затова виждаме още въ 1881 г. да се създава първиятъ строителенъ правилникъ. Това е началото, може да се каже, на техническото уреждане на нашата страна. Но този правилникъ не бѣ достатъченъ. Въ 1885 г. се създава дирекция за строежитъ къмъ Министерството на финанситъ. Тя поде планоовото строителство въ нашата страна, макаръ и въ малкъ мащабъ. Въ нея имаме много малко техници съ висше и срѣдно образование, но все пакъ тѣ вече туриха началото на градоустройството и сградостроителството. Впоследствие нарастватъ нуждитъ за обществени, държавни, общински и частни сгради и за планирането на градове и на села, за откриването на улици, и затова се създава Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и съобщенията, заедно съ желѣзницитъ и пошитъ. Това министерство се създаде, защото всички разбираха, че главнитъ артерии на нашето стопанско тѣло сж шосетата, воднитъ пѣтища, желѣзницитъ и пошитъ, че безъ тѣхъ не може да има правиленъ обмѣнъ и стопански напредѣкъ. Така мислѣха тогавашнитъ труженици, които създадоха това министерство. Въ 1911 г. отъ това министерство се откъсватъ желѣзницитъ и пошитъ и се формиратъ въ едно ново министерство.

Г-да! Съ създаването на Министерството на благоустройството не се отговори напълно на нуждитъ. За да се отговори на стремежа въ всички поселища на България да се благоустроятъ и сградоустроятъ, се създадоха окръжнитъ инженерства, къмъ които се откриха архитектурни служби.

Следъ европейската война, макаръ българинътъ да се върна съ развѣнчани национални идеали, макаръ да бѣ униженъ и сразенъ въ Ньойи, макаръ да бѣ тровенъ отъ пропагандата на отрицанието, макаръ да живѣ при скръбни, метежни дни, въ него не се уби духътъ на творчество, стремежътъ къмъ гравидностъ, желанието да благоустрои нашата страна, съ една единствена надежда, че утрешниятъ день ще бжде по-свѣтълъ и по-великъ за него. Следъ европейската война ние видѣхме, че, макаръ българинътъ да бѣ униженъ и сразенъ, техническиятъ гений на строежъ се прояви, засили се още повече желанието на техницитъ-пионери безшумно — запомнете това — безъ булевардна реклама, но съ академическо достоинство и съ рѣцарство да работятъ денонощно за изграждането на нашата духовна и материална култура. Но нуждитъ нарастваха и се наложи, къмъ окръжнитъ постоянни комисии да се откриятъ архитектурни бюра и къмъ тѣхъ да се прехвърли голѣма частъ отъ строежитъ и преди всичко кооперативнитъ строежъ на училища.

Въ 1934 г. постояннитъ комисии бѣха разтурени и архитектурнитъ бюра при тѣхъ се закриха. Следъ това стана административното прегрупирание на страната — отъ 14 окръжи на 7 области. Трансформираха се и техническитъ служби къмъ 7-тъ области. Точно въ момента на едно грамадно градоустройство и благоустройство на нашата страна тия служби се намалиха! Но виждаме, че полека-лека се създаватъ нови технически служби — тукъ-таме да се откриватъ общински инженерства и архитектурни служби.

Паралелно съ това следъ 1934 г. се въведе единъ подобъръ редъ, трѣгна се по единъ здравъ пѣтъ: техническитъ служби при разнитъ министерства и дирекции се централизираха при Министерството на благоустройството. Голѣмо недоразумение е особено въ този моментъ, когато говоримъ за събиране на службитъ, за централизация, за каквато ни даватъ примѣръ Италия и Германия, да има технически служби при други министерства, защото се създава антагонизъмъ между тѣхъ, нѣма еднаквостъ при проектанството и при ръководството на строежитъ, нѣма контрола, често пѣти се явява оспорване на правата и не-зачитане, нѣма планомерна и целесъобразна техническа дейностъ. Днесъ строежитъ сж увеличени и има само единъ архитектуренъ отдѣлъ при Министерството на благоустройството, който контролира цѣлото архитектурно творчество въ страната, контролира проектанството, смѣтитъ, книжата и строежитъ, ръководи, приема привре-

менно и окончателно, провѣрява ситуации, рекламации и пр. Цѣлѣтъ товаръ легна върху архитектурния отдѣлъ. Тоя архитектуренъ отдѣлъ не се занимава само съ проектанството. Той е творецъ на изкуство, той е огледало на цѣлата наша материална култура. Самиятъ почитаемъ министъръ съ цифри изрази каква колосална работа върши този отдѣлъ. Азъ се спирамъ само на държавните сгради. Въ 1936 г. сѣ построени държавни сгради за 46 милиона лева, а въ 1940 г. — за 420.000.000 л. Какво грамадно нарастване! Предъ мене е таблицата за строежитъ на общински сгради: презъ 1939 г. сѣ построени общински сгради за 320 милиона лева, а презъ 1940 г. за 398 милиона лева. Отъ тия цифри имате представа за голѣмия растежъ на работата въ архитектурния отдѣлъ.

Честъ прави на нашия министъръ на благоустройството като техникъ, като добъръ инженеръ, известенъ въ нашата страна, дето призна, че персоналетъ въ този отдѣлъ е доста малъкъ, че той не може днесъ да обхване всички работи, че се налага реформирането му и че частъ по-скоро, бързо трѣбва да стане промѣна. И азъ казвамъ, г-да! тая промѣна трѣбва да стане. Въпросътъ за тая промѣна не го повдига само архитектъ Бѣлковски. Повдигатъ го и всички техници на свободна практика. Желанието на всички организиращи техници на държавна служба е: да се премахнатъ архитектурните отдѣления при министерствата и дирекциите. Азъ чувамъ тревожната новина, че Министерството на земедѣлието иска три технически бюро.

Нѣкой отъ народните представители: Предвидени сѣ въ бюджета.

Инж.-арх. Иванъ Гърковъ: Предвидени сѣ въ бюджета! Ами ако вървимъ по този пътъ, ние трѣбва да туримъ кръстъ на Министерството на благоустройството и да се върнемъ къмъ единъ профанизъмъ въ строежитъ. Нима Министерството на земедѣлието носи техническия гений на творчеството? Тамъ ще има само профанизъмъ. Това не е разумна и целесъобразна техническа политика. Азъ се чужда на министра на земедѣлието какъ се е оставилъ да бѣде подведенъ отъ некомпетентни хора и да иска създаването на тия бюро! Това не трѣбва да стане. Г-нъ министърътъ на благоустройството ви прочете днесъ декрета на великия водачъ на нѣмския народъ, Фюрерътъ, за събиране техническитъ служби, а ние, вмѣсто да ги събираме, ги разглобяваме. Нѣщо повече. Предъ мене е една таблица, въ която виждамъ, че заплатитъ на техническия персоналъ, назначенъ при нѣкои министерства и дирекции, поведомственъ на архитектурния отдѣлъ при Министерството на благоустройството, сѣ по-голѣми отъ заплатитъ на чиновницитъ въ Министерството на благоустройството. Е, г-да, ще има ли у тѣхъ желание за работа? Справедливо и честно ли е възнаграденъ техническиятъ трудъ въ Министерството на благоустройството? Напримѣръ, директорътъ на архитектурния отдѣлъ при Столичната община, който е подчиненъ на началника на архитектурния отдѣлъ при Министерството на благоустройството, получава 8.800 л. месечно, а началникътъ на отдѣла при Министерството, който му е шефъ, получава 7.730 л. Архитектътъ при Института „Обществени осигуровки“ получава 7.300 л., а началникътъ на архитектурното отдѣление при Българската народна банка получава 8.000 л. По-нататъкъ: старши-инженеръ въ Министерството на благоустройството получава 4.500 л., а въ общината — 5.500 л. Градски архитектъ получава 5.800 л., младши-архитектъ въ Министерството на благоустройството получава 4.100 л., въ Българската земедѣлска и кооперативна банка — 5.500 л., а въ Българската народна банка — 6.000 л. Младши-техникъ при Министерството на благоустройството получава 2.710 л., при общината — 2.760 л., при Българската земедѣлска банка — 2.300 л., при Българската народна банка — 3.500-3.750 л.

Тая таблица, г-да, показва, че нѣма справедливостъ при даване възнаграждение на българскитъ техници. Не трѣбва да се учудваме, че често много добри техници при Министерството на благоустройството, шомъ имъ попадне моментъ да отидатъ въ нѣкоя дирекция или друго министерство, веднага бѣгатъ. Не по този начинъ ще привлечемъ въ това министерство най-добритъ техници.

Азъ никога не съмъ билъ привърженикъ на прѣкомѣрно голѣмитъ заплати, но съмъ за приравняване на заплатитъ. Не може началникъ на отдѣление въ Министерството на благоустройството да получава по-малка заплата отъ началникъ на отдѣление при друго министерство, дирекция или община. (Иванъ Батембергски ржкоплѣска)

Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ зададе въпросъ: какъ би трѣбвало въ бъдеще да се организира архитектурната служба при Министерството на благоустройството? Много просто, г-да. Вие виждате, че въ

други министерства се родиха отъ нѣколко години потрѣбни и непотрѣбни дирекции съ по-малки функции, съ по-малки отговорности. Защо да не създадемъ къмъ Главната дирекция при Министерството на благоустройството една архитектурна дирекция? Това е пътятъ. Нека издигнемъ архитектурния отдѣлъ, отъ който очакваме материална култура, градивностъ, въ дирекция. Това е не само мое мнение, но и на всички техници на частна практика. Голѣми капациети, които познаватъ тоя въпросъ, ни даватъ тая схема за организиране на архитектурна дирекция: Отдѣлъ I — строежи, бюро първо — строежи по Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве, бюро второ — строежи по дирекцията на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ, бюро трето — строежи по Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти, на селско-стопански и битови сгради.

Може би нѣкой отъ Министерството на земедѣлието ще възрази, че селско-стопанскитъ сгради сѣ специални и че службата за строежа имъ трѣбва да бѣде при това министерство. Г-да! Всички, които иматъ висше техническо образование, сѣ учили какво е селско-стопанска постройка. Най-после, ако отъ Министерството на земедѣлието претендиратъ, че трѣбва да иматъ свой контролъ върху тия сгради, нека делегиратъ единъ, двама, трима свои специалисти къмъ архитектурното бюро при Министерството на благоустройството.

Само при такава организация ще има въ Министерството на благоустройството специалисти по всички стопански, държавни и други обществени постройки. Така ще се дойде до една специализация. Азъ отивамъ по-далече. Тая година виждате изпратени нѣколко души за специализация по горитъ, други — по смѣсване на пшенично брашно съ соя. Защо да не изпратимъ и нѣколко души инженери и архитекти въ чужбина на специализация по различни строежи?

По-нататъкъ: бюро шесто — строежи по Министерството на правосъдието, само по затворно дѣло. Бюро седмо — строежи по Министерството на финанситъ, бюро осмо — строежи по Министерството на благоустройството, бюро девето — строежи по Министерството на търговията, промишлеността и труда и „Обществени осигуровки“, и отдѣлъ II — бюро контрола, бюро конструкция и бюро поддържане.

Азъ чухъ нѣкои да говорятъ, че трѣбва да се разшири архитектурната служба при Дирекцията на народното здраве. Г-да! Това ще бѣде грѣшка, защото ще се внася двойственостъ. Много пѣти нѣкои народни представители, дори и министри, сѣ ме запитвали: защо плановѣтъ не се утвърждаватъ бързо, защо се бавятъ препискитъ цѣли месеци? Защото имаме отдавна една страшна бюрократическа система. Единъ планъ или една тръжна преписка ще мине презъ областното инженерство. Ако постройката е стопанска, ще мине и презъ областната стопанска дирекция. Оттамъ ще дойде въ Министерството на земедѣлието. Тамъ ще се направи една корекция. Ще дойде въ Министерството на благоустройството. Ако планътъ не отговаря на архитектурнитъ правила, ще направятъ нова корекция и ще го върнатъ назадъ. Това е лоша система, това е бюрократизъмъ. Така се забавятъ всички преписки, но не по вина на Министерството на благоустройството, а поради тоя бюрократически пътъ. Трѣбва да се прерѣже тая стара система днесъ, когато навсѣкжде говоримъ, че вървимъ по пътя на новото, и да създадемъ една архитектурна дирекция, която ще отговори на нуждитъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Инж.-арх. Иванъ Гърковъ: Преди да завърша, защото виждамъ, че г-нъ председателятъ нѣма търпение, искамъ съ две-три думи да се спра и върху втория отдѣлъ — благоустройството.

Г-да! Самиятъ министъръ изнесе данни за постиженията на този отдѣлъ. Азъ ще се спра на друго нѣщо. Не знамъ по каква причина, въпрѣки че законътъ за устройството на Министерството на благоустройството предвижда единъ инспекторъ-докладчикъ предъ съдебно-административната комисиия, тая длъжностъ е премахната въ бюджета. Годишно презъ тая комисиия минаватъ 700—900 преписки, нѣкои отъ които и ние, народнитъ представители, носимъ — за измѣнение на дворищни регулации, за откриване и закриване на площади и улици, за строежъ на обществени или общински сгради. Тия преписки, които иматъ голѣмо правно и техническо значение, не могатъ да бѣдатъ разгледани отъ единъ инспекторъ по 10-20 на день. Той може да разгледа само нѣколко въ единъ день и да ги докладва въ комисията. Защо е изхвърленъ тоя инспекторъ-докладчикъ, шомъ и законътъ го предвижда?

Азъ моля и почитаемия министъръ на благоустройството, и почитаемия министъръ на финанситъ да се съгласятъ, вмѣсто 4 инженери въ отдѣла „Благоустройство“, да станатъ 5, като запазимъ тоя инспекторъ-докладчикъ, който е необходимъ за правилния вървежъ на тоя отдѣлъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Инж.-арх. Иванъ Гърковъ: Ще свърша, г-не председателю.

Г-нъ министърътъ изнесе грамаднитъ постижения на бюро „Регулации и нивелации“. Азъ отивамъ по-далечъ. Виждате още колко села ще трѣбва да се нивелиратъ, на още колко населени мѣста регулационни планове трѣбва да се работятъ. Обаче нѣма ни поменъ, не става и дума за населени мѣста въ Тракия, Македония и Добруджа. За да отговоримъ на нуждитъ, това бюро, споредъ мене, трѣбва да се раздѣли на две бюро — едното да се занимава съ регулации, другото съ нивелации. Макарь че сѣ близки, сродни служби, тѣ иматъ отдѣлни технически ресурси за работа. Ако направимъ това подраздѣление, ще поощримъ работещитъ въ тая областъ на техниката и ще напреднемъ.

Азъ моля също така министра на финанситъ и министъра на благоустройството да се съгласи, на страница 3, § 4, следъ „Възнаграждение на частни лица“ и пр., да се прибави: „и за извънреденъ чиновнически трудъ“, за да се възнагради трудътъ на нашитъ техници въ извънредно, неработно време. Г-да! Вѣроятно всички знаете, както каза и г-нъ министърътъ, че българскитъ техници работи де-нонощно. За него нѣма 8-часовъ работенъ день. Той прави жертви, той дава своитъ сили въ тия тежки времена. Ако дава извънреденъ трудъ, той трѣбва да получи едно минимално възнаграждение за извънредния трудъ. Затова, моля, кредитътъ по тоя параграфъ отъ 100.000 л. да бѣде увеличенъ на 1 милионъ лева.

Г-да! Азъ съмъ свидетелъ, че тукъ често пѣти отпущаме помощи, че откриваме по желание на народни представители или поради нужди на населението тукъ телефоненъ постъ, тамъ телеграфна станция и пр. Нека бѣдемъ така щедри и къмъ българскитъ техници на държавна служба. Тѣ ще бѣдятъ благодарни и ще работятъ съ по-голямъ ентузиазмъ, ще творятъ, ще изграждатъ нашата духовна и материално-техническа култура. Така България ще бѣде и ще пребѣде. (Ръкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ д-ръ Атанасъ Поповъ.

Д-ръ Атанасъ Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Следъ блестящото изложение на г-на министра на благоустройството, който даде една толкова всестранна и пълна картина за дѣлото на Министерството на благоустройството, трудно би било да се каже нѣщо повече.

Азъ взехъ думата, за да се спра върху нѣкои по-важни въпроси, които лично сѣ ме интересували и които следя по-отблизу, и да обърна вниманието на г-на министра върху тѣхъ, защото смѣтамъ, че сѣ отъ сѣществено значение за техническото дѣло въ нашата страна.

Това, което прави Министерството на благоустройството, особено презъ последнитъ години, е действително една отъ най-големитъ придобивки на днешна България и издига въ най-голяма степенъ престижа на днешния режимъ. Азъ съмъ ималъ случай отблизу да следя дѣлото на българскитъ техници и инженери, да се интересувамъ отъ различнитъ въпроси, които сѣ свързани съ тѣхната работа, и съмъ дошелъ до убеждението, че действително въ това министерство се работи може би най-трескаво и се създаватъ блага за нашето население. Г-нъ министърътъ на благоустройството действително създаде дисциплина и редъ въ министерството, и напълно добросъвестно може да се каже, че работата, която се върши тамъ, задоволжава въ всѣко отношение.

Нуждитъ на Министерството на благоустройството нарастватъ съ угодняването, съ разширяването на нашата родина. Напримѣръ, г-нъ министърътъ на благоустройството изтъкна, колко голѣма е нуждата отъ техници съ сръдно образование. Който се е интересувалъ отъ този въпросъ, ще знае, че днесъ сѣ нуждни за старитъ предѣли на България 1.400 техници съ сръдно образование и за новитъ земи около 377. Азъ смѣтамъ, че нуждата отъ тази армия отъ подготвени техници съ сръдно образование, които ще се настанятъ въ българскитъ селски и градски общини и ще могатъ да продължатъ и още повече да засилватъ дѣлото на Министерството на благоустройството, като се заематъ съ нивелацията на българ-

скитъ селища и т. н., трѣбва да накара Министерството на благоустройството частъ по-скоро да се замисли и да създаде условия за подготовянето на необходимия брой техници съ сръдно образование, които ще запълнятъ тази голѣма празнина въ нашето строително дѣло. Защото техническитъ училища, които имаме сега — „Царъ Борисъ III“, въ София, и още две въ новитъ земи — десетки години наредъ не ще могатъ да създадатъ онзи кадъръ отъ техници съ сръдно образование, който е толкова необходимъ за техническото дѣло въ нашата страна. Наложително е частъ по-скоро да се намѣри начинъ за подготвяне на техници съ сръдно образование, за да може действително строителното дѣло на България да бѣде осъществено.

На второ мѣсто, азъ искамъ да се спра и върху друга една голѣма нужда, която се чувствува въ всички краища на страната. Това е липсата на пѣтищата, чийто строежъ трѣбва да се засили. Отъ онова, което ни каза г-нъ министъръ Василевъ, се вижда, че презъ 1941 г. е направено най-много въ сравнение съ това, което е направено отъ десетина години насамъ и може би отъ освобождението на България досега. Въ това отношение трѣбва да се предвидятъ и достатъчно кредити, и работата да се засили извънредно много, защото много краища на нашата родина сѣ изостанали твърде назадъ по отношение на пѣтищата. Азъ ще си позволя да спра вниманието на г-на министра на благоустройството върху нѣкои околии въ Северна България, които сѣ изостанали твърде назадъ и крайно време е да бѣдатъ благоустроени, защото въ тѣхъ се създаватъ огромни блага за нашата страна.

Г-да народни представители! Врачанската областъ до 15 октомврий 1941 г., преди да имаше комисии, наряди и т. н. за изземване на хранитъ, е дала доброволно на държавата 62 милиона килограма жито. Никоя друга областъ не е направила това. Въ този случай може смѣло да се каже, че всѣщностъ Врачанската областъ е житница на България. Отъ Ломска околия, напримѣръ, се искатъ 35 милиона килограма царевича, а ще даде 40 милиона килограма. Отъ Орѣховска околия се искатъ 35 милиона килограма царевича, а ще даде може би и надъ 40 милиона килограма. Това сѣ краища въ нашата страна, където действително се създаватъ едни отъ най-необходимитъ днесъ блага за сѣществуването на нашия народъ. А тѣкмо въ тия краища, Ломска, Орѣховска, Бѣлослатинска околии, ние сме останали твърде назадъ въ строежа на пѣтищата. Тѣзи блага, които се създаватъ въ тия краища, хранитъ, които и днесъ ги има тамъ, често пѣти, като падне дѣждъ или се заледи времето, не могатъ да бѣдатъ изнесени, защото нѣма пѣтища, и не могатъ да бѣдатъ разпрѣснати по цѣлата страна, за да се улесни прехраната на населението въ ония краища на страната, където нѣма храна. Ето защо крайно време е да се проведе, особено въ Северна България, една политика на по-засилено строене на пѣтища. По този начинъ ние не само ще облекчимъ населението въ тия производствени краища, но и ще улеснимъ транспорта на огромнитъ количества храна, които се произвеждатъ въ тия области.

Г-да народни представители! Пѣтиътъ, който отива отъ Фердинандъ за Орѣхово, минавайки край рѣката Огоста, и който води за София, е въ плачевно положение. Като падне малко дѣждъ, въ Орѣхово не може да се влѣзе. А този важенъ пѣтъ трѣбва да бѣде направенъ така, че да не се разваля всѣка втора или трета година. Ние направихме паважъ въ много балкански краища. Разбира се, това не бива да ни кара да завиждаме на тѣзи краища; напротивъ, азъ лично се радвамъ, когато видя където и да е въ България, че е направенъ хубавъ пѣтъ. Но смѣтамъ, че е целесъобразно и разумно, щото хубави, павирани пѣтища да бѣдатъ направени преди всичко въ ония области, където се произвеждатъ земеделски продукти въ голѣмъ размѣръ, за да може тия продукти, да се разнасятъ по другитъ краища на страната. Вземете, напримѣръ, пѣтя, който свързва Долно-Цѣровене съ Долни-Цибъръ въ Ломска околия. По двата брѣга на р. Цибица има толкова хубави и богати села, където се произвежда грамадно количество зърнени храни, жито и предимно царевича, а има единъ абсолютно невъзможенъ пѣтъ, по който не може да се мине съ каквато и да е кола дори въ сухо време. Този пѣтъ трѣбва частъ по-скоро да се направи, съ което не само ще се постигне по-добро благоустройство на тия богати мѣста тамъ, но и ще се улесни изнасянето на хранитъ, които, както казахъ, се произвеждатъ по тия мѣста въ грамадни количества. Вземете също така другитъ пѣтни артерии, които свързватъ Ломъ съ околията. И тѣ също така сѣ въ плачевно състояние, както и въ Орѣховско, както и въ Бѣлослатинско и изобщо въ много области на Северна България.

Г-да народни представители! Като казвам всичко това, недейте да смътате, че се ржководя от някакъв локален патриотизъм. Чини ми се, че все пак е оправдано, ако се каже, че вниманието каточели се насочва повече към строежа на пътища в Южна България и че Северна България в много отношения е изоставена назад. Минете по пътя Русе—Плѐвнѐ и ще разберете, че е невъзможно да се върви по този път, а той представлява важна артерия, която свързва голѐми производелни центрове.

Тѐзи нѐколко думи искахъ да кажа по отношение строежа на пътищата у нас и да обърна вниманието ви на областитѐ в Северна България, които каточели от редица години насамъ сѐ изоставени в това отношение. Действително, има известни причини, които затрудняват строежа на пътища в Северна България — на-примѐр, тамъ нѐма камѐкъ и трѐбва да се превозва отъ далечъ, а транспортътъ, особено днесъ, е много труденъ и т. н. — но все пакъ трѐбва да се направи нѐщо в това отношение, защото е необходимо и крайно целесъобразно, особено в времената, в които живѐемъ днесъ.

Стефанъ Караивановъ: Тезата ви е свършено невѐрна, докторе.

Димитѐръ Марчевъ: Не познавате пътищата в България.

Д-ръ Атанасъ Поповъ: Познавамъ ги много добре. Азъ съмъ обиколил цѐла България.

Димитѐръ Марчевъ: Статистиката ще каже.

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Д-ръ Атанасъ Поповъ: Азъ искамъ да изтъкна едно крупно дѐло, което създаде г-нѐ министѐръ Василевъ и което в последната година се утвърди и завоюва доста важно мѐсто в строителната и благоустройствената политика в нашата страна. Ние тукъ гласувахме законъ за електрификацията на Северна България. В това отношение се работи сѐ много ускоренъ темпъ и се създаватъ всички условия, които ще ускорятъ електрификацията на Северна България. Строежътъ на централитѐ, които сѐ предвидени в Мездра, Червенъ-бръгъ и Плѐвнѐ, е вече отдаденъ, и ние всички можемъ само да се радваме, че може би единственъ г-нѐ министѐръ Василевъ се замисли за електрификацията на Северна България. Действително, в туй отношение той работи сѐ усърдие и създава всички условия, за да може часъ по-скоро това крупно дѐло да бѐде осъществено.

Преди да приключа, азъ искамъ да изтъкна, че в никой случай не бива да се жалятъ срѐдства за нуждитѐ на Министерството на благоустройството и в никой случай не бива да се мисли, че срѐдствата, дадени за благоустройството в нашата страна, за строежъ на пътища, за електрификационни станции, изобщо за по-голѐмо благоустройство в нашата страна, ще отидатъ напразно и трѐбва да бѐждатъ ограничени. Напротивъ, ние трѐбва да бѐдемъ щедри и да подкрепимъ хубавото дѐло на Министерството на благоустройството, което г-нѐ министѐръ Василевъ сѐ твърдостъ и енергия провежда.

Само сѐ нѐколко думи би трѐбвало да се спремъ върху онова, което се дава на служителитѐ в това министерство. Г-нѐ Гърковъ преди мене се спрѐ по-подробно на този въпросъ и изтъкна, че в много случаи персоналитѐ при Министерството на благоустройството е зле платенъ и — нека подчертая това — не може да се задържи в Министерството при тѐзи заплати, които получава.

Г-да народни представители! На повечето отъ техникитѐ в Министерството на благоустройството — техници, инженери и архитекти — окото имъ е каточели все навѐнъ, защото тамъ, благодарение разширението на България, се създадохъ условия за по-добри печалби, за по-добра работа. Тѐзи, които останаха в министерството, сѐ хора въодушевени отъ желание да работятъ за държавната строителна политика, хора, които правятъ жертви отъ себе си, защото навѐнъ биха могли да бѐждатъ платени много по-добре. Тѐ, обаче, сѐ останали в министерството, за да допринесатъ и да съдействуватъ на строителното дѐло на нашата държава. Ние трѐбва да се замислимъ по този въпросъ и да намѐримъ начини, щото българскиятъ архитектъ, българскиятъ инженеръ, българскиятъ техникъ в Министерството на благоустройството да бѐде по-добре възнаграденъ, да бѐде повече облекченъ в своитѐ ежедневни лични грижи, за да може да отдаде цѐлата си душа на строителството в България, да може да служи на голѐмото дѐло на министерството напълно и предано, необезпокояванъ отъ постоянни грижи за насѐщния хлѐбъ. И заради това нека и в туй отношение да не жалимъ срѐдства и да потърсимъ начини да подпомогнемъ материално тѐзи хора, които наистина сѐ обречени на една тежка, много важна, много съществена работа за нашата държава и по този начинъ да засилимъ още повече тѐхния духъ, който е доста високъ, да работятъ за успѐха и благоустрояването на велика и обединена България. (Ржкоплѐскания отъ нѐкои народни представители)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Пристигваме къмъ гласуване.

Има думата г-нѐ докладчикътъ.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете*)

„Министерство на общественитѐ сгради, пътищата и благоустройството.

Централно управление на министерството и Главната дирекция на общественитѐ сгради, пътищата и благоустройството.

Глава I.

§ 1. Заплати и други възнаграждения на личния съставъ. (Вижъ обяснителната таблица) — 70.789.000 л.“

Въ обяснителната таблица къмъ този параграфъ сѐ направени следнитѐ измѐнения, безъ да се измѐня кредитътъ по параграфа.

На стр. 19, в службата по водоснабдяване и канализация при областното инженерство в Враца, следъ „1 старши строителенъ техникъ“, се прибавя „1 строителенъ техникъ“ сѐ 2.150 л. месечна заплата, или годишно 30.120 л. Поради това на стр. 36, в таблицата за броя на служителитѐ при областнитѐ и околийскитѐ инженерства и заплатитѐ имъ, се прави съответната поправка.

На стр. 21, в службата по водоснабдяване и канализация при областното инженерство в Ксанти, вмѐсто „1 завеждащъ службата инженеръ“, става „1 завеждащъ службата бригаденъ инженеръ“. Заплатата му не се измѐня

На стр. 38. „Временна трудова повинностъ“, заплатитѐ се измѐнятъ така: (Чете)

*) За текста на параграфитѐ вижъ бюджетпроектитѐ, приложени въ края на 27. заседание.

Брой на служителите по бюджета за 1941 г.	Разрешени кредити по бюджета за 1941 г.	Брой на служителите по бюджета за 1942 г.	Наименование на службите и длъжностите	Месечна заплата едному	Годишна заплата едному	Искать се кредити за всички за 1942 г. г.
III. Временна трудова повинност.						
8		12	Началници на служба — трудови офицери	4.550 4.750	54.600 57.000	669.600
8		12	Помощник-началници служби — тѣ и завеждащи дома- кинството, трудови офицери	3.800 4.200	45.600 50.400	
16		24	Шофьори	2.100	25.200	604.800
8		12	Магазинери	1.940	23.280	279.360
8		12	Дѣловодители	1.810	21.720	260.640
8		12	Архивар-регистратори	1.810	21.720	260.640
1		1	Началник-служба за София — трудовъ офицеръ	4.550 4.750	54.600 57.000	57.000
5		5	Контрольори за София — трудови офицери	3.000 3.300	36.000 39.600	
1		1	Дѣловодителъ	1.800	21.720	21.720
73		85	Контрольори — трудови офицери	3.000 3.300	36.000 39.600	3.258.000
Работни групи.						
8		12	Началници-групи — трудови офицери	3.800 4.200	45.600 50.400	595.200
32		48	Помощник-началници — трудови офицери	3.000 3.300	36.000 39.600	
18		24	Помощник-началници (запасни офицери предимно техници)	3.000 3.300	36.000 39.600	928.800
36		48	Началници ядра — трудови подофицери	1.690 1.940	20.280 23.280	
Счетоводство.						
8		12	Котрольоръ-счетоводители (контрольори по отчетността)	3.580 4.140	49.680	595.160
8		12	Касиери	2.350	28.200	
246	7.984.200	332	Всичко за Временната трудова повиност (III)			11.540.160
1145	33.078.830	1259	Всичко за външни служби (Б)			44.432.400

Кредитътъ за повишение отъ 2.532.240 л. се намалява на 2.085.120 л.

Кредитътъ за намаление съгласно членове 5 и 6 отъ закона за бюджета на държавата за 1935 г. отъ 2.773.750 л. се намалява на 2.356.750 л.

Въ края на същата страница се прибавя следната забележка: „Възнаграждение месечно по 35 л. на трудовитѣ

ефрейтори и по 30 л. месечно на трудовитѣ редници — 63.000 л.

Следъ това се прибавя следниятъ текстъ: „Всичко за заплати и възнаграждение на централното управление на министерството на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството — 66.725.000 л.

На стр. 39, текстътъ и цифритѣ подъ „безотчетни пѣтни и дневни пари“ се измѣнятъ така: (Чете)

Брой на служите- лите по бюджета за 1941 г.	Разрешени кре- дити по бюджета за 1941 г.	Брой на служите- лите по бюджета за 1942 г.	Наименование на службите и длъжностите	Искать се кредити за всички за 1942 г. г.
Безотчетни пѣтни и дневни пари.				
I. Безотчетни пѣтни и дневни пари за 12 месеца, незави- симо отъ продължителността и броя на командиров- китѣ презъ годината:				
	12.000		По 1000 л. месечно на 1 главенъ директоръ	12.000
	242.400		По 800 л. месечно за 33 шофьори	316.000
			По 700 л. месечно:	
	1.505.000		а) на 191 трасировачи-техници	1.606.400
	268.800		б) на 32 техници по службитѣ регулации	268.800
			По 500 л. месечно:	
	183.500		а) на 36 монтьори по службитѣ водоснабдяване и кана- лизация	216.000
	175.500		б) на 37 надзиратели по службитѣ водоснабдяване и кана- лизация	222.000
	225.000		в) на 47 надзиратели по архитектурнитѣ служби — срѣдни техници	282.000
	86.400		По 300 л. месечно на 25 шофьори отъ временната трудова повинност	90.000

Брой на служители по бюджета за 1941 г.	Разрешени кредити по бюджета за 1941 г.	Брой на служители по бюджета за 1942 г.	Наименование на службите и длъжностите	Искатъ се кредити за всички за 1942 г.
			II. На служителите при откъла и службите временна трудова повинност през време на работния сезон за излизане на работа вън от постоянното им мѣстослужене се плащатъ безотчетни пътни и дневни пари само за 6 месеца — отъ м. май до края на м. октомврий Ако се наложи строителната работа да почне преди 1 май или да продължи и следъ 1 ноемврий или се наложи нѣкои служители, имащи право на безотчетни пътни и дневни пари, да бъдат изпратени или задържани на работа преди 1 май или следъ 1 ноемврий, сѣщитѣ получаватъ такива и за това време само за дните, прекарани вън отъ мѣстослуженето имъ. При този случай за отиването и връщането отъ и до постоянното имъ мѣстослужене на сѣщитѣ се плащатъ само пътни пари по смѣтка. При пътуване, заедно съ команда, по пътищата, такива не се плащатъ. Безотчетни пътни и дневни пари се плащатъ на следните служители отъ временната трудова повинност: По 1.500 л. месечно на 1 началникъ на откълъ и 2 главни инспектори По 1.000 л. месечно на 13 началници на служби По 900 л. месечно на 12 началници на групи По 750 л. месечно на 90 контролъори, 72 помощникъ-началници на групи По 600 л. месечно на 24 началници на ядра — трудови фелдфебели По 450 л. месечно на 24 началници на ядра — трудови подофицери Всичко безотчетни	27.000 78.000 64.800 729.000 86.400 64.800 4.064.000
	28.800			
	97.200			
	72.000			
	957.600			
	—			
	—			
	3.854.200			
1.538	58.454.000	1.637	А всичко за заплати, възнаграждения и безотчетни по Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството (Централно управление — Главна дирекция на обществените сгради, пътищата и благоустройството	
	5.850.000			
1.538	64.304.000	1.637		70.789.000

Заплатите на служителите по временната трудова повинност се изплащатъ по размѣра на настоящата обяснителна таблица.

Съ тѣзи измѣнения се предлага за одобрение § 1 въ размѣръ на 70.789.000 л.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 1, заедно съ обяснителната таблица къмъ него и
направените отъ комисията въ нея измѣнения, както се
докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 2)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 3)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 4)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 5)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 6)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 7)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 8)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 9. Помощи за довършване на започнати мостове,
църкви, водопроводи, игрища и други обществени построй-
ки 2 100.000 л.; помощи за технически списания 30.000 л.;
помощь 200.000 л. на Инженерно-архитектната камара; по-

мошь на Института за норми 40.000 л.; помощь на Сдружението на служителитѣ при министерството за усиляване фондовѣтѣ, санаториумѣтѣ, почивни станции и за медицински помощи 700.000 л.; помощь на Съюза на българскитѣ инженери и архитекти 100.000 л.; премии за конкурси за научни технически трудове 30.000 л.; помощь за санаториума за туберкулозни деца въ Тръвненския балканъ 1.400.000 л.; помощь на взаимно-спомогателната и посмъртна каса на министерството 500.000 л. — 5.100.000.

Въ текста на този параграфъ, на втория редъ, сумата 2.100.000 л. става 2.400.000 л., а общиятъ кредитъ по параграфа отъ 5.100.000 л. се увеличава на 5.400.000 л.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 10)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 11)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 12)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 13)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 14)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 15)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 16)

Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 1.100.000 л. на 800.000 л.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 16, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 17)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 18)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 3.000.000 л. на 4.000.000 л.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 18, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 19)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 20)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 21)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 22)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 23)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 24)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 25)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 26)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 27)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 28)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 3.500.000 л. на 4.500.000 л.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 28, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 29. А. Водоснабдяване на населени мѣста отъ общини, които правятъ вноски по слѣднитѣ фондове за водоснабдяване и на сѣществувашитѣ държавни сгради, имоти, пѣтища и стопанства; наемане специалисти майстори и работници; отчуждаване частни имоти и извори, обезщетение за повредени и заети имоти; плащане предприятія за текущата и минали години; премии за конкурси; възнаграждения на частни технически лица за проучване, изработване проектни книжа и други подобни; покупка и превозъ на трѣби и материали; за изплащане издадени съкровищни бонове, лихви и погашения; гумени обувки и други подобни 25.000.000 л.

Б. Помощи на бедни общини за водоснабдяване и канализация 7.000.000 л.) — 32.000.000 л.

1) Платежнитѣ заповѣди за отпустнатитѣ помощи се издаватъ отъ министерството на съответнитѣ околийски инженери и сумитѣ се изразходватъ за нуждитѣ, за които сѣ отпустнати. Оправдателнитѣ документи за разходитѣ се предаватъ на общинитѣ срещу квитанция отъ кочанъ, който служи за оправдание на платежната заповѣдь.

Въ този параграфъ комисията направи следнитѣ измѣнения.

На третия редъ, отдолу нагоре, следъ думитѣ: „покупка и превозъ на трѣби“ заличи буква „и“ и думитѣ: „арматури, водомѣри и разни други“. На последния редъ цифрата 25.000.000 л. намали на 23.000.000 л. Общиятъ кредитъ отъ 32.000.000 л. намали на 30.000.000 л.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 29, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 30)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 31)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 32)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 33)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 34)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 35)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 36)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 37)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 38)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 39)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 40)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 41)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 42)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 43)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 44)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 44, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 45)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 45, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 46. Храна и порционни пари на трудови войници, подофицери и офицери; разходи по приготвяне храната и хлѣба; набавяне кухненска и столова посуда, човали, кантари, походни фурни и кухни; поддържане и поправка на сѣщитѣ, постройка, поправка и поддържане на кухни, фурни, столови, складове за припаси, за инсталиране на сѣщитѣ съ печки и машини, наемане зеленчукови градини, разходи за сѣщитѣ; приготвяне на консерви — 3.700.000 л.“

Въ началото на този параграфъ, следъ думитѣ „Храна и порционни пари на“, комисията залича думитѣ: „трудо-нови войници, подофицери и офицери“ и вмѣсто тѣхъ постави думитѣ: „трудовацитѣ и държавнитѣ служители“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 46, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„§ 47. Облѣкло на трудови войници, подофицери и офицери въ готовъ видъ или материали, включително и ушиването по одобренъ отъ министра на общественитѣ сгради, лѣтницата и благоустройството правилникъ; поправка на облѣклото; наемане надничари — майстори за ушиване на облѣклото — 1.800.000 л.“

Въ началото на този параграфъ, следъ думитѣ „Облѣкло на“, комисията залича думитѣ: „трудо-нови войници, подофицери и офицери“ и вмѣсто тѣхъ постави думитѣ: „държавнитѣ служители“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 47, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 48)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 49)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 50)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 51)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 52)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 53)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 54)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 55)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 56)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 57)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 58)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 58, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 59)

Не се предлага кредитъ. (Чете § 60)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 61)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 62)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 62, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 63)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 63, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете § 64)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 64, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете забележки I и II въ
края на бюджетопроекта)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ забележки I и II, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнози-
нство, Събралието приема.

Бюджетопроектътъ на Министерството на обществе-
нитъ сгради, пътищата и благоустройството е приетъ
окончателно. (Ръкоплѣскания)

Минаваме къмъ доклада на бюджетарната комисия по
бюджетопроекта за разходите презъ 1942 бюджетна го-
дина на Министерството на търговията, промишлеността
и труда.

Има думата народниятъ представител г-нъ Сирко Стан-
чевъ. — Нѣма го.

Има думата народниятъ представител г-нъ Стефанъ
Керкенезовъ. — Нѣма го.

Има думата народниятъ представител г-нъ Минчо Ко-
вачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни пред-
ставители! Наблюденията ни показватъ, че народъ безъ
търговия е живъ трупъ. Търговията навсякъде е създа-
вала и създава култура и напредък на народитѣ. Ако
проследите културното развитие на народитѣ, ще видите,
че то въ голѣма степенъ се дължи на развитата имъ тър-
говия. Нито Магеланъ, нито Колумбъ, нито Васко де
Гама, нито Америго Веспучи, нито редицата други откри-
ватели сѫ тръгвали да търсятъ изъ океанитѣ блага отъ
любовъ къмъ изкуството и отъ спортъ. Тѣ сѫ били по-
тихнати отъ чувството къмъ търговия, обикънъ. Народитѣ,
които имаха търговци и мореплаватели, днесъ живѣятъ въ
значително по-голѣмо благоденствие.

Ние, българитѣ, въ миналото не сме имали любовъ
къмъ търговия. Историята, колкото и кратка да бѣде,
ни показва това. Голѣмиятъ български владѣтел въ ми-
налото, царъ Иванъ Асенъ II, трѣбваше да повика ду-
бовнишкитѣ търговци, за да създадатъ търговия въ
България. Той е съзнавалъ още тогава много добре, че
народъ безъ търговия е изгубенъ, е живъ трупъ. И той
повика чужди търговци, за да приучатъ българския на-
родъ къмъ търговия. Презъ нашето вѣковно робство ние
загубихахме като народъ и останахме въ низината благо-
дарение липсата въ нашия народъ на чувство къмъ тър-
говия.

Въ по-ново време малцината търговци, които се явиха
на българския небосклонъ, станаха кумири за българския
народъ. Дѣлото на Априловъ и дѣлото на Палаузовъ не
сѫ нищо друго, освенъ дѣло на търговията. Габрово би
било днесъ едно село за копаничарство или едно нищожно,
загубено село, ако тамъ не бѣше увѣковѣчено, чрезъ
единъ монументаленъ паметникъ, дѣлото на Априловъ,
който паметникъ подсказваше влизги: ето какво създава
търговията — тя създава просвѣта, култура и строежъ.
Благодарение на този живъ примѣръ на търговеца Апри-
ловъ, габровци иматъ днесъ издигната тамъ една мону-
ментална сграда.

Какво сѫ днесъ търговецътъ и индустриалецътъ? Чу-
вамъ отъ тукъ, отъ тамъ да се казва: нѣма нужда отъ
тѣхъ; посредникътъ е излишенъ, замѣнете го съ чинов-
никъ. И ако трѣбва да отговоря съвсемъ накратко на
този въпросъ, азъ ще кажа, че отговора трѣбва да го тър-
симъ въ примѣра, който ни дава Свѣтска Русия; отъ
това, което стана тамъ, трѣбва да извадимъ своето за-
ключение, дали сѫ нужни търговецътъ и индустриале-
цътъ и заслужаватъ ли тѣ съответното внимание или не.

Какво е търговецътъ? У насъ днесъ е заседнало убе-
ждението, че търговецътъ е символъ на безчестие, сим-
волъ на спекула. На неговото благосъстояние постоянно
се гледа съ голѣма ненавистъ, съ голѣмо озлобение. Но
ако се запитаме, какво е търговецътъ, ние не можемъ да не
си отговоримъ, макаръ и съвсемъ накратко: търговецътъ
е оня, който работи не по-малко отъ 15-16 часа въ депо-
ношието, оня, който изпитва удоволствие отъ труда, оня,
който навсякъде поставя разумно и оня, въ гърдитѣ
на който тупти само едно патриотично сърдце.

Г-да народни представители! Казватъ — отъ много,
много мѣста чувамъ — нѣма нужда отъ посредника, изго-
нете го, излишенъ е, престѣпенъ е. Казватъ: нѣма нужда
и отъ индустриалеца, ще внасяме отъ странство. Ще ра-
ботятъ овчаритѣ. Защо ни сѫ индустриалцитѣ, капита-
литѣ? Какво е туй да имашъ капиталъ! У насъ всѣки от-
рича съчетанията на способността, труда и капитала,
като творци. Всѣки ти казва: само трудътъ е творецъ. Съ
сѣдѣйствието на капитала, творчество нѣма, то е разбой-
ничество! Тия сѣщитѣ убеждения ги имаше у рускитѣ ре-
волюционери, има ги днесъ и у насъ, и то между ония,
на които гърдитъ сѫ покрити съ мазоли, да се биятъ по
тѣхъ, че сѫ патриоти. Вчера, говорейки тукъ, азъ казахъ,
че българската земя въ никакъвъ случай, при никакви об-
стоятелства, каквито и подобрения да се направятъ, не
може да изхрани нашето земеделско население, което
представлява 75% отъ българското население. Българската
земя може да изхрани 50% отъ земеделското население, а
за другитѣ 25% трѣбва да се намиръ извъ поприще; това
население трѣбва другаде да пласира своя трудъ. Обаче,
когато отричаме търговеца, когато отричаме индустриалеца,
когато отричаме даже и другитѣ професии, за които се
смѣта, че лесно били печелили, че лесно били живѣли,
питаамъ ви, къде ще откриемъ мѣсто за пласментъ на
груда на това излишно земеделско население, което всѣки
денъ остава съ все по-малко и по-малко земя, което следъ
година може би ще остане въ абсолютна нищета? Ето
единъ проблемъ, много голѣмъ даже, който стои надъ
всички други и който трѣбва да намѣри своето разре-
шение. И азъ отговарямъ: излишниятъ български трудъ
ще трѣбва да намѣри пласментъ предъ всичко въ търго-
вията. Нашето корабоплаване може да погълне още нѣ-
колко хиляди души. Трѣбва да създадемъ любовъ къмъ
пътищата, къмъ моретата, за да се откриятъ широки про-
стори за българската търговия, а не да вършимъ, както
досега, че кажа смѣло, бакалска търговия, защото ние
широкитѣ простори на свѣта още не познаваме добре.
Нека бждемъ откровени, нѣма защо да се самозалѣваме
и да говоримъ грѣмки фрази; нека да видимъ това, което
сме, нека да видимъ действителността такава, каквато е.
Българскиятъ търговецъ преди 50-60 години не стигаше
по-далечъ отъ Цариградъ, не стигаше по-далечъ отъ Бу-
курешъ и Бѣлградъ. Днесъ той стига до предѣлитѣ на
Европа, но странитѣ отъ океана той не познава,
тамъ другъ трѣбва да пренася произведенията на българ-
ския народъ.

Друго мѣсто, където трѣбва да намѣри пласментъ
трудътъ на излишното земеделско население у насъ, е
индустрията. Оттукъ-оттамъ даже чувамъ, че била из-
лишна нашата индустрия, че ние ще трѣбва да изна-
сяме суровитѣ си материали и да ги внасяме следъ това
като преработени, а онова работничество, което е заанга-
жирано въ индустрията днесъ, да го върнемъ къмъ зе-
мята. Ако има нѣкой да ме убеди, че това е възможно въ
България, безъ да гладуваме, азъ бихъ капитулиралъ.
Българската индустрия се създаде съ згромади жертви.

Аз съм съвременникът на развитието на нашата индустрия и зная какви огромни жертви в миналото се правиха за нея: отпускаха се безплатно мѣста отъ общинитѣ, освобождаваха се индустриалцитѣ отъ данѣци, освобождаваха се отъ вносни мита, създаваха се протекции, даваха се концесии и какви ли не други работи, за да може да се създаде до известна степенъ българска индустрия, каквато въобще дотогава нѣмахме. И съ цената на огромни жертви отъ страна на държавата можяхме да създадемъ една българска индустрия. Тогава държавата правеше жертви за индустрията, което азъ мога да кажа, че бѣше една проява на дирижирано стопанство въ онова време. За създаването на нашата индустрия се понесоха и много индивидуални жертви. Ние сме свидетели, какъ мнозина отъ ратниците и създателитѣ на българската индустрия умрѣха въ нищета, презрѣни, даже и сждени по чл. 4. Днесъ ние сме свидетели на много монументални сгради на българската индустрия. Но ако проучите историята на тая индустрия, вие ще видите колко жертви сж погребани въ temelитѣ на тия сгради. Това сж хора, които заслужаватъ внимание, които заслужаватъ похвала, които заслужаватъ да имъ се издигнатъ паметници и да бждатъ кумири. Защо? чрезъ тѣхъ, чрезъ тѣхния гвѣжавъ умъ, чрезъ тѣхния упоритъ трудъ се създаде нашата индустрия, макаръ и тѣ да не можаха въ началото да видятъ облекчение и спокойствие въ живота си. Азъ искамъ нѣкой отъ васъ да ми покаже едно българско предприятие, което, щомъ е почнало, е трѣгнало и е създадо голѣми блага. Всѣка нова индустрия погребва, разбира се материално, по нѣколко души, пъкъ, ако искате, и годинитѣ имъ скрътава. Жертви за създаването на нашата индустрия сж правени, тѣ сж скъпи жертви за насъ, и ние трѣбва да ги тачимъ.

Грѣшка ще бжде, ако дойдемъ до разбирането, че трѣбва да съкращаваме нѣкои индустрии у насъ, или че трѣбва нѣкои отъ тѣхъ да изчезнатъ въобще, защото не били въ състояние да обработватъ продуктѣ на българската земя. Г-да! Има народи, които живѣятъ само отъ преработването на суровитѣ материали, които се внасятъ отъвън. На единъ народъ, като нашия, който не може да има други поминѣци, който е свързанъ съ земята и съ нейнитѣ произведения; който се е наплодилъ до степенъ такава, че земята му е вече недостатъчна и трѣбва да надува, ако продължава още да върви въ този пътъ, е логично да внася всѣкакви продукти за преработка въ страната, стига да се създава съ това пласментъ за труда му. Азъ се обявявамъ решително противъ онѣзи, които говорятъ за нѣкаква-си паразитна индустрия. Проследете развитието на нашата индустрия и ще видите, какво донася тя най-напредъ на фиска. Докато по-рано фискътъ губѣше отъ индустрията, днесъ той печели отъ нея. Ако не бѣха направени тия жертви въ миналото, днесъ фискътъ нѣмаше да има тия приходи отъ индустрията, които има.

Азъ не искамъ да говоря за независимостта, която индустрията създава за страната. Азъ не искамъ да се спрамъ и на идеята за създаването на автаркичната държава, въ който пътъ се бѣше трѣгнало и който бѣ изоставенъ изведнажъ, като отъ невиделица. Азъ изхождамъ отъ днешното състояние на нѣщата, отъ днешното положение. Азъ смѣтамъ, г-да народни представители, че всѣко посегателство, съзнателно или несъзнателно, върху индустрията е прѣстѣпление къмъ стопанския животъ на страната и къмъ общото българско национално богатство, прѣстѣпление е къмъ ония, които търсятъ поминѣкъ въ индустрията и които сж обектъ на общественитѣ осигуровки.

(Председателското мѣсто заема подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ)

Единъ другъ обектъ за пласмента на българския измишенъ трудъ е домашната индустрия. За голѣмо съжаление, домашната индустрия, дотолкова доколкото е съществувала въ миналото у насъ, сега е изчезнала. Нашитѣ бащи, нашитѣ майки и прабаби сж ни открили и отхранили само съ домашната индустрия — тъкачество, старове и тѣмъ подобни. Въмѣсто тая индустрия да се разшири, тя заглъхна подъ ударитѣ на създаващата се индустрия и подъ ударитѣ на специалния законъ за насърчаване на занаятитѣ.

Азъ бихъ смѣло казалъ, че голѣмитѣ български търговци, които допринесоха много за нашето освобождение и нашето просвѣщение, сж търговцитѣ отъ габровското ножарство и ножарство, развити до голѣма степенъ въ онова време, а съсипани изъ единъ пътъ отъ новосъздаденитѣ модерни индустрии, особено отъ германската индустрия на Солингенъ и др. И ние въ този моментъ, въмѣсто

да подкрепимъ българското население, което работи домашна индустрия, и да го насърдимъ, ние го обезсърдичимъ, и тая индустрия загина.

Има ли условия днесъ въ нашата страна за домашна индустрия? Г-да народни представители! Азъ твърдя, че въ всѣки кѣтъ на страната ни има условия за домашна индустрия. Азъ разглеждамъ своята околия, гр. Русе, и се питамъ: може ли въ Русе да вирѣе домашна индустрия? Може. Тѣй е единъ градъ, въ който има много техници, които често пъти оставатъ безъ работа. Тѣ сж завършили нѣкакво сръдно професионално техническо училище, а не могатъ да намерятъ мѣсто за работа, защото нѣматъ достатъчно практика. Ония, които сж работили въ фабрикитѣ, намиратъ понѣкога работа. Децата, женитѣ и сестритѣ имъ сжщо така могатъ да бждатъ техници. Така че, въ единъ такъвъ градъ, като Русе, може да се създаде домашна индустрия, особено ножарството, което да се постави дори подъ покровителството на държавата и подъ контрола на търговско-индустриалната камара. Може да се създадатъ специалнитѣ типове ножарска индустрия, тѣй както това е на Западъ, и да се пропагандиратъ.

Въ българското село прекрасно може да се плете, да кажемъ, сламата за шапки. Ами че единъ милионъ килограма слама, които струватъ 80-90 милиона лева годишно, ние внасяме отъ Италия и Швейцария! Какъ да не може тамъ, кждето сламата се тѣпче съ краката, отъ нея да се произвеждатъ шапки, въмѣсто да я изнасяме навън и после тя обратно да се връща у насъ, преработена! Ами че азъ мога да ви кажа и по-курнозенъ случай. Азъ дадохъ идеята, въ едно блато да се правятъ отъ папурѣ специални зюмбюли, каквито се работятъ въ Италия, които сж обектъ на търговия и се разнасятъ по свѣта съ параходи. На менъ ми казаха: кой ще работи тамъ, когато децата ни трѣбва да пасатъ конетѣ!

Нѣма кѣтъ, споредъ мене, въ нашата страна, кждето да нѣма условия за домашна индустрия. Навсѣкжде домашната индустрия може да се въведе и по този начинъ да се увеличи поминѣкътъ както на града, така и на селото. Но за всичко това се иска организация, за всичко това се искатъ малко по-голѣми грижи. Не сж училищата, които ще създаватъ практическото обучение въ домашната индустрия или нейния подемъ. Напротивъ, училищата унищожаватъ и убиватъ духа. И азъ мога да ви кажа единъ случай. Какво стана у насъ съ кошничарскитѣ училища? Ние създадохме цѣла серия отъ кошничарски училища, събрахме сума деца въ тѣхъ да следватъ по две три години, турихме и учители, които знаятъ или не знаятъ да плетатъ, на които още не имъ бѣше ясно това. И когато единъ ученикъ излизаше отъ тия училища, той трѣбваше цѣли три дни да работи една кошница, докато циганитѣ изработваха петъ на день! Ученицитѣ, които излизаха отъ тѣзи училища, не бѣха нагледени за практиката, да работятъ за пазара и да се хранятъ отъ тая занаятъ. И ако у насъ бѣха се създали навремето типични кошничарски училища, въ много райони, кждето има условия да вирѣе културната върба, щѣха да се създадатъ условия за прехраната на хиляди деца. Защото това е единъ артикулъ, който може да бжде и обектъ за износъ. Азъ си спомнямъ много хубаво едно време, правейки проби съ тая индустрия, какъ маса учители ми хабѣха материали и ме караха да рѣжа кръгове по маситѣ за да слагамъ легена, да не потъне по-дълбоко или да не стърчи. И когато доведохъ чехи, които научиха 30 наши работници да правятъ тази работа, всички видѣха, че може да има подемъ на тая индустрия у насъ и че може да се хранятъ мнозина отъ нея. Ако наблюдавате всички ония, които работятъ кошници, вие ще видите, че нито единъ отъ тия, които работятъ съ успѣхъ, не сж излѣзли отъ училищата. Защото, когато се създава домашна индустрия, тя не се създава въз основа на теория, а чрезъ техника и практическо обучение.

Имаме ли организация, която да може да върши всичко туй? Имаме. Въ Министерството на търговията имаме единъ занаятчийски отдѣлъ, който може да поеме тази грижа, а освенъ това имаме и петъ търговско-индустриални камари въ страната, на които трѣбва да бжде въмѣнено въ дългъ да изучатъ всичкитѣ мѣста въ тѣхнитѣ райони и да наследятъ съответната домашна индустрия, споредъ условията на отдѣлнитѣ мѣста. Какво би струвало днесъ да доведете две момичета-италианки и да имъ платите по 20.000 л. на месецъ дори, за да живѣятъ презъ лѣтото въ нѣкое село по два месеца и да научатъ децата да плетатъ слама за шапки? Ще струва ли това скъпо, или нѣма да струва скъпо? Нищо нѣма да струва. Тогава и пастирчетата, които пасатъ овцетѣ, вечеръ ще донасятъ и по единъ новъ продуктъ, съ една доста висока стойностъ. По тоя

начинъ вие ще създадете условия за една нова индустрия, която може би ще се нагоди и за износъ която може да излъже и навънъ и да конкурира и най-добрият индустрии, тъй като при нашите условия трудътъ е евтинъ, а ще се използва и оня трудъ, който сега нищо не дава.

Това сѫ цѣла серия отъ въпроси и размишления върху нови обекти, за които сега не искамъ да говоря. Ето ви една брънка, едно зърно отъ дирижирано стопанство: създай условия за поминъкъ на българския народъ. Азъ ще си позволя свободата малко по-нашироко да кажа, че търговско-индустриалните камари въ онова време, когато нашата търговия въобще не бѣше пѣзнала въ чужбина, имаха за задача да посредничатъ между външния свѣтъ и нашитѣ търговци тукъ, да ги приучаватъ къмъ по-модерна търговия; днесъ тѣ като че не сѫ толкова полезни въ това отношение, тъй като се създадохъ вече, до известна степенъ, търговци, които сами вършатъ тази работа, и сега камаритѣ трѣбва да взематъ участие въ стопанския животъ на страната, а не да се занимаватъ съ издаване на удостоверения и съ други безполезни занятия.

Сирко Станчевъ: Нуждна е реорганизация на всички стопански камари.

Минчо Ковачевъ: Азъ мисля, че нѣма нужда отъ изменение на закона за търговско-индустриалните камари. Необходимо е само да се направятъ нѣкои малки корекции или, по-скоро, нѣкои внушения отъ върховетѣ, като се вмѣни въ обязаностъ на камаритѣ да направятъ нѣщо и тѣ ще го направятъ, защото тамъ има дейни хора. Разбира се, върхосътъ не е само да бѣдешъ деенъ, а е необходимо да приложишъ нѣщо.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Времето Ви изтече.

Минчо Ковачевъ: Ако е изтекло, ще прекъсна.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Приключете.

Минчо Ковачевъ: Другъ единъ въпросъ е въпросътъ за смѣсенитѣ предприятия, които вчера засегнахъ накратко. Това е единъ голѣмъ проблемъ, който трѣбва да се разреши, защото частнитѣ български капиталы изчезватъ, нѣма да се намѣрятъ, и ще трѣбва да се работи съ колективни капиталы. А за всичко това трѣбва да се създадатъ условия, а тия условия сѫ: изменение на закона за акционернитѣ дружества, създаване на смѣсени предприятия съ държавата и т. н.

Г-да! Нѣма да говоря повече върху туй, защото звънчето дрънна. Ще се сира за малко и върху ценитѣ, които сѫ най-злостъбниятъ въпросъ за днесъ.

Българското правителство има една неопценима заслуга, като каза, че ще се продава по ценитѣ на 31 августъ 1939 г.

Това бѣше резултатъ на една предвидливостъ, ще кажа даже, на една опитностъ, че още тогава се вземаха мѣрки да се спре покачането на ценитѣ. Още тогава, значи, ние обявихме заковаването на ценитѣ. За първитѣ 24 часа това бѣше отлично. Обаче, за голѣмо съжаление — ще говоря много накратко — ние се поставихмъ въ положението на сля боленъ, на когото е било наредено отъ лѣкаря: не лежишъ хоризонтално, нѣма да мърдаш! На третия день, обаче, на тоя боленъ му се явили по гърба рани отъ неподвижното лежане и той трѣбвало да стане съвсемъ правъ, защото ранитѣ били по-злочаествени, отколкото болестта, която лѣкувалъ. Така и ние заковахме ценитѣ, като казахме: „Нѣма да мърдате отъ тѣзи цени!“ Ако болинътъ презъ време на лежането си бѣше стазалъ по малко, за да вкара въздухъ въ тѣлото си, ранитѣ нѣмаше да му се появятъ, но лѣкарътъ му казваше: „Не мърдай!“ И той получи тѣзи рани. Тѣй и ние казахме за ценитѣ: „Нѣма да мърдате.“ И станавме причина още въ първия моментъ да върнемъ маса стоки, които пътуваха за България, защото навлото бѣше по-скѣпило поради военното положение, което на първо време се създаде, поради увеличение на застраховкитѣ. И азъ имамъ още тогава сведения отъ чиновникитѣ на Министерството на търговията, които казваха: „Не, не даваме повишение нито 5 стотинки; не сме търговци, такава заповѣдъ имаме, тъй разбираме, обратно, стоката назадъ!“ И тая стока се върна следъ нѣколко месеци, но на двойни цени, защото, както казахъ, ранитѣ наддѣляха надъ другата болка.

И днесъ ние сме изправени предъ едно положение на високи цени. Оня день много инцидентно азъ казахъ, че у насъ ценитѣ на продуктитѣ на земеделското стопанство

сѫ хвъркнали надъ 50%. Азъ имамъ смѣлостта да кажа това. Но и една малка статистика за ценитѣ ще ви увѣри въ това.

Вземамъ 1928 г. — моля, запомнете, защото нѣма да повтарямъ — една благоприятна година за ценитѣ; следъ това 1933 г., една неблагоприятна година за ценитѣ; 1939 г., годината преди днешната война, и миналата 1941 г.

Жито 7 л., 230 л., 3-80 л., 6-20 л. Ако сравнимъ ценитѣ презъ 1939 и 1941 години, ще видимъ, че повишението е надъ 60-70%.

Царевица: 4-50 л., 1-20 л., 2-70 л., 4-70 л.

Оризъ: 22 л., 12-50 л., 14-40 л. — сега не зная колко е точно, казватъ, че е къмъ 20 л.

Фасулъ: 4 л., 3 л., 8-50 л., 8-50 л.

Картофи — обърнете внимание — 2 л., 1-50 л., 3 л., 5-60 л. Вземамъ ценитѣ, които сѫ нормирани и опредѣлени отъ Дирекцията за храноизносъ съ заповѣдъ.

Зелки: 3 л., 1-70 л., 2 л., 6 л. и въ този моментъ 8 л.

Суши сливи: 14 л., 10 л., 15 л., 28 л., а сега цената имъ е много по-висока.

Орѣхи: 12 л., 8 л., 12 л., 20 л. — ако ги има за 20 л.

На гроздето цената варира и е доста висока. Това се дължи на изключителното положение — реколтата не бѣше добра — и затуй не искамъ да го цитирамъ.

Месо говеждо: 26 л., 13 л., 18 л., 28 л.

Свинска масъ: 50 л., 21 л., 35 л., 50 л. и, за съжаление днешната цена не зная колко е.

Сирене: 34 л., 18 л., 21 л., 28 л. — това е на едро.

Слънчогледъ: 7-50 л., 3 л., 3-70 л., 4-70 л.

Памукъ: 60 л., 32 л., 35 л., — сега не зная колко е.

Вълна: 90 л., 26 л., 47 л. — сега не зная колко е.

Кожи: 28 л., 14 л., 20 л., 26 л.

Фий: 6-50 л., 2-20 л., 3-50 л. — днесъ не зная колко е

Вие виждате, че днешнитѣ цени, които сѫ опредѣлени за продуктитѣ на земеделското стопанство — цени минимални, така наречени, въ повечето случаи сиречь, че не можешъ да платишъ по-малко за тѣхъ, а трѣбва да платишъ винаги по-скѣпо, надъ тия цени, на свободния пазаръ, докато положението съ другитѣ цени е обратно, тѣ сѫ максимални, опредѣлени за продажба — сѫ надминали ценитѣ презъ най-благоприятната година, 1928. Това е най-благоприятната година за ценитѣ.

Димитъръ Марчевъ: Сега дайте да видимъ ценитѣ на индустриалнитѣ произведения.

Минчо Ковачевъ: Ще ви ги дамъ. — Какво става съ вноснитѣ стоки? Ние сме принудени днесъ, по силата на обстоятелствата и по силата на единъ кордиалентъ съюзъ, да продаваме нашитѣ произведения изключително на Осъта. Мнозина отъ васъ, пъкъ и азъ бѣхъ единъ отъ тия, които вървахъ, че въ началото, при обявяването на неутралитета, България ще стане едно тържище, въ което ще дойдатъ да се състезаватъ и воюващи, и невоюващи страни, даже тогава, когато нашитѣ произведения не бѣха имъ били нуждни. Обаче нашето сърдце бѣше заковазо вече тамъ, където ние се ориентирахме още въ първия моментъ. И сега ние имаме моралното задължение да бѣдемъ насочени, ориентирани всецѣло и напълно съ нашитѣ произведения къмъ странитѣ на Осъта. Въ такъвъ случай ние имаме единъ купувачъ. Трѣбваше нашето производство да го изнасяме тамъ, а отношенията ни тамъ сѫ само на базата на клирингитѣ: ние не продаваме, ние обмѣняваме, а обмѣняването вече става на една база — на базата, която бѣше презъ 1939 г. Ако ние повишихме нашитѣ цени въ чужбина, естествено, че и ценитѣ на които купувахме отъ тамъ, другата страна трѣбваше да ни ги повиши. Не можеше тя да ни даде, да кажемъ, единия метъръ басма, който струваше 7-35 л. и който ние купувахме съ 2 кгр. жито, и сега пакъ на старата цена. И тъй като сега ние за единъ килограмъ жито имъ искаме 8 и 10 л., естествено е, че и тѣ единия метъръ басма ще ни го даватъ по-скѣпо. Това е въпросъ на обмѣна.

Почнахме да опредѣляме вече новитѣ цени. Ние даже сами предизвикахме увеличение на ценитѣ. Дали това бѣше политика или не, азъ не зная. Азъ, напримеръ, и досега не зная, какъ можяха картофитѣ, които бѣха между 1-80 и 2-20 л. за единъ день само да хвъркнатъ на 5-6 л.! Говорятъ, че държавата трѣгнала по селата да купува по 5 л. килограма картофи, за да ги складира въ мазетата, за семе. И, естествено, щомъ като държавата купува изъ селата картофитѣ по 5 л. килограма, сѣщитѣ картофи, донесени отъ село въ града ще струватъ 6 л. Ето ви едно внезапно повишение на ценитѣ. Нѣщо подобно стана съ млѣкото и съ другитѣ земеделски произведения, на които ние сами вдигнахме ценитѣ. Вдиг-

нахме, значи, ценитъ на произведенията, които изнасяме. Азъ не знаехъ, какъ тия произведения се продаватъ навънъ. Вчера имахъ смѣлостта да помоля тукъ, да ми се каже, какви сѫ ценитъ, по които се продаватъ навънъ нашитъ произведения, за да можемъ да направимъ единъ анализъ и всички да знаемъ, каква е дейността на Дирекцията за храноизносъ; да направимъ заключение, губимъ ли или печелимъ отъ нашитъ продажби, защото сега засега ние не знаемъ, губимъ ли или печелимъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Свършете, г-нъ Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: Подиръ малко свършвамъ. — Обаче това пикой не можа да ми каже. Единъ пътъ увеличени ценитъ на нашитъ износи артикули, естествено е, че ще получимъ повишение и на ценитъ на артикулитъ, които идватъ отвънъ у насъ. Какво е сега това повишение? Азъ имамъ една интересна статистика, отъ която, моля, да си вземете бележка.

Басма, 80 см. ширина, въ 1939 г. е струвала, внесена отъ Италия, 0-09 долара, 9 цента, или 7-35 л. съ премията; днесъ същата струва 85-91 л., безъ митата.

Жоржетъ памученъ, който се купуваше въ Швейцария за 25-97 л., днесъ се купува и се внася за 147-90 л.

Сатенъ за шивачи, който се купуваше за 190 л., днесъ, стари поржчки, струва 208 л., а нови поржчки 400 л.

Кадифе памучно — 15-88 л. презъ 1939 г., а днесъ 69-60 л.

Кадифе памучно, широко 70 см. — 27-84 л., а днесъ 139-20 л. Това сѫ ценитъ, по които ние купуваме отъ Италия и Швейцария.

Азъ не искамъ да ви отегчавамъ съ много цифри. Ще искамъ да хвърля само единъ общъ погледъ.

Старитъ цени на бетонното желъзо за 1000 кгр. бѣха 148 марки, станаха 300 марки, напоследъкъ намалени на 235 марки, ако се не лѣжа.

Желъзната ламарина отъ 170 марки 1000-та кгр. станаха 336 марки, напоследъкъ също така намалени на 285 марки. Мотикитъ отъ 530 марки стигнаха 680 марки.

Стинцата отъ 141 марки днесъ е 206 марки

И цинковиятъ телъ — не искамъ да чета всичко — отъ 181 марки днесъ е 373 марки.

Вие виждате, г-да, какъ, изнасяйки нашитъ произведения навънъ по една висока цена, ние получаваме на несравнено по-високи цени и стокитъ отъ странитъ, съ които обмѣняваме, съ които вършимъ обмѣна, а не продажба.

Сега интересенъ е въпросътъ, ние ли продаваме нашитъ произведения по-скѣпо — като вземемъ за база 1939 г. — или другитъ държави ни предлагатъ произведенията си съ по-голямъ повишение? На този въпросъ не мога да отговоря, защото не мога да проверя какъ се продаватъ нашитъ продукти въ чужбина, а имамъ само ценитъ на продуктитъ, които се внасятъ отъ чужбина. Моето заключение е, че ако продаваме по-скѣпо или ако повишимъ ценитъ съ 100%, а купуваме продуктитъ отъ чужбина съ повишение на ценитъ 80%, ще трѣбва да имаме натрупано известно благосъстояние въ страната отъ този стокообмѣнъ. Мене окото може да ме лѣже, не знамъ дали е така, нѣмамъ статистики на рѣка, во окото ми подсказва, че става обратното — че ако ние повишимъ ценитъ на нашитъ произведения съ 100%, ценитъ на стокитъ, които влизатъ отъ чужбина у насъ, се повишаватъ съ 150%. По такъвъ начинъ народното благосъстояние изчезва отъ денъ на денъ. Това е единъ въпросъ, съ който Дирекцията на статистиката ще трѣбва сериозно да се занимае: да направи точна статистика, точно разузнаване, за да се види какъ ние получаваме продукти по-скѣпо и откъде по-евтино, като се взематъ за база ценитъ въ 1939 г. Това е единъ голъмъ въпросъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Завършете, г-нъ Ковачевъ, много стана вече.

Минчо Ковачевъ: Какво да направя! Азъ смѣтамъ, че материята е доста сериозна. Ако трѣбва да свърша сега, нѣма да мога да направя заключението си.

Никола Василевъ: Нека продължи, г-не председателю! Дайте му възможностъ да завърши.

Минчо Ковачевъ: Дайте ми малко авансъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Давамъ ви още 5 минути.

Минчо Ковачевъ: Добре. — Ето тукъ е цѣлото изкуство. Ако сме дошли до заключението, че трѣбва да дадемъ известно процентно увеличение на ценитъ на продуктитъ на българското село — съ което азъ съмъ напълно съгласенъ — нека този процентъ да бѣде опредѣленъ, да бѣде закованъ на едно мѣсто и да бѣде въ съотношение съ цената на житото, както това бѣше въ миналото, когато

смѣтахме за единица мѣрка нашето жито. Не може въ единъ моментъ, при цена на житото 6-20 л., картофитъ да се продаватъ 6 л. кгр.; когато съотношението между ценитъ имъ е 2-50:1; съотношението между житото и царевичата е 1-50:1; съотношението между слънчогледа и житото е 1:1. Това е една традиция, извоювана презъ вѣковетъ, не е нѣщо ново. Ако вземете тѣзи съотношения, които сѫ спазвани въ миналото, ще видите, че ценитъ на произведенията на земята се балансиратъ винаги. Но днешната система — цената на всѣки артикулъ да се повишава както падне — е една пагубна система. Утре ще дойдемъ до положение и цвеклопроизводителитъ да искатъ повишение. Ето сега тѣ искатъ повишение 200 л. на тонъ цвекло, което пъкъ ще повиши съ 3 л. цената на килограмъ захаръ. Г-нъ министърътъ на финанситъ нѣма да отстъпи отъ акциза на захарта, а сигурно ще натовари още консуматора. Щомъ, обаче, повишите цената на цвеклото, производителитъ на соя ще кажатъ: измѣня се съотношението съ соята, дайте увеличение и на соята, за да нѣма недоволство между производителитъ на соя!

Това повишение ще върви безпредѣлно, и нѣма да намѣри край тази работа. Ако стокитъ ще ги изнасяме на по-високи цени, ще получимъ голѣми стойности, но и ценитъ на вноснитъ стоки ще бѣдатъ несравнено по-голѣми. Мене ми се струва, че тукъ ще трѣбва да обърнемъ малко по-сериозно внимание, като се опредѣлятъ строго ценитъ на земеделскитъ произведения и се премахнатъ така нареченитъ „свободни цени“ за селското производство, защото това създава известно смущение на пазара. Азъ, на примѣръ, имамъ следния любопитенъ случай въ продоволствието: опредѣля се цена на дървата 800 л. на тонъ, обаче цената се калкулира по такъвъ начинъ, че като се внасятъ дървата въ града, ставатъ 1000 л. тонътъ. Никой, обаче, не внася дърва. Щомъ нѣкой селянинъ донесе въ града дърва съ кола, понеже той има право да ги продава на свободна цена, почва състезание, и дървата се купуватъ по 2 л. килограмътъ или по 2000 л. тонътъ. Това не е грижа за нормиране на ценитъ. Това е фактъ. Има редъ такива случаи, но азъ не искамъ да ги изнасямъ тукъ.

Понеже председателътъ често ми дрънка звънчето, ще свърша. Но ще си позволя да дамъ една препорѣка на г-на министра на търговията. Ако обича, нека ме послуша. Този голѣмъ социаленъ проблемъ нѣма да се разреши леко, ако въ организацията, ако въ съвета на този институтъ не влѣзатъ хора опитни, практики, изхождащи отъ стопанскитъ и търговскитъ срѣди. Не може единъ съветникъ съ менталитета на чиновникъ да промишлява и да разсъждава по въпроси, които никога не е виждалъ и снувалъ. Той прилича на онзи новъ ловець, аджамия, който, като видѣлъ по дърветата птици, стрелятъ и смѣтналъ, че падатъ подпѣдци. На г-на министра трѣбватъ опитни хора да му даватъ съвети. Нека къмъ всѣка дирекция, къмъ всѣки съветъ да бѣдатъ мобилизирани по трима-четирма опитни граждани, които сѫ дали доказателства, че сѫ творили въ обществения животъ, и тѣ да участвуватъ при изработването на всички наредби, като даже имъ се дава да подписватъ протоколитъ на съвета, за да носятъ отговорност. Безъ това ние рискуваме да се направятъ грѣшки. Азъ знамъ, че нѣкой ще отговори, че по този начинъ ще се вмѣкнатъ нѣкои стопански срѣди, които тенденциозно ще препорѣчватъ нѣкои работи. Ина ги и такива. Но когато ще става подборъ на такива лица, ще трѣбва да се гледа, не колко е голѣма звездата имъ, но колко е чистъ сърдцето имъ, защото има много бѣстияни звезди, които могатъ да проведатъ тенденция въ това отношение.

Това ми сѫ препорѣкитъ, накратко казани, по тоя въпросъ. И ми се струва, че този проблемъ не може да се изясни въ 15 минути време, а трѣбва да се говори по него съ часове.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Пристигваме къмъ приемане на бюджетопроекта параграфъ по параграфъ. Моля г-на докладчика да докладва.

Предвидъ на това, че частъ е 8, моля да се съгласите, г-да народни представители, да се продължи заседанието, докато се приеме бюджетопроектътъ за разходитъ по Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1942 бюджетна година.

Който приема това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 1)

Въ объяснителната таблица по този параграфъ има направени значителни измѣнения отъ комисията.

На стр. 15 въ „III. Общи служби“ се предвижда „1 дѣловодителъ“ съ месечна заплата 2.350 л.

На стр. 18, пѣлнятъ отдѣлъ „В. Главни комисарства на снабдяването“ и на стр. 24 „III. Главни комисарства по снабдяването“ се заличаватъ и вмѣсто тѣзи два отдѣла се поставя новъ отдѣлъ съ следното съдържание: (Чете)

Брой на служителите по бюджета 1941 г.	Брой на служителите по бюджета 1942 г.	Наименование на длъжността	Месечна заплата едному	Годишна заплата едному	Разрешен прелитъ за вѣнчии за 1942 г.
Главно комисарство на снабдяването.					
1	1	Главенъ комисаръ	9.300	111.600	111.600
1	1	Помощникъ-главенъ комисаръ	8.900	96.000	96.000
1	1	Началникъ-канцелария	6.590	79.080	79.080
1	1	Дѣловодителъ	2.350	28.200	28.200
2	2	Книговодители	2.180	26.160	52.320
1	1	Кореспондентъ-стенографъ	2.500	30.000	30.000
1	1	Прислужникъ	1.380	16.560	16.560
4	8				413.760
I. Отдѣление за хранителни продукти.					
1	1	Началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600
1	1	Началникъ-секция зърнени храни, обрашна и варива	5.640	67.680	67.680
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
1	1	Началникъ-секция месо, месни произведения и тлъстини	5.640	67.680	67.680
1	1	Началникъ-секция млѣко, млѣчни произведения, растителни и други масла	5.640	67.680	67.680
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
1	1	Началникъ-секция колониялъ	5.640	67.680	67.680
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
1	1	Статистикъ	3.000	36.000	36.000
2	3	Дѣловодители	2.350	28.200	84.600
2	4	Книговодители	2.180	26.160	104.540
1	2	Писари	1.730	20.760	41.520
11	18				771.120
II. Отдѣление за облѣкло.					
1	1	Началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600
1	1	Началникъ-секция вълненъ текстилъ	5.640	67.680	67.680
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
1	1	Началникъ-секция памученъ текстилъ, конопени издѣлия и други	5.640	67.680	67.680
2	2	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	99.360
1	1	Началникъ-секция кожарски материали	5.640	67.680	67.680
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
1	1	Началникъ-секция обущарски, каучукови издѣлия	5.640	67.680	67.680
1	1	Статистикъ	3.000	36.000	36.000
4	4	Дѣловодители	2.350	28.200	112.800
4	4	Книговодители	2.180	26.160	104.640
1	3	Писари	1.730	20.760	62.280
2	21				869.760
III. Отдѣление картотеки, дажби и проучвания.					
1	1	Началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600
1	1	Началникъ-секция картотека	5.640	67.680	67.680
2	2	Помощникъ-началници	4.140	49.680	99.360
1	1	Началникъ секция дажби и проучвания	5.640	67.680	67.680
2	2	Помощникъ-началници	4.140	49.680	99.360
1	1	Статистикъ-редактори	3.580	42.960	85.920
1	1	Статистикъ	3.000	36.000	36.000
3	3	Провѣрители	2.510	30.120	90.360
9	9	Пресмѣтачи	2.180	26.160	235.440
2	2	Дѣловодители	2.350	28.200	56.400
3	3	Книговодители	2.180	26.160	78.480
2	2	Писари	1.730	20.760	41.520
3	29				1.042.800
IV. Отдѣление разпредѣлителни карти и отчитания.					
1	1	Началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600
1	1	Началникъ-секция разпредѣлителни карти	5.640	67.680	67.680
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
1	1	Началникъ-секция отчитания	5.640	67.680	67.680
2	2	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	99.360
1	1	Статистикъ	3.000	36.000	36.000
3	3	Дѣловодители	2.350	28.200	84.600
3	3	Книговодители	2.180	26.160	78.480
1	1	Писаръ	1.730	20.760	20.760
5	14				588.840
V. Отдѣление отоплителни, освѣтителни, течни, горивни и строителни материали, химикали и хартия.					
1	1	Началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600
1	1	Началникъ-секция отоплителни и течни горивни материали	5.640	67.680	67.680
1	2	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	99.360
1	1	Началникъ-секция метали	5.640	67.680	67.680

Брой на служителите по бюджета 1941 г.	Брой на служителите по бюджета 1942 г.	Наименование на длъжността	Месечна заплата едному	Годишна заплата едному	Разрешенъ кре- дитъ за всички за 1942 г.
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
1	1	Началникъ-секция химикали и хартия	5.640	67.680	67.680
1	1	Началникъ-секция строителни материали	5.640	67.680	67.680
1	1	Помощникъ-началникъ секция	4.140	49.680	49.680
2	2	Статистики	3.000	36.000	72.000
4	4	Дѣловодители	2.350	28.200	112.800
4	4	Книговодители	2.180	26.160	104.640
2	2	Писари	1.730	20.760	41.520
9	21				887.000
		В. Отдѣление контролно и за борба съ спекулата.			
	1	Началникъ-отдѣление	7.050	84.600	84.600
		1. Служба контрола на комисаритѣ.			
1	1	Завеждащъ служба — главенъ инспекторъ	6.590	79.080	79.080
4	4	Инспектори	5.640	67.680	260.720
2	2	Дѣловодители	2.350	28.200	56.400
1	1	Картотекъ	3.000	36.000	36.000
1	1	Книговодители	2.180	26.160	26.160
1	1	Писаръ	1.730	20.760	20.760
7	10				479.120
		2. Служба борба съ спекулата.			
1	1	Завеждащъ служба — главенъ инспекторъ	6.590	79.080	79.080
5	5	Инспектори	5.640	67.680	333.400
2	2	Дѣловодители	2.350	28.200	56.400
3	3	Книговодители	2.180	26.160	78.480
3	3	Писари	1.730	20.760	62.280
6	14				614.640
		3. Служба актове и постановления.			
1	1	Завеждащъ служба — главенъ инспекторъ	6.590	79.080	79.080
2	2	Инспектори	5.640	67.680	135.360
3	3	Дѣловодители	2.350	28.200	84.600
3	3	Книговодители	2.180	26.160	78.480
1	1	Статистикъ	3.000	36.000	36.000
3	10				413.520
		4. Служба връзка и издирвания.			
1	1	Завеждащъ служба — главенъ инспекторъ	6.590	79.080	79.080
1	1	Дѣловодители	2.350	28.200	28.200
2	2	Книговодители	2.180	26.160	52.320
1	4				159.600
		Г. Счетоводство.			
	1	Счетоводители	5.640	67.680	67.680
	3	Смѣтководители	3.420	41.040	123.120
	1	Магазинеръ-експедиторъ	2.270	27.240	27.240
	2	Дѣловодители	2.350	28.200	56.400
	1	Кореспондентъ	2.500	30.000	30.000
	8				304.440
		Д. Общи служби.			
	1	Контрольоръ по отчетността	3.580—4.140	42.960—49.680	42.960
1	1	Домакинъ-касиеръ	2.760	33.120	33.120
1	1	Архиваръ	2.270	27.240	27.240
2	5	Помощникъ-архивари	1.810	21.720	108.600
1	2	Книговодители	2.180	26.160	52.320
4	6	Регистратори	1.730	20.760	124.560
4	4	Писари	1.730	20.760	83.040
5	10	Машинописци	1.730	20.760	207.600
1	1	Шофьоръ,	2.350	28.200	28.200
		нему безотчетни	800	9.600	9.600
2	2	Телефонисти	1.830	21.960	43.920
2	2	Куриери	1.380	16.560	33.120
6	6	Прислужници	1.380	16.560	99.000
3	4	Чистачки	800	9.600	33.400
30	45				931.680
82	202				7.594.360

Брой на служителите по бюджета 1941 г.	Брой на служителите по бюджета 1942 г.	Наименование на длъжността	Месечна заплата едному	Годишна заплата едному	Разрешен държавен кредит за всички за 1942 г.
		Външни служби при Главното комисарство на снабдяването.			
—	11	Завеждащ областна служба	7.050	84.600	900.600
—	22	Областни инспектори	4.630	55.560	1.222.320
—	11	Провърители	3.000	36.000	396.000
—	11	Дъководители	2.350	28.200	310.200
—	11	Книговодители	2.180	26.160	287.760
—	11	Писари	1.730	20.760	228.360
—	11	Прислужници	1.380	16.560	182.160
1	1	Комисар в столицата	7.730	92.760	92.760
2	3	Помощник-комисари в столицата, един за Софийска селска околия	6.590	79.080	237.240
2	3	Комисари — Пловдив, Скопие и Варна	6.590	79.080	237.240
10	9	Комисари в Русе, Ксанти, Бургас, Стара-Загора, Пловдив, Битоля, Шумер, Враца и Габрово	5.640	67.680	610.120
9	10	Комисари в Сливен, Хасково, Гюмюрджина, Драма, Кавала, Стреш, Прилеп, Велест, Куманово и Добрич	5.000	60.000	600.000
11	120	Комисари в останалите околийски градове и в други 13 разпредделителни райони	4.630	55.560	6.667.200
10	20	Комисари в големите села	2.860	34.320	686.400
2	3	Помощник-комисари в Скопие, Пловдив и Варна	5.000	60.000	180.000
8	9	Помощник-комисари за Русе, Ксанти, Бургас, Стара-Загора, Пловдив, Битоля, Шумер, Враца, Габрово	4.140	49.680	447.120
1	4	Секретари в София, Пловдив, Скопие и Варна	3.000	36.000	144.000
5	268	Провърители	2.500	30.000	8.040.000
39	140	Книговодители	2.180	26.160	3.662.400
49	40	Писари	1.730	20.760	830.400
49	40	Прислужници	1.380	16.560	662.400
315	758				26.654.680

На стр. 19 в „1. Отделение информация, пропаганда и транспорт“ се прави една редакционна поправка: след „1 главен инспектор“ се прибавят думите: „за транспортно дѣло.“

На същата страница 19 в „2. Отделение за търговска политика“ се предвижда „1 началник на секция“ с 5.640 л. месечна заплата.

На стр. 20 в „3. Отделение за тютюни“, вмѣсто „1 Инспектор-докладчик, експерт по тютюните“, се предвижда двама.

На стр. 23, вмѣсто „в) Секция за химични и металургични проучвания и за изпитване на карьерни материали“, става „4. Отделение за химични и металургични проучвания и за изпитване на карьерни материали“, като, вмѣсто „Началник-секцията“, се предвижда „Началник-отделение-инженер-химик“ с месечна заплата 7.050 л., броят на химично-аналитични от двама се увеличава на трима.

На стр. 25 учителите-специалисти в Сръдното механико-електротехническо училище в гр. София, от 13 се увеличават на 14, с съответно измѣнение на кредита.

На стр. 26 учителите-специалисти в Сръдното кожарско училище в гр. Ловеч от 2 се увеличават на 3, а прислужниците от 1 на 2, с съответно измѣнение на кредита.

На същата страница 26 учителите-инженери в Сръдното механотехническо училище в гр. Карлово от 7 се увеличават на 8, с съответно измѣнение на кредита.

На стр. 27 учителите-инженери в Сръдното електро-техническо училище в гр. Радомир от 7 се увеличават на 8, с съответно измѣнение на кредита.

На същата страница 27 учителите-инженери в Сръдното механотехническо и за земеделска техника училище в гр. Бѣла-Слатина от 4 се увеличават на 5, с съответно измѣнение на кредита.

На стр. 28 в Практическото промишлено и девическо домакинско училище в гр. Тетевен се предвижда 1 магазинер-домакин с заплата 1810 л., а броят на прислужниците се увеличава от 2 на 3.

На стр. 29 в Практическото промишлено училище в гр. Кюстендил се предвижда 1 магазинер-домакин с заплата 1810 л.

На същата страница в Практическото коларско и столарско училище в гр. Враца се предвижда 1 магазинер-домакин с месечна заплата 1810 л.

На стр. 31 наименованието „Практическо столарско училище в с. Батак“ се измѣня на „Практическо столарско

и девическо занаятчийско училище в с. Батак“. Броят на учителите-специалисти от три се увеличава на шест, а броят на прислужниците от 1 се увеличава на 2. Поправя се заплата на директора-специалист от 3.850 — което е печатна грѣшка — на 3.580.

На стр. 32 в Практическото столарско и за фигурално рѣзбарско училище в с. Долна-бана броят на учителите-специалисти се увеличава от 2 на 3.

В Практическото столарско училище в гр. Бѣлоградчик броят на учителите-специалисти се увеличава от 1 на 2

В Практическото промишлено училище в гр. Силистра броят на учителите-специалисти се увеличава от 1 на 2

В Практическото промишлено коларо-желѣзарско училище в гр. Добрич броят на учителите-специалисти от 1 се увеличава на 2.

На стр. 33 в „Практическо тъкаческо и девическо занаятчийско училище в гр. Враца“, след думите: „директорка-специалистка“, се прибавят думите: „тя и счетоводителка.“

В „Практическо-тъкаческо и девическо занаятчийско училище в гр. Харманли“ след думите: „директорка-специалистка“ се прибавят думите: „той и счетоводител“.

Открива се ново „Практическо девическо килимарско и занаятчийско училище в гр. Крушево“, Македония, с следния щат:

1 директорка-специалистка, тя и счетоводителка, с месечна заплата 3.100 л.;

2 учителки-специалистки с месечна заплата 2.860 — 2.350 л. и

1 прислужник с месечна заплата 1.030 л., или всичко за четирмата души се предвижда общ кредит 118.200 л.

На същата страница в „Практическо девическо занаятчийско училище в гр. Елена“ след думите: „директорка-специалистка“ се прибавят думите: „тя и счетоводителка.“

На стр. 34 в „Практическо девическо занаятчийско училище в с. Чепеларе“ след думите: „Директорка-специалистка“ се прибавят думите: „тя и счетоводителка.“

На стр. 35 в „Сръдно търговско училище в гр. Бургас“ месечната заплата на 16 гимназиални учители от 3.340 л. се увеличава на 3.500 л.

В „Сръдно търговско училище в гр. Велико-Търново“ броят на гимназиалните учители се увеличава от 13 на 15, като след думите: „гимназиални учители“ в скоби се прибавят думите: „2 за 4 месеца.“

Въ Сръдното търговско училище въ гр. Фердинандъ броятъ на гимназиалнитѣ учители отъ 11 се увеличава на 12.

Въ Сръдното търговско училище въ гр. Червентъ-брѣтъ броятъ на гимназиалнитѣ учители отъ 17 се увеличава на 18

На стр. 36 цифрата въ втория редъ 50 става 52, понеже се предвиждатъ директорки за училищата въ градоветъ Варна и Хасково, а цифрата 30 на четвъртия редъ става 36, понеже се предвиждатъ учителки и за девическитѣ професионални занаятчийски училища въ градоветъ: Ихтиманъ, Севлиево, Ямболъ, Стара-Загора, Добричъ и Скопие.

Кредитътъ за повишение отъ 10.647.200 л. се увеличава на 12.065.960 л.

Всичко по § 1, вмѣсто 105.621.000 л., се предвиждатъ 126.971.000 л.

Прибавя се къмъ таблицата забележка: (Чете) „Заплатитѣ, предвидени въ настоящата обяснителна таблица, се изплащатъ по размѣритѣ, предвидени въ сѣщата.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ § 1 на бюджетопроекта за разходитѣ по Министерството на търговията, промишлеността и труда съ измѣненіята и допълненіята въ обяснителната таблица, както се докладваха отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 2)

Комисията увеличи кредита за Главното комисарство и поддѣленіята му отъ 980.000 л. на 1.480.000 л., вследствие на което и общиятъ кредитъ по параграфа отъ 1.980.000 л. се увеличава на 2.480.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете)

„§ 3. Формено облѣкло на всички прислужници, огняри и на постояннитѣ работници въ министерството, контролнитѣ бюра, промишленитѣ училища — 200.000 л. и за Главното комисарство на снабдяването и поддѣленіята му — 80.000 л. — 280.000 л.“

Комисията прибави следъ думата „промишленитѣ“ думитѣ: „и търговски.“ Кредитътъ 80.000 л. се увеличи на 100.000 л., а общиятъ кредитъ по параграфа отъ 280.000 л. на 300.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 4)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 5)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 6)

Комисията увеличи кредита за Главното комисарство отъ 100.000 л. на 180.000 л., а общиятъ кредитъ по параграфа — отъ 650.000 л. на 730.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 6, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 7)

Комисията увеличи кредита за Главното комисарство отъ 80.000 л. на 380.000 л., а общиятъ кредитъ по параграфа отъ 350.000 на 650.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 7, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 8)

Комисията увеличи кредита за Главното комисарство отъ 200.000 л. на 600.000 л., а общиятъ кредитъ по параграфа — отъ 900.000 л. на 1.300.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 8, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 9)

Комисията увеличи кредита за Главното комисарство отъ 280.000 л. на 580.000 л., а общиятъ кредитъ по параграфа — отъ 350.000 л. на 650.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 10)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 11)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 12)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 13)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 14)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 15)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 16)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 17)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 18)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 19)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 20)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 500.000 л. на 800.000 л.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 20, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 21)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Светославъ Славовъ: (Чете § 22)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 23)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 24)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 25)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете)

„§ 26. За доставка на материали за работа на учениците, както и за разработването на кариери; оборотен капитал съгласно чл. 54 от закона за търговско-промишленото образование, както следва:

а) за механо-техническите и индустриални училища — 760.000 л.

б) за промишлените училища — 860.000 л.

в) за девическия занаятчийски училища — 80.000 л. — 1.700.000 л.“

Председателстващият Димитър Пешевъ: По § 26 е постановено предложение от народния представител г-н Лазарь Бакаловъ, който предлага, кредитът по буква „б“ от 860.000 л. да се намали на 810.000 л. и общата сума по параграфа от 1.700.000 л. да се намали на 1.650.000 л. Сумата 50.000 л. да отиде към § 28, кредитът по който от 10.000 л. да се увеличи на 60.000 л.

Г-не министре?

Министър Добри Божиловъ: Със това предложение не се изменя общата сума. То е само едно разместване. Съгласен съм.

Председателстващият Димитър Пешевъ: Със това предложение съм съгласен както г-н министърът на финансите, така и г-н министърът на търговията.

Които приемат предложението на г-н Лазарь Бакаловъ, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат § 26, както се докладва със приетото изменение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 27)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 28)

Съгласно приетото предложение на г-н Лазарь Бакаловъ, кредитът по този параграф от 10.000 л. се увеличава на 60.000 л.

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 28, както се докладва, със увеличение на кредита на 60.000 л., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 29)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 30)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 31)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 32)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете)

„§ 33. Поддържане на помещенията: малки поправки, измазване и приспособления, чистене, миене, дезинфекциране, осветление, отопление и материали за тях; вода, смет, канал, застраховки и др. — 400.000 л.“

След думата „приспособления“ комисията прибави думата „инсталации.“

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 33, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 34)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 35)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 36)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 37)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 38)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 39)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 40)

Комисията увеличи кредита по този параграф от 1.750.000 л. на 2.150.000 л.

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 40, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 41)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 42)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 43)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Светослав Славовъ: (Чете § 44)

Председателстващият Димитър Пешевъ: Които приемат § 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателството, въ съгласие съ правителството, предлага за следващото заседание следния дневен редъ:

Одобрене на предложенията:

1. За одобрение на подписаната на 8 декември 1941 г. в София спогодба между царство България и независимата Хърватска държава за културно сътрудничество.

2. За одобрение III постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 14 януарий 1942 г., протоколъ № 5 — относно освобождаването отъ гербовъ налогъ манифеститъ и товарителницитъ по нѣкои доставки за Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата.

Второ четене на законопроектитъ:

3. За отстъпване отъ държавата на общината въ с. Кърналово, Петричко, минералнитъ извори, находящи се въ землището на с. Ширбаново, Кърналовска община, мѣстността „Кожухъ“.

4. За измѣнение и допълнение на алинея трета отъ чл. 319 на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

5. Докладъ на бюджетарната комисия по бюджетно-проектитъ за разходите презъ 1942 бюджетна година по:

а) Министерството на войната (Централно управление);

б) Въздушнитъ войски; в) Морскитъ войски и г) Трудовитъ войски.

Които приематъ предложения дневен редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 20 ч. 30 м.)

Подпредседатели: { НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ
ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ

Секретари: { АЛЕКСАНДЪРЪ ЗАГОРОВЪ
ГЕОРГИ МИХАЙЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ